ΕΒΔΟΜΑΔΑ #560 //// 01/11/20 //// www.freesunday.gr //// freesundaygr freesundaygr @freesundaygr

Γ. Σκεύας
«Πρέπει να στηρίξουμε το θέατρο με όλες μας τις δυνάμεις»

σελ. 33

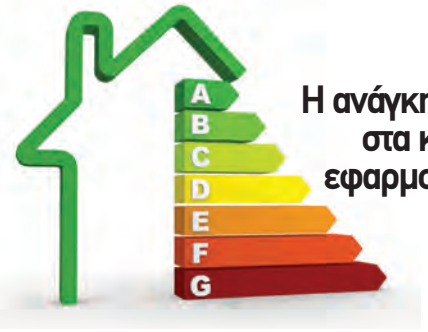

ΘΕΜΑ
«Εξοικονομώ κατ' οίκον»
Η ανάγκη για μείωση της κατανάλωσης ενέργειας στα κτίρια, τα οφέλη, τα προβλήματα στην εφαρμογή και οι δυσκολίες για τους ιδιοκτήτες

Αναλύουν οι: Άγ. Παπαδόπουλος, Γ. Στασινός, Στρ. Παραδιάς

σελ. 17-19

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ //ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

FREE SUNDAY

ΦΟΒΟΙ ΚΑΙ ΕΛΠΙΔΕΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΥΜΑ

ΣΚΛΗΡΗ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

ΥΦΕΣΗ, ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ, ΔΗΜΟΣΙΟ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΧΡΕΟΣ ΤΑ ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: ΠΩΣ ΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΕΙΔΑΝ ΠΡΩΤΟΙ ΤΗΝ ΕΞΑΡΣΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ

σελ. 13-16

Γ. Πατούλης
«Να μη νιώθουν οι πολίτες απροστάτευτοι»

σελ. 10-11

Ν. Μαριάς
«Το δίπολο "μνημόνιο - αντιμνημόνιο" θα είναι πάντοτε υπαρκτό»

σελ. 9

Γ. Κύρτσος
Το μεγαλύτερο αλλά ίσως και τελευταίο χτύπημα του Ερντογάν

σελ. 4-8

ΘΕΜΑΤΑ

04-08 // ΑΝΑΛΥΣΗ Γ. ΚΥΡΤΣΟΣ Η μεγαλύτερη και ίσως τελευταία μάχη του Ερντογάν
09 // ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ Ν. ΜΑΡΙΑΣ «Το δίπολο "μνημόνιο - αντιμνημόνιο" θα είναι πάντοτε υπαρκτό»
10-11 // ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ «Να μη νιώθουν οι πολίτες απροστάτευτοι»
12 // ΑΠΟΨΗ Δ. ΓΑΛΛΗΣ Ούτε δεύτερη, ούτε ευκαιρία για τον ΣΥΡΙΖΑ
13 // ΡΕΠΟΡΤΑΖ Τα λύματα είχαν «δείξει» έγκαιρα το κόκκινο της Θεσσαλονίκης
14-16 // ΑΝΑΛΥΣΗ Γ. ΚΥΡΤΣΟΣ Τι φοβόμαστε και τι ελπίζουμε μπροστά στην έξαρση της πανδημίας
17-19 // ΘΕΜΑ «Εξοικονομώ κατ' οίκον»: Η ανάγκη για μείωση της κατανάλωσης ενέργειας στα κτίρια, τα οφέλη, τα προβλήματα στην εφαρμογή και οι δυσκολίες για τους ιδιοκτήτες
ΑΓ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ «Η εξοικονόμηση ενέργειας φέρνει μείωση δαπανών»
Γ. ΣΤΑΣΙΝΟΣ Το νέο πρόγραμμα έρχεται, αλλά δεν αρκεί. Το «Κύμα Ανακαινίσεων» πρέπει να είναι ο στόχος
ΣΤΡ. ΠΑΡΑΔΙΑΣ Ενεργειακή ανακαίνιση κτιρίων: «Κύμα» ή… τσουνάμι;
20-22 // ΑΝΑΛΥΣΗ Γ. ΚΥΡΤΣΟΣ Περιμένοντας τον Μπάιντεν
23 // ΡΕΠΟΡΤΑΖ «Στον λαβύρινθο της πανδημίας» Ευρώπη και Ελλάδα
24 // ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ Μειωμένες οι νέες συντάξεις
25 // BUSINESS Όμιλος Regency: Επένδυση 200 εκατ. ευρώ στα… VORIA
26 // ΑΠΟΨΗ ΑΝΔΡ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ Οι τρεις τρόποι που οι μετανάστες αυξάνονται στην Ελλάδα
27 // ΥΓΕΙΑ Κορονοϊός: Η χρήση μάσκας και οι απλές καθημερινές παρεμβάσεις αποτελούν τη μόνη θεραπεία αυτή τη στιγμή

SPORTS

28 // ΣΤΟΙΧΗΜΑ Έγκυρες προτάσεις από το Betarades.gr

FREE TIME

30 // CALENDAR Τα πολιτιστικά δρώμενα της εβδομάδας
31 // INTERVIEW ΗΡΑ ΚΑΤΣΟΥΔΑ «Η κωμωδία βγαίνει από δυσάρεστες καταστάσεις»
32 // CINEMA Τι θα δούμε στις κινηματογραφικές αίθουσες
33 // ΠΡΟΣΩΠΟ Γ. ΣΚΕΥΑΣ «Πρέπει να στηρίξουμε το θέατρο με όλες μας τις δυνάμεις»
34-35 // BOOKS Ανακαλύπτοντας τους αρχαίους (για μικρούς και μεγάλους)
36 // COOK FILES Κολοκύθα τσίλι κον κάρνε
37 // MARKET PLACE Έχεις φετίχ με τις τσάντες;
38-39 // ΕΥΕΞΙΑ Συμβουλές για καλύτερη ζωή

ΕΒΔΟΜΑΔΑ 560ή
01//11//20

FREE SUNDAY

FREE SUNDAY
ΕΚΔΟΤΗΣ:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΥΡΤΣΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΥΡΤΣΟΣ
marketing@freesunday.gr
210-6754430

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ
Eurokinissi

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΙΑΝΟΜΗΣ
dianomi@freesunday.gr,
210-7230545

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 6, ΑΘΗΝΑ
Τ.Κ. 10559
ΤΗΛ: 210-6754430,
FAX: 210-6729238

ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ IRIS ΑΕΒΕ
Διανέμεται Δωρεάν
www.freesunday.gr

*ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική, ή κατά παράφραση, ή διασκευή απόδοσης του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογραφήσεως ή άλλον, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη. Νόμοι 238/ 1970, 4301/1979, Ν. 100/1975, ΝΔ 3565/1956 και 4254, 1962 και κανόνες του Διεθνούς Δικαίου.

Alpha Δάνεια Κατοικίας

Μήπως η μετακόμισή σού έχει γίνει τρόπος ζωής;

Τώρα, μπορείς να αποκτήσεις το δικό σου σπίτι.

Με το στεγαστικό δάνειο Alpha Κατοικία μπορείς να εξασφαλίσεις στην οικογένειά σου το πρώτο σας σπίτι, με αποκλειστικά προνόμια, όπως:

- **χαμηλό σταθερό επιτόκιο**
- **δωρεάν ασφάλιση** για κάθε παιδί της οικογένειας **με το πρόγραμμα** Alpha Υγεία για Όλους για Παιδιά*
- **πρόγραμμα Bonus με διπλάσιους πόντους** σε κάθε συναλλαγή.

Για να αισθάνεσαι σπίτι σου, όχι σαν στο σπίτι σου!

Επισκέψου το alpha.gr και υπολόγισε τη δόση για το δικό σου σπίτι.

*Ισχύει για όλη τη διάρκεια του δανείου, για παιδιά ηλικίας έως 16 ετών. Όροι και προϋποθέσεις στο alpha.gr

ALPHA BANK

www.alpha.gr

ΜΕ ΕΝΑ ΚΛΙΚ ΣΤΗ ΣΚΕΨΗ ΚΑΙ ΣΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΥΡΤΣΟΥ
www.kyrtsos.gr George Kyrtsos - Γιώργος Κύρτσος @GiorgosKyrtsos

Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΚΑΙ ΙΣΩΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΕΡΝΤΟΓΑΝ

Γιατί επιτίθεται συστηματικά στον Μακρόν.

ΤΟΥ ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΗ ΤΗΣ ΝΔ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΥΡΤΣΟΥ

Με την επίθεση που ξεκίνησε κατά του προέδρου Μακρόν ο Ερντογάν επιβεβαιώνεται ως βασικός παράγοντας αποσταθεροποίησης από τη Λιβύη μέχρι τη Συρία και από τον Νότιο Καύκασο μέχρι την Ανατολική Μεσόγειο και την ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η λογική του Τούρκου προέδρου είναι απλή. Ανεβάζει το «χτύπημα» μέχρις ότου αποδώσει η στρατηγική του. Έχει την πολυτέλεια να το κάνει, γιατί η σταδιακή απόσυρση των ΗΠΑ, η γεωπολιτική καχεξία της Ε.Ε. αλλά και η εξασθένηση της Ρωσίας δημιουργούν κενά, τα οποία σπεύδει να αξιοποιήσει αναλαμβάνοντας ολοένα μεγαλύτερο ρίσκο.

Ο Ερντογάν λειτουργεί προβοκατόρικα σε σχέση με την ευρύτερη περιοχή μας και την Ε.Ε. κι αυτό πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη στη χάραξη της εθνικής στρατηγικής μας. Εάν σκεφτούμε με ποιον έχουμε να κάνουμε, ποιες μεθόδους χρησιμοποιεί και ποιες δυνάμεις κινητοποιεί, μπορούμε να πούμε ότι ο Μητσοτάκης και η κυβέρνηση τα έχουν πάει άριστα. Η συνέχεια, πάντως, προβλέπεται πιο δύσκολη και επεισοδιακή.

Οικονομία και Ιμάμογλου

Δύο είναι οι βασικοί εσωτερικοί λόγοι που ενισχύουν τον τυχοδιωκτισμό του Ερντογάν σε ό,τι αφορά την εφαρμογή της νεο-οθωμανικής επεκτατικής στρατηγικής του.

Η κακή κατάσταση της οικονομίας και η ανάδειξη, για πρώτη φορά, σοβαρού πολιτικού αντιπάλου, στην πορεία προς τις προεδρικές εκλογές του 2023, στο πρόσωπο του δημάρχου της Κωνσταντινούπολης, Ιμάμογλου.

Η τουρκική οικονομία δεν έχει συνέλθει ακόμα από το συναλλαγματικό σοκ του 2018, που προκλήθηκε τότε από την προσωρινή επιδείνωση των σχέσεων με τις ΗΠΑ. Οι ειδικοί δεν προβλέπουν άμεση κατάρρευση, γιατί το δημόσιο χρέος είναι μικρό, γύρω στο 45% του ΑΕΠ, και οι μεγάλες τουρκικές εταιρείες που έχουν σημαντικές οφειλές σε συνάλλαγμα είναι εξωστρεφείς και μπορούν, σε γενικές γραμμές, να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους.

Σχεδόν όλοι όμως προβλέπουν μια σταδιακή επιδείνωση της κατάστασης, με τον λογαριασμό να πηγαίνει στους Τούρκους μη προνομιούχους, που στηρίζουν παραδοσιακά τον Ερντογάν, και στη μεσαία τάξη, που στην πλειονότητά της είναι φιλοευρωπαϊκή και τον αντιμετωπίζει με καχυποψία.

Εξαπολύοντας την επίθεσή του κατά του Μακρόν ο Ερντογάν ενθάρρυνε ένα άτυπο εμπορικό εμπάργκο στην Τουρκία και στον μουσουλμανικό κόσμο σε βάρος των γαλλικών προϊόντων. Η επιθετικότητά του προκάλεσε νέα πτώση της τουρκικής λίρας, εφόσον ενίσχυσε την εικόνα ενός απρόβλεπτου και αναξιόπιστου, σε ό,τι αφορά την προοπτική της οικονομίας, ηγέτη. Για πρώτη φορά η τουρκική λίρα έπασε στην πτώση της το φράγμα των 8 τουρκικών λιρών προς 1 δολάριο.

Η απόσυρση κεφαλαίων και η ματαίωση επενδύσεων, καθώς και τα προβλήματα που σχετίζονται με την πανδημία, έχουν οδηγήσει σε διψήφιο ποσοστό πληθωρισμού και σε μεγάλη αύξηση της ανεργίας, προς το 14%. Ένα μεγάλο τμήμα του πληθυσμού δέχεται φοβερή πίεση στο πραγματικό του εισόδημα και στο βιοτικό του επίπεδο.

Με βάση πρόσφατες δημοσκοπήσεις, ο Ερντογάν θα έχανε με διαφορά 2-3 μονάδων στις προεδρικές εκλογές από τον Ιμάμογλου. Ο τελευταίος είναι εξαιρετικά δημοφιλής και αναδείχθηκε σε εθνική προσωπικότητα όταν ο Ερντογάν ακύρωσε το αποτέλεσμα των δημοτικών εκλογών στην Κωνσταντινούπολη, γιατί δεν μπορούσε να δεχτεί την ήττα του στην πόλη όπου διετέλεσε ο ίδιος δήμαρχος και την ήλεγχε πολιτικά για περίπου 25 χρόνια.

Οι επαναληπτικές εκλογές που επέβαλε μεγάλωσαν τις διαστάσεις της νίκης του Ιμάμογλου, στέλνοντας το μήνυμα ότι ο αυταρχισμός και το στήσιμο του παιχνιδιού έχουν πάντα πολιτικά όρια.

Ο Ιμάμογλου υποστηρίζεται από το κεμαλικό κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης, αλλά κινείται ανεξάρτητα και έχει ευρύτερη απήχηση. Υπάρχουν βέβαια διάφοροι τρόποι με τους οποίους μπορεί να τον υπονομεύσει ο Ερντογάν, να βρεθεί σε κάποια φυλακή ή να του συμβεί κάτι ακόμη χειρότερο.

Προς το παρόν ο Ερντογάν φαίνεται να έχει χάσει την ψυχραιμία του, γιατί είναι η πρώτη φορά μετά από πολύ καιρό που αντιμετωπίζει έναν ισχυρό προσωπικό πολιτικό αντίπαλο. Γνωρίζοντας τι έχει κάνει ο Ερντογάν, η οικογένειά του και το καθεστώς που έχει δημιουργήσει και το ποια τύχη μπορεί να έχει ο ίδιος αν χάσει την εξουσία, αντιλαμβανόμαστε τον κίνδυνο για μια επιθετική εξωτερική πολιτική, που συσπειρώνει τον κόσμο στο όνομα του Ισλάμ και της πατρίδας και αποπροσανατολίζει από τα μεγάλα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα.

Από την Αραβική Άνοιξη ο Ερντογάν επιδιώκει να αναδειχθεί σε πολιτικό ηγέτη του Ισλάμ.

Και ηγέτης του Ισλάμ

Η επίθεση Ερντογάν κατά του Μακρόν έγινε με έναν τρόπο που αναδεικνύει τη φιλοδοξία του να μετατραπεί σε πολιτικό ηγέτη των μουσουλμάνων στις αραβικές χώρες και γενικότερα.

Διεκδικεί εδώ και καιρό την πρωτοκαθεδρία μεταξύ των σουνιτών μουσουλμάνων. Έφτασε κοντά στο όραμά του, που είναι η μετατροπή της Τουρκίας σε χώρα-μοντέλο για τον ισλαμικό κόσμο, στη διάρ-

VARDAS

-30% OFF*

*on selected items

MID SEASON

SALE

Shop online and in stores
Free shipping & returns | Click & Collect | 211 600 6800
VARDAS.GR

κεια της Αραβικής Άνοιξης το 2011. Ιδιαίτερα η επικράτηση των Αδελφών Μουσουλμάνων στην Αραβική Χερσόνησο του έδωσε άλλες γεωπολιτικές δυνατότητες.

Η Αραβική Άνοιξη, όμως, δεν άντεξε πολύ. Στην Αίγυπτο επιβλήθηκε νέα δικτατορία υπό τον στρατηγό Σίσι και το κίνημα των Αδελφών Μουσουλμάνων, το οποίο διεκδικεί την εξουσία από την εποχή του Μεσοπολέμου, πνίγηκε για μία ακόμη φορά στο αίμα. Την Αραβική Άνοιξη πολέμησαν με την επιρροή και το χρήμα που διαθέτουν οι μοναρχίες του Κόλπου, με πρώτες απ' όλες τη Σαουδική Αραβία και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (ΗΑΕ), τα οποία εξακολουθούν να έχουν σχέσεις αντιπαλότητας με την Τουρκία.

Παρά τη μεγάλη πολιτική ήττα που υπέστη με το τέλος της Αραβικής Άνοιξης, ο Ερντογάν ποτέ δεν παραιτήθηκε από την επιδίωξή του να αναδειχθεί σε ηγέτη των μουσουλμανικών χωρών. Ακόμη και η μετατροπή της Αγίας Σοφίας από μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς σε τζαμί είναι ενταγμένη στις ισλαμικές φιλοδοξίες του Ερντογάν. Εμφανίζεται ως προστάτης και «απελευθερωτής» ιερών χώρων από την Τουρκία μέχρι τα Ιεροσόλυμα και την «Ανδαλουσία».

Εάν δούμε τις κινήσεις που κάνει σε διεθνές επίπεδο, το ισλαμικό στοιχείο παίζει πάντα βασικό ρόλο. Εισέβαλε στη Συρία, στις περιοχές όπου κυριαρχούσαν οι Κούρδοι, και μπόρεσε να τους εκτοπίσει χάρη στη συμμαχία του με Σύρους τζιχαντιστές οι οποίοι είχαν συνεργαστεί με το Ισλαμικό Κράτος αλλά στη συνέχεια διαφώνησαν και αυτονομήθηκαν. Οι Κούρδοι της Συρίας, οι οποίοι έφεραν τη νίκη κατά του Ισλαμικού Κράτους για λογαριασμό των ΗΠΑ και της Ε.Ε., βρέθηκαν κυνηγημένοι στο έλεος του Ερντογάν και των ισλαμιστών συμμάχων του με την ανοχή του πρόεδρου των ΗΠΑ, Τραμπ.

Στον πόλεμο που έχει ξεσπάσει μεταξύ Αζερμπαϊτζάν και Αρμενίας για τον έλεγχο του Ναγκόρνο-Καραμπάχ και των γύρω περιοχών ο Ερντογάν υποστηρίζει τους Αζέρους, που είναι τουρκόφωνοι μουσουλμάνοι, και σύμφωνα με καταγγελίες έχει στείλει και Σύρους τζιχαντιστές για να ενισχύσουν τη στρατιωτική προσπάθεια του Αζερμπαϊτζάν.

Τους Σύρους τζιχαντιστές αξιοποιεί ο Ερντογάν, ως μισθοφόρους, στη μάχη που δίνει για να ελέγξει σημαντικό μέρος της Λιβύης μέσω της κυβέρνησης της Τρίπολης, την οποία στηρίζει δυναμικά.

Επενδύει σταθερά στην αναταραχή. Η Τουρκία είναι η μόνη δύναμη που επηρεάζει τη διαμάχη Αζερμπαϊτζάν-Αρμενίας για το Ναγκόρνο-Καραμπάχ η οποία δεν τάσσεται επίσημα υπέρ της κατάπαυσης του πυρός και των διαπραγματεύσεων για εξεύρεση κάποιας αμοιβαία αποδεκτής λύσης. Την ίδια τακτική ακολουθεί στη Λιβύη, όπου με πρωτοβουλία του ΟΗΕ υπήρξε κατάπαυση του πυρός μεταξύ των αντιμαχόμενων πλευρών. Η επίσημη τουρκική θέση είναι ότι η κατάπαυση του πυρός στη Λιβύη δεν έχει μέλλον.

Το μεγάλο κενό

Ο Τούρκος πρόεδρος ενθαρρύνεται στις ριψοκίνδυνες κινήσεις του από το διεθνοπολιτικό κενό που

Η ισλαμική τρομοκρατία και οι ακρότητες Ερντογάν προκαλούν εντυπωσιακή πολιτική συσπείρωση στη Γαλλία.

έχει δημιουργηθεί στην ευρύτερη περιοχή.

Οι ΗΠΑ βρίσκονται σε φάση σταδιακής απόσυρσης των λιγοστών πλέον στρατευμάτων τους από το Ιράκ και τη Συρία, ενώ τις απασχολεί κυρίως η άνοδος της Κίνας, την οποία θεωρούν βασικό στρατηγικό τους αντίπαλο.

Η Ε.Ε. πάσχει από γεωπολιτική κακεξία. Με το Brexit έχασε το Ηνωμένο Βασίλειο, αρκετά ισχυρό από διεθνοπολιτική και στρατιωτική άποψη, το οποίο όμως δεν ήταν συνεργάσιμο. Η μόνη ευρωπαϊκή δύναμη που μετράει από διεθνοπολιτική και στρατιωτική άποψη είναι η Γαλλία. Η Γερμανία είναι οικονομικά ισχυρότερη, αλλά κάνει μικρότερη προσπάθεια σε ό,τι αφορά τις αμυντικές δαπάνες και δεν ενδιαφέρεται για καμία προβολή δύναμης σε στρατηγικής σημασίας χώρες ή περιοχές.

Ο Ερντογάν ξέρει ότι οι ΗΠΑ δεν επιμένουν και πως η Ε.Ε. δεν μετράει σε αυτά τα ζητήματα πολύ. Αξιοποιεί και την εξασθένηση της Ρωσίας, η οποία μπορεί να έχει το πάνω χέρι απέναντί του στη Συρία, αλλά είδε την επιρροή της στη Λιβύη να περιορίζεται σε όφελος της Τουρκίας, εφόσον ο Χαφτάρ, στον οποίο είχε επενδύσει, δεν μπόρεσε τελικά να καταλάβει την Τρίπολη και υποχρεώθηκε σε υποχώρηση υπό τη στρατιωτική πίεση των Σύρων τζιχαντιστών, μισθοφόρων της Τουρκίας.

Η αδυναμία της Ρωσίας φάνηκε και στην αναμέτρηση Αζερμπαϊτζάν-Αρμενίας. Υποτίθεται ότι οι δύο χώρες ανήκουν σε αυτό που η ρωσική διπλωματία ορίζει, μετά την κατάρρευση της ΕΣΣΔ, ως «εγγύς εξωτερικό». Μια ζώνη ασφαλείας, όπου είναι κυρίαρχη η ρωσική επιρροή.

Τελικά, στη διαμάχη μεταξύ των δύο χωρών, οι οποίες ανήκουν και οι δύο στο «εγγύς εξωτερικό» της Ρωσίας, σημαντικότερο ρόλο παίζουν το Ισραήλ, που προμηθεύει το 60% του πολεμικού υλικού του Αζερμπαϊτζάν, και η Τουρκία, που παρεμβαίνει με drones και Σύρους τζιχαντιστές, παρά η Ρωσία, που επιδιώκει να εμφανίζεται ως «το απόλυτο αφεντικό» στην περιοχή.

Τα οικονομικά προβλήματα της Ρωσίας, η κόπωση του κόσμου με την περίοδο Πούτιν και τα προβλήματα των χωρών του «εγγύς εξωτερικού», μεταξύ των οποίων η Λευκορωσία ακόμα, η Αρμενία και το Κιργιστάν, συμβάλλουν στον περιορισμό του ειδικού διεθνοπολιτικού βάρους της Ρωσίας. Η στρατηγική του Ερντογάν είναι ριψοκίνδυνη για δύο βασικούς λόγους.

Πρώτον, έχει ανοίξει περισσότερα μέτωπα απ' όσα μπορεί να διαχειριστεί μια χώρα με το σχετικά περιορισμένο οικονομικό και στρατιωτικό δυναμικό της Τουρκίας. Μπορεί να αξιοποιεί ευκαιρίες με διάφορους ανορθόδοξους τρόπους, αλλά ανοίγει λογαριασμούς που σε βάθος χρόνου μπορεί να του κοστίσουν ακριβά.

Δεύτερον, υπάρχουν δύο κρίσιμες ημερομηνίες

που θα δοκιμάσουν τις αντοχές του Ερντογάν. Στις 3 Νοεμβρίου έχουμε προεδρικές εκλογές στις ΗΠΑ. Είναι φανερό ότι αν ηττηθεί ο Τραμπ ο Ερντογάν θα χάσει τον βασικό του προστάτη και ο Μπάιντεν και οι Δημοκρατικοί θα ζητήσουν εξηγήσεις και αλλαγή πορείας από τον Ερντογάν. Αυτό δεν σημαίνει ότι θα πιέσουν αποτελεσματικά ή ότι θα σπεύσει να προσαρμοστεί, είναι βέβαιο όμως ότι ο βαθμός δυσκολίας στην εφαρμογή της πολιτικής του θα μεγαλώσει.

Η δεύτερη κρίσιμη ημερομηνία έχει να κάνει με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου, το οποίο μπορεί να πάρει αποφάσεις για οικονομικές κυρώσεις σε βάρος της Τουρκίας. Το παιχνίδι έχει χοντρύνει με ευθύνη του Ερντογάν, εφόσον δεν αμφισβητεί μόνο κυριαρχικά δικαιώματα της Κύπρου και της Ελλάδας, κρατών-μελών της Ε.Ε., αλλά επιτίθεται μετωπικά στον Μακρόν και τη Γαλλία.

Η Μέρκελ μπορεί κατά διαστήματα να κάνει πλάτες στον Ερντογάν σε βάρος των καλώς εννοούμενων συμφερόντων της Κύπρου και της Ελλάδας, θα δυσκολευτεί όμως να το κάνει και σε βάρος των καλώς εννοούμενων συμφερόντων της Γαλλίας.

Το ευρωπαϊκό οικοδόμημα στηρίζεται στη συνεννόηση και τη συνεργασία Γερμανίας-Γαλλίας και πολύ δύσκολα θα αδειάσει η Μέρκελ τον Μακρόν σε όφελος του Ερντογάν. Στην καλύτερη για τον Ερντογάν περίπτωση θα του εξασφαλίσει κάποια χρονικά περιθώρια για να προσαρμοστεί, αποφεύγοντας τις οικονομικές κυρώσεις και άλλα μέτρα σε βάρος της Τουρκίας. Γι' αυτό χαρακτηρίζω τη μάχη που δίνει ο Ερντογάν κατά του Μακρόν τη μεγαλύτερη, αλλά ίσως και τελευταία. Εάν χάσει τις εκλογές της 3ης Νοεμβρίου ο Τραμπ και αν η Ε.Ε. συσπειρωθεί γύρω από τη Γαλλία, τότε θα αμφισβητηθεί στην πράξη η επιθετική στρατηγική του Ερντογάν.

Η Γαλλία ως στόχος

Ο Τούρκος πρόεδρος επέλεξε τον Μακρόν και τη Γαλλία ως βασικούς στόχους για διάφορους λόγους. Ο πρόεδρος Μακρόν έχει καταγγείλει τη νεο-οθωμανική πολιτική του Ερντογάν και εμφανίζεται εξαιρετικά δυσαρεστημένος με την ανοχή που δείχνουν το ΝΑΤΟ και η Ε.Ε. Τον Δεκέμβριο του 2019 χαρακτήρισε σε συνέντευξή του στον βρετανικό «Economist» το ΝΑΤΟ «εγκεφαλικά νεκρό» εξαιτίας της αδυναμίας του να βάλει σε τάξη την Τουρκία.

Τον Ερντογάν τον ενοχλεί και η σχέση στρατηγικής συνεργασίας που έχει αναπτύξει η Ελλάδα με τη Γαλλία. Από στρατιωτική άποψη, η Γαλλία είναι η μόνη δύναμη της Ε.Ε. που μπορεί να αναπτύξει πρωτοβουλία στις περιοχές όπου κινείται η Τουρκία του Ερντογάν, το Παρίσι στηρίζει αποφασιστικά Αθήνα και Λευκωσία και η προσωπική συνεννόηση Μητσοτάκη-Μακρόν οδηγεί στην ταχύτατη ενίσχυση της πολεμικής αεροπορίας μας με τα γαλλικά μαχητικά αεροσκάφη Rafale.

Τα Rafale αναμένεται να επηρεάσουν τον συσχετισμό δυνάμεων υπέρ της Ελλάδας, εφόσον ο Ερντογάν επιμένει να φυλακίζει για πολιτικούς λόγους πιλότους των τουρκικών F-16 και έχασε τη δυνατότητα να προμηθευτεί τα αμερικανικά μαχητικά αερο-

Για πρώτη φορά υπάρχει σοβαρός προσωπικός αντίπαλος του Τούρκου προέδρου, στο πρόσωπο του δημάρχου Κωνσταντινούπολης, Ιμάμογλου.

σκάφη πέμπτης γενιάς F-35, αγοράζοντας έναντι 2,4 εκατ. δολαρίων τους ρωσικούς πυραύλους S-400.

Το καθεστώς της Τουρκίας βρίσκει μπροστά του τη Γαλλία στη Συρία, όπου εξακολουθεί να έχει επιρροή, στη Λιβύη, όπου στηρίζει τις δυνάμεις του Χαφτάρ, και στον πόλεμο του Ναγκόρνο-Καραμπάχ, όπου δείχνει μεγαλύτερη κατανόηση στις ανησυχίες της Αρμενίας.

Το ζήτημα του Ισλάμ

Η Τουρκία δυσκολεύεται στην εφαρμογή της νεοοθωμανικής της στρατηγικής, γιατί δεν μπορεί να απευθυνθεί αποτελεσματικά στους μουσουλμάνους των αραβικών χωρών οι οποίες γνώρισαν στο παρελθόν τον οθωμανικό ζυγό.

Από την άλλη, η Γαλλία έχει μια ακόμη πιο δύσκολη σχέση με τους μουσουλμάνους, η οποία δίνει ευκαιρίες στην τουρκική διπλωματία.

Χώρες της Βόρειας Αφρικής ήταν στο παρελθόν αποικίες της Γαλλίας και χρειάστηκαν ιδιαίτερα αιματηρές συγκρούσεις –με κορυφαίο τον πόλεμο της Αλγερίας– για να αφήσουν πίσω τους τη γαλλική αποικιοκρατία.

Πολλοί μουσουλμάνοι της Βόρειας Αφρικής εγκαταστάθηκαν για διάφορους λόγους στη Γαλλία, η οποία πλέον έχει τον σημαντικότερο μουσουλμανικό πληθυσμό στην Ε.Ε. Η κοινωνική ενσωμάτωσή τους αποδείχθηκε αρκετά προβληματική, γι' αυτό παρατηρούμε ότι η ισλαμική τρομοκρατία στην Ε.Ε. αναπτύχθηκε κυρίως μέσω Γαλλίας και Βελγίου, που έχουν παρόμοια προβλήματα οικονομικής και κοινωνικής ενσωμάτωσης των μουσουλμάνων.

Και στην υπόλοιπη Αφρική οι σχέσεις της Γαλλίας με μουσουλμανικούς πληθυσμούς ορισμένων χωρών είναι προβληματική από ιστορική άποψη. Χαρακτηριστικά είναι όσα συμβαίνουν στην Υποσαχάρια Αφρική, στη ζώνη των χωρών του Σαχέλ, όπου οι ισλαμιστές κερδίζουν συνεχώς έδαφος και ένα εκστρατευτικό σώμα της Γαλλίας προσπαθεί σε δύσκολες συνθήκες να αντιμετωπίσει την άνοδο της ισλαμικής τρομοκρατίας.

Το βάρος της Ιστορίας κάνει τους τοπικούς πληθυσμούς να αντιμετωπίζουν με καχυποψία τη στρατηγική της Γαλλίας στην περιοχή, ενώ η στρατιωτική προσπάθεια διεξάγεται σε δύσκολα εδάφη και μεταξύ διεφθαρμένων καθεστώτων και ανόδου της ενίσχυσης του ισλαμικού αντάρτικου.

Το ζήτημα της τρομοκρατίας

Ο Ερντογάν στράφηκε ανοιχτά κατά της Γαλλίας σε μια δύσκολη περίοδο για τη χώρα. Έχει ξεκινήσει η δίκη για τις τρομοκρατικές ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν πριν από πέντε χρόνια στη Γαλλία, ενώ το τελευταίο διάστημα παρατηρούνται νέες κτηνώδεις επιθέσεις από τζιχαντιστές, άλλοτε για να τρομοκρατήσουν όσους δημοσιογράφους επικρίνουν το Ισλάμ και ιδιαίτερα τους εργαζόμενους στο περιοδικό «Charlie Hebdo», που δημοσίευσε τα σατιρικά σκίτσα για τον Μωάμεθ, και άλλοτε για να περάσουν το μήνυμα ότι όποιος δεν εγκρίνει τις μεθόδους τους μπορεί να έχει κακό τέλος.

Τη Γαλλία συγκλόνισε ο αποκεφαλισμός εκπαιδευτικού από τζιχαντιστή πρόσφυγα από την Τσετσενία επειδή ο τελευταίος δεν ανέχτηκε την ανάλυση που έκανε ο καθηγητής στους μαθητές του για το πώς προστατεύει η Γαλλική Δημοκρατία την ελευθερία της σκέψης.

Ο αποκεφαλισμός του εκπαιδευτικού προκάλεσε εθνική συσπείρωση στη Γαλλία κατά των ισλαμιστών, εφόσον κρίθηκε ότι οι τελευταίοι εφαρμόζουν στρατηγική αιματηρής παρέμβασης στην εκπαιδευτική διαδικασία και στην ενημέρωση –ακόμη και σε επίπεδο πολιτών– για να επιβάλουν τις απόψεις τους.

Σε αυτή τη συγκυρία, ο Ερντογάν κατήγγειλε τον Μακρόν για καταπίεση των μουσουλμάνων στη Γαλλία, για ισλαμοφοβική εμμονή, για μεταχείριση των μουσουλμάνων της Γαλλίας και της Ε.Ε. ανάλογη με εκείνη που είχαν οι Εβραίοι από τους ναζί πριν από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Η πόλωση που δημιούργησε σκόπιμα ο Ερντογάν διαστρέφοντας την πραγματικότητα έχει ήδη εξαιρετικά σημαντικές συνέπειες.

Έχει δημιουργηθεί επίσημο ή ανεπίσημο κίνημα κατά της Γαλλίας σε διάφορες χώρες, με χαρακτηριστικότερα τα παραδείγματα του Πακιστάν και του Μπανγκλαντές, ενώ εφαρμόζεται άτυπο μποϊκοτάζ σε βάρος των γαλλικών προϊόντων σε ορισμένες αραβικές χώρες.

Το χειρότερο είναι ότι ο Ερντογάν προκαλεί ήδη αναταραχή στο εσωτερικό της Γαλλίας. Γνωρίζει ότι η νομοθεσία κατά του ισλαμικού εξτρεμισμού που προωθεί ο Μακρόν θα περιορίσει τις δυνατότητες του τουρκικού κράτους και παρακράτους. Η Άγκυρα στέλνει εκατοντάδες ιμάμηδες στη Γαλλία και στην Ε.Ε. και χρηματοδοτεί ιεροδιδασκαλεία τα οποία περνούν και τη γραμμή της Τουρκίας.

Αυτές οι ευκολίες θα σταματήσουν στη Γαλλία και είναι πιθανό ανάλογα μέτρα να υπάρξουν σε Αυστρία, Γερμανία, Ολλανδία, όπου πολλοί πολιτικοί ανησυχούν για τη διείσδυση του τουρκικού κράτους και παρακράτους.

Το βράδυ της 28ης Οκτωβρίου ένας τουρκικός όχλος επιχείρησε να επιτεθεί σε Αρμενίους στη Λυών, τη δεύτερη μεγαλύτερη πόλη της Γαλλίας, και να βανδαλίσει το μνημείο για τη γενοκτονία των Αρμενίων. Η επέμβαση της αστυνομίας απέτρεψε τα χειρότερα, αλλά ήδη φάνηκε πώς σκέφτεται να παίξει το παιχνίδι ο Ερντογάν στο εσωτερικό της Ε.Ε.

Το πρωί της 29ης Οκτωβρίου έγινε ισλαμική τρομοκρατική επίθεση στον καθεδρικό ναό της Νίκαιας με νεκρούς και «αποκεφαλισμό». Η Νίκαια υπήρξε και πριν από τέσσερα χρόνια στόχος ισλαμιστή τρομοκράτη ο οποίος μετέτρεψε σε φονικό όπλο μια νταλίκα και σκότωσε στον παραλιακό πεζόδρομο της μεγαλούπολης πολλές δεκάδες Γάλλους και τουρίστες, ενώ τραυμάτισε εκατοντάδες.

Ο Τούρκος πρόεδρος επενδύει συνειδητά στον ισλαμικό φανατισμό, θεωρώντας ότι σε αυτή τη φάση εξυπηρετεί τη νεο-οθωμανική επεκτατική στρατηγική του.

Η γαλλική αντίδραση

Αξιοσημείωτο είναι ότι ο βασικός κατηγορούμενος στη δίκη για τις τρομοκρατικές ενέργειες του 2015 είναι ένα άτομο τουρκικής καταγωγής το οποίο προμήθευσε στους τρομοκράτες τον οπλισμό τους και τους διευκόλυνε στην οργάνωση των χτυπημάτων που προετοίμαζαν.

Αυτοί που πραγματοποίησαν τις τρομοκρατικές ενέργειες έπεσαν στον «ιερό πόλεμο» και ο βασικός κατηγορούμενος που απέμεινε υποστηρίζει ότι είχε οικονομικές δοσοληψίες μαζί τους χωρίς να ξέρει τι ακριβώς ετοίμαζαν και πως το μόνο που τον ενδιαφέρει είναι να βγάζει χρήματα.

Η επιστροφή της τρομοκρατίας στη Γαλλία και οι βίαιες επιθέσεις του Ερντογάν με ισλαμιστικά υπονοούμενα και διάσταση έχουν προκαλέσει τη συσπείρωση του πολιτικού συστήματος και της κοινής γνώμης γύρω από τον πρόεδρο Μακρόν. Είναι χαρακτηριστικό ότι η Λεπέν, η οποία προβλέπεται ότι θα είναι η βασική αντίπαλος του Μακρόν στις προεδρικές του 2023, ακολούθησε γραμμή εθνικής συσπείρωσης, θεωρώντας ότι αυτά που συμβαίνουν τη δικαιώνουν σε μεγάλο βαθμό. Ανάλογη ήταν η αντίδραση της κεντροδεξιάς και των Σοσιαλιστών. Βασική εξαίρεση στον κανόνα της εθνικής συσπείρωσης είναι ο Μελανσόν της Ανυπότακτης Γαλλίας, τον οποίο ορισμένοι καταγγέλλουν ανοιχτά για ισλαμο-αριστερισμό, εκτιμώντας ότι προσπαθεί να απευθυνθεί και σε δυσαρεστημένους μουσουλμάνους ψηφοφόρους.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ανάλογη συσπείρωση υπέρ του Ερντογάν παρατηρείται στην Τουρκία. Όλα τα κόμματα της αντιπολίτευσης τον στηρίζουν στη ρήξη του με τον Μακρόν, στο όνομα της Τουρκίας και του Ισλάμ. Μόνο το κόμμα που εκπροσωπεί τους Κούρδους, τα στελέχη του οποίου διώκονται με τον πιο άγριο τρόπο, αρνήθηκε να συμπαρασταθεί.

Παρατηρώντας την πολιτική δυναμική που αναπτύσσεται στο εσωτερικό της Γαλλίας και της Τουρκίας, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η αναμέτρηση Μακρόν-Ερντογάν θα έχει συνέχεια, γιατί είναι πολιτικά αυτοτροφοδοτούμενη.

Ευκαιρίες και κίνδυνοι

Η νέα κατάσταση που διαμορφώνεται με ευθύνη του Ερντογάν προσφέρει ευκαιρίες για την Ελλάδα, αλλά είναι και γεμάτη κινδύνους.

Είναι φανερό ότι η Γαλλία θα επιδιώξει με κάθε τρόπο την κινητοποίηση της Ε.Ε. εναντίον της πολιτικής του Ερντογάν. Από τη στιγμή που ο Τούρκος πρόεδρος επενδύει στο στοιχείο του ριζοσπαστικού Ισλάμ, δυσκολεύει τη θέση των υποστηρικτών του στο εσωτερικό της Ε.Ε., όπως είναι η καγκελάριος Μέρκελ, η οποία ηγείται –δεν πρέπει να το ξεχνάμε– του Χριστιανοδημοκρατικού Κόμματος. Τα 3 εκατομμύρια Γερμανών ψηφοφόρων τουρκικής καταγωγής είναι σημαντικά σε μια εκλογική χρονιά, αλλά πολύ σημαντικότερη είναι η βάση του κόμματός της.

Το μήνυμα που στέλνει το Παρίσι στις Βρυξέλλες είναι ότι η εποχή της ανοχής και της πολιτικής αφέλειας έχει περάσει και πως πρέπει να υπάρξουν συγκεκριμένα μέτρα κατά του Ερντογάν.

Αυτόματα ενισχύεται κι άλλο η διπλωματική θέση της Ελλάδας στην Ε.Ε., ενώ σε περίπτωση επικράτησης του Μπάιντεν θα έχουμε μια ευρύτερη αναστροφή στη διεθνή διπλωματία που θα ωφελήσει, αναμφισβήτητα, την Ελλάδα.

Οφέλη μπορεί να έχει η χώρα μας και από την κλιμάκωση της κόντρας της Τουρκίας με την Αίγυπτο, τη Σαουδική Αραβία και τα ΗΑΕ. Ο Ερντογάν βρίσκει μπροστά του τις κυβερνήσεις αυτών των κρατών στην προσπάθειά του να ενισχύσει την επιρροή του στη Λιβύη και προσπαθεί να τα εκθέσει ως μετριοπαθή και συμβιβασμένα, παίζοντας ανοιχτά το χαρτί των ισλαμιστών.

Ήδη τα ΗΑΕ συμμετέχουν με μαχητικά F-16 σε κοινές ασκήσεις με την Ελλάδα, στέλνοντας το μήνυμα της αναζήτησης νέων συμμάχων για να αντιμετωπίσουν την τουρκική απειλή.

Εάν κρίνουμε απ' όσα συμβαίνουν τις τελευταίες μέρες στη Γαλλία, ο Ερντογάν θα αξιοποιήσει την ένταση που δημιουργεί για να προκαλέσει αποσταθεροποίηση σε χώρες της Ε.Ε. και να διαπραγματευτεί στη συνέχεια με τις Βρυξέλλες. Ο Μητσοτάκης τού στέρησε στον Έβρο το χαρτί του εκβιασμού της Ε.Ε. μέσω των προσφυγικών-μεταναστευτικών ροών, αλλά ο Ερντογάν φαίνεται αποφασισμένος να συνεχίσει τους εκβιασμούς με άλλον τρόπο.

Τα οικονομικά προβλήματα ενισχύουν τον τυχοδιωκτισμό της Άγκυρας.

Νότης Μαριάς,
πρόεδρος του κόμματος Ελλάδα - Ο Άλλος Δρόμος, πρώην ευρωβουλευτής

«Το δίπολο "μνημόνιο - αντιμνημόνιο" θα είναι πάντοτε υπαρκτό»

ΣΤΟΝ ΧΡΗΣΤΟ ΜΑΤΗ

Να υπογράψει άμεσα με τη Γαλλία «αμυντικό σύμφωνο με ρήτρα στρατιωτικής συνδρομής» καλεί την κυβέρνηση ο καθηγητής Θεσμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Πανεπιστήμιο Κρήτης και πρόεδρος του κόμματος Ελλάδα - Ο Άλλος Δρόμος, Νότης Μαριάς. Ο κ. Μαριάς υπενθυμίζει ότι ο κ. Μακρόν είχε αποδεχτεί τη σχετική πρόταση, απαντώντας σε παρέμβασή του στην Ευρωβουλή, όπου ο κ. Μαριάς ήταν ευρωβουλευτής την περίοδο 2014-2019. Ο πρώην ευρωβουλευτής εμφανίζεται ιδιαίτερα επιφυλακτικός απέναντι στις πρόσφατες προαναγγελίες ξένων επενδύσεων, κάνοντας λόγο για επενδυτές «τζάμπα μάγκες», οι οποίοι στοχεύουν στο να ξεκοκαλίσουν τα κεφάλαια του Ταμείου Ανάπτυξης.

Τον τελευταίο καιρό είναι φανερό ότι το δίπολο «μνημόνιο - αντιμνημόνιο» έχει περάσει σε δεύτερη μοίρα. Οι δυνάμεις που είχαν επενδύσει πολιτικά στην απόρριψη του μνημονίου δείχνουν να έχασαν οριστικά…

Αυτό που επιζητούσε το αντιμνημονιακό κίνημα ήταν να σταματήσει η εποπτεία της ελληνικής οικονομίας από τους δανειστές, που γινόταν μέσω των μνημονίων, και να ακυρωθεί η υποθήκευση της κρατικής περιουσίας. Παρά την τυπική λήξη του τρίτου μνημονίου τον Αύγουστο του 2018, η χώρα παραμένει σε ενισχυμένη εποπτεία, η οποία, σύμφωνα με τον Κανονισμό 472/2013 της Ε.Ε., θα συνεχιστεί μέχρις ότου εξοφληθεί το 75% του δήθεν χρέους προς τους δανειστές, δηλαδή μέχρι το 2060, ενώ η υποθήκευση της δημόσιας περιουσίας μέσω του υπερταμείου θα διατηρηθεί για 99 χρόνια. Επομένως, όσο παραμένουν σε ισχύ οι δύο αυτοί παράγοντες, το δίπολο «μνημόνιο - αντιμνημόνιο» θα είναι πάντοτε υπαρκτό, παρά τις φιλότιμες προσπάθειες διαφόρων κύκλων να το εξαφανίσουν από την επικαιρότητα. Δυστυχώς γι' αυτούς, οι συνεχείς απαιτήσεις των δανειστών για νέα μέτρα θα φέρνουν στο προσκήνιο το κύριο αίτημα του ελληνικού λαού, που είναι η απαλλαγή της χώρας από την εποπτεία των δανειστών και η διαγραφή του επονείδιστου χρέους. Μάλιστα, ενόψει της τεράστιας οικονομικής κρίσης που φέρνει η πανδημία λόγω κορονοϊού, το αίτημα για διαγραφή του χρέους, δημόσιου και ιδιωτικού, μπαίνει πλέον στην ημερήσια διάταξη σε παγκόσμιο επίπεδο, ακόμη και από τα πλέον επίσημα χείλη, με τις πρόσφατες δηλώσεις του γ.γ. του ΟΗΕ για διαγραφή χρεών. Επιπλέον, ακόμη και ο κατεξοχήν πατέρας των μνημονίων, Μάριο Ντράγκι, σε πρόσφατες δηλώσεις του ζήτησε κι αυτός με τη σειρά του διαγραφή του ιδιωτικού χρέους.

Γιατί δεν τα κατάφεραν να πείσουν; Μήπως δεν υπήρχε άλλος δρόμος;

Η πρόσκαιρη ήττα των αντιμνημονιακών δυνάμεων οφείλεται στο γεγονός ότι η συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ δεν ακολούθησε μια συνεπή αντιμνημονιακή στάση, υποτίμησε τη σκληρότητα των δανειστών στο πεδίο της διαπραγμάτευσης και των εκβιασμών και δεν αξιοποίησε όταν έπρεπε τη θεσμική θέση της χώρας στο πλαίσιο της Ε.Ε. Έτσι, αντί να προχωρήσει σε λογιστικό έλεγχο του χρέους στη βάση του Κανονισμού 472/2013 της Ε.Ε., τελικά αποδέχτηκε τη Συμφωνία της 20ής Φεβρουαρίου 2015 που αναγνώριζε τη νομιμότητα του δήθεν χρέους και μοιραία οδηγήθηκε στο τρίτο μνημόνιο, σαλπίζοντας ισπανική υποχώρηση, παρ' ότι το 61,3% του «όχι» στο δημοψήφισμα της 5ης Ιουλίου 2015 σηματοδοτούσε την εντολή του ελληνικού λαού για έναν άλλον δρόμο.

Ο ΣΥΡΙΖΑ καταρρέει, η Χρυσή Αυγή είναι στη φυλακή, οι ΑΝΕΛ στα πολιτικά αζήτητα. Ποιος θα εκφράσει πολιτικά την επόμενη μέρα των αντιμνημονιακών;

Κατ' αρχάς να επισημάνω ότι η Χρυσή Αυγή, καθότι εγκληματική οργάνωση, δεν είχε καμία σχέση με τον αντιμνημονιακό χώρο. Σε σχέση με τους ΑΝΕΛ, θεωρώ ότι πλέον δεν μπορούν να παίξουν κάποιον ρόλο, ενώ ο ΣΥΡΙΖΑ έχει περάσει οριστικά στο μνημονιακό μπλοκ. Παρά ταύτα, σε επίπεδο κοινωνίας, η μεγάλη πλειοψηφία του φτωχοποιημένου ελληνικού λαού αναζητά έναν άλλον δρόμο, έξω από την εποπτεία των δανειστών, σε μια κατεύθυνση πατριωτική, ενόψει μάλιστα και των απειλών για τα εθνικά μας δίκαια λόγω της επιθετικής πολιτικής του Ερντογάν. Επομένως, το ζητούμενο είναι η οικοδόμηση στην πράξη ενός πατριωτικού αντιμνημονιακού δημοκρατικού μετώπου, στα πλαίσια του οποίου θα συστρατευτεί το κίνημά μας Ελλάδα - Ο Άλλος Δρόμος.

Χωρίς το δίλημμα «μνημόνιο - αντιμνημόνιο», αισθάνεστε πιο κοντά πολιτικά στην κυβέρνηση ή στην αντιπολίτευση;

Για μας, κυβέρνηση και αντιπολίτευση βαδίζουν στις ίδιες μνημονιακές ράγες, έχοντας αποδεχτεί τη διηνεκή εποπτεία των δανειστών.

Στην πανδημία η Ε.Ε. προσπάθησε να λειτουργήσει περισσότερο ως ένωση. Έκανε ένα βήμα μπροστά;

Στο πεδίο της λήψης μέτρων για τα θέματα υγείας σε επίπεδο Ε.Ε. ακολουθήθηκε η ρήση «ο σώζων εαυτόν σωθήτω», με τις κυβερνήσεις να παίρνουν μονομερή μέτρα και τη Γερμανία να φτάνει στο σημείο να απαγορεύει την εξαγωγή μασκών και υγειονομικού υλικού στην Ιταλία. Σε σχέση με το πρόγραμμα SURE, η κυβέρνηση έχασε την ευκαιρία να το αξιοποιήσει, καθώς υπέβαλε ένα ελάχιστα φιλόδοξο πρόγραμμα ύψους 2,7 δισ. ευρώ, τη στιγμή που αντίστοιχες με την πατρίδα μας χώρες, όπως το Βέλγιο και η Πορτογαλία, ενθυλάκωσαν 7,8 δισ. ευρώ και 5,9 δισ. ευρώ αντίστοιχα για την αντιμετώπιση της ανεργίας λόγω πανδημίας.

Είναι επαρκές ως μήνυμα η αύξηση των χωρικών υδάτων της χώρας στο Ιόνιο και νότια της Κρήτης; Τι θυσίες χρειάζεται να κάνει η χώρα μας για να μπορέσει να διαχειριστεί την αντιπαράθεση με την Τουρκία;

Η χώρα οφείλει εδώ και τώρα να προχωρήσει σε άμεση επέκταση των χωρικών της υδάτων στα 12 ναυτικά μίλια καθ' άπασα την ελληνική επικράτεια, όπως έχω ήδη προτείνει με παρέμβασή μου στην Ελληνική Βουλή στις 5/10/2012. Αν το είχαμε πράξει τότε, προφανώς θα βρισκόμασταν σε καλύτερη θέση. Σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί η Ελλάδα να αποδεχτεί τη φινλανδοποίησή της. Επιπλέον, θα πρέπει η Αθήνα να υπογράψει άμεσα με το Παρίσι αμυντικό σύμφωνο με ρήτρα στρατιωτικής συνδρομής, το οποίο άλλωστε ο ίδιος ο Μακρόν είχε αποδεχτεί απαντώντας σε σχετική ερώτηση-παρέμβασή μου στην Ευρωβουλή στις 17 Απριλίου 2018.

Είπατε πρόσφατα ότι η επένδυση της Microsoft έχει ως στόχο την εκμετάλλευση των 32 δισ. από την Ε.Ε. Γιατί είναι κακό αυτό; Μπορεί η χώρα να προσελκύσει επενδύσεις αλλιώς;

Είμαι υπέρ των ξένων επενδύσεων όταν οι ξένοι επενδυτές φέρνουν κεφάλαια στην ελληνική οικονομία. Όμως με το να παριστάνουν κάποιοι πολυεθνικοί όμιλοι τους επενδυτές εν Ελλάδι με ξένα κόλλυβα, δηλαδή με τα 32 δισ. ευρώ του Ταμείου Ανάκαμψης, δεν νομίζω ότι προσφέρουν υπηρεσίες στην ελληνική οικονομία. Πρόκειται για επενδυτές «τζάμπα μάγκες», οι οποίοι στοχεύουν στο να ξεκοκαλίσουν τα κεφάλαια του Ταμείου Ανάπτυξης, τα οποία πρέπει να πάνε για τη στήριξη των ελληνικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων, τη δημιουργία ελληνικής προστιθέμενης αξίας και την ανάπτυξη εθνικών πρωταθλητών για την παραγωγική ανασυγκρότηση της ελληνικής οικονομίας με έμφαση στον πρωτογενή τομέα, στην εξωστρεφή βιομηχανική ανάπτυξη, στην καινοτομία και στις νέες τεχνολογίες.

«Να μη νιώθουν οι πολίτες απροστάτευτοι»

ΣΤΟΝ ΧΡΗΣΤΟ ΜΑΤΗ

Γιώργος Πατούλης, περιφερειάρχης Αττικής

Την άποψη ότι η υλοποίηση δράσεων προς όφελος των πολιτών δεν μπορεί να εμποδιστεί από καμία έλλειψη θεσμικού πλαισίου εκφράζει στην F.S. ο περιφερειάρχης Αττικής, Γιώργος Πατούλης.

Ο κ. Πατούλης επισημαίνει ότι η Περιφέρεια Αττικής έχει αυξήσει κατά 22% την απορροφητικότητα στα ευρωπαϊκά προγράμματα τον τελευταίο χρόνο και έχει υπογράψει συμβάσεις που ξεπερνούν το 90% του εγκεκριμένου από την Ε.Ε. προϋπολογισμού.

Παράλληλα τονίζει την προσήλωση της περιφέρειας στην προστασία της δημόσιας υγείας και υπολογίζει σε περίπου 100.000 τους πολίτες που έχουν απευθυνθεί στην ηλεκτρονική πλατφόρμα 1110, στην οποία οι πολίτες μπορούν να απευθύνονται δωρεάν σε 24ωρη βάση για τη διαχείριση της πανδημίας.

Σε ό,τι αφορά το εκλογικό σύστημα, ο κ. Πατούλης επαναλαμβάνει την αντίθεσή του στην απλή αναλογική που προβλέπει ο «Κλεισθένης» και τάσσεται υπέρ ενός νέου, σταθερού εκλογικού συστήματος, που θα διασφαλίζει και την κυβερνησιμότητα των αυτοδιοικητικών οργανισμών, αλλά και την ισότιμη και αναλογική αντιπροσώπευση όλων των πολιτικών δυνάμεων που εκπροσωπούν τις τοπικές κοινωνίες.

Όσον αφορά τα θέματα από τις τραγωδίες που προέκυψαν στη Μάνδρα και στο Μάτι, ο περιφερειάρχης διαβεβαιώνει ότι δίνεται προτεραιότητα σε έργα αντιπλημμυρικής θωράκισης στις περιοχές που έχουν πληγεί, όπως είναι η Δυτική και Ανατολική Αττική.

Η Περιφέρεια Αττικής αποφάσισε να διαθέσει περίπου 200 εκατ. ευρώ για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που επλήγησαν από τον κορονοϊό. Δεν είναι μικρό το ποσό για τόσο πολλούς δικαιούχους;

Η αλήθεια είναι ότι η πανδημία δοκίμασε και δοκιμάζει σκληρά τις επιχειρήσεις, και ειδικά στην Αττική, όπου συγκεντρώνεται ο μισός πληθυσμός της χώρας. Η πραγματικότητα, ωστόσο, είναι ότι το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Αττικής 2014-2020 κινείται πλέον σε υψηλότατους ρυθμούς απορρόφησης, αγγίζει το 50%, οι δε νομικές δεσμεύσεις (υπογεγραμμένες συμβάσεις) ξεπερνούν το 90% του εγκεκριμένου από την Ε.Ε. προϋπολογισμού. Παρ' όλα αυτά, με συντονισμένες ενέργειες και σε συνεργασία με το αρμόδιο υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων εξασφαλίσαμε την απαιτούμενη υπερδέσμευση πόρων, προκειμένου να εκδώσουμε την πρόσκληση των 200 εκατ. ευρώ και παράλληλα να συνεχίσουμε τις δράσεις που έχουμε ήδη σχεδιάσει για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας και τη συνεργασία επιχειρήσεων με ακαδημαϊκά-ερευνητικά ιδρύματα.

Να σας υπενθυμίσω ότι ήδη η περιφέρεια μέσω του ΠΕΠ Αττικής συμμετέχει με 50 εκατ. ευρώ στο Ταμείο Επιχειρηματικότητας ΙΙ, το οποίο παρέχει μικροδάνεια σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Αττικής, ενώ παράλληλα έχουμε χρηματοδοτήσει με 6 εκατ. ευρώ τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε δήμους που έχουν πληγεί από τις πλημμύρες του 2017 και τις πυρκαγιές του 2018.

Είναι οριστικά τα κριτήρια ή ενδέχεται να τα επανεξετάσετε; Θα είναι επιστρεπτέα, όπως η προκαταβολή;

Τα κριτήρια είναι οριστικά, έχουν εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και εφαρμόζονται για το σύνολο των περιφερειών. Σχετικά με το δεύτερο μέρος του ερωτήματός σας, επισημαίνουμε ότι δεν πρόκειται για την περίπτωση της επιστρεπτέας προκαταβολής. Η μοναδική υποχρέωση του δικαιούχου της ενίσχυσης είναι η δαπάνη του κεφαλαίου κίνησης που θα του χορηγηθεί, εντός του 2021.

Έχετε ήδη κλείσει έναν χρόνο στη διοίκηση της περιφέρειας. Θα κάνετε απολογισμό ή σας έχει αλλάξει πλήρως την ατζέντα η αντιμετώπιση της πανδημίας;

Για μας, προτεραιότητα έχει η ασφάλεια και η προστασία της δημόσιας υγείας. Για τον λόγο αυτόν, άλλωστε, λάβαμε την απόφαση στα μέσα Σεπτεμβρίου να προβούμε σε αναβολή της εκδήλωσης που προγραμματίζαμε για τον απολογισμό του έργου μας με αφορμή τη συμπλήρωση ενός έτους της νέας διοίκησης της Περιφέρειας Αττικής. Σε κάθε περίπτωση, το έργο μας είναι ορατό και μετρήσιμο. Από την πρώτη στιγμή που αναλάβαμε καθήκοντα, εγώ και οι συνεργάτες μου καταρτίσαμε ένα σχέδιο με συγκεκριμένους στόχους και δράσεις. Τα αποτελέσματα αυτού του σχεδιασμού έχουν ήδη αρχίσει να φαίνονται τόσο σε επίπεδο αναπτυξιακών έργων όσο και σε επίπεδο δράσεων που αφορούν τους κοινωνικά ασθενέστερους συμπολίτες μας.

Παράλληλα, υλοποιήσαμε σημαντικές πρωτοβουλίες για την αποτελεσματικότερη διαχείριση της πανδημίας. Μεταξύ άλλων, σε συνεργασία με τον Ιατρικό Σύλλογο Αθηνών (ΙΣΑ) προχωρήσαμε στη σύσταση των Κινητών Ομάδων Επίσκεψης στο Σπίτι (ΚΟΕΣ), οι οποίες έχουν στελεχωθεί με ιατρούς εξειδικευμένους και νοσηλευτές πανεπιστημιακού επιπέδου για εξέταση και λήψη δειγμάτων ρινοφαρυγγικών με την τεχνική PCR μοριακή τεχνική, καθώς και στην ηλεκτρονική πλατφόρμα 1110, στην οποία οι πολίτες μπορούν να απευθύνονται δωρεάν σε 24ωρη βάση. Να σημειωθεί ότι στο 1110 μέχρι σήμερα έχουν απευθυνθεί πάνω από 100.000 πολίτες. Επιπλέον, πραγματοποιούμε ενημερωτικές δράσεις και συγκροτήσαμε ομάδα 700 πιστοποιημένων ιατρών που θα αναλάβουν την ενημέρωση του κοινού για τον κορονοϊό. Στο πλαίσιο αυτό, προγραμματίζονται δράσεις σε δομές της αυτοδιοίκησης, σε σχολεία και σε συλλόγους γονέων και κηδεμόνων.

Υπάρχει κάτι για την αντιμετώπιση της πανδημίας που θα μπορούσε να κάνει η περιφέρεια αλλά δεν έχει την αρμοδιότητα;

Όπως γνωρίζετε, λόγω της αναγκαιότητας

> *Η Περιφέρεια Αττικής από την πρώτη φάση της πανδημίας ανέπτυξε σημαντικές δράσεις και όποτε χρειάστηκε να τροποποιηθεί το θεσμικό πλαίσιο για να μπορέσουν αυτές να υλοποιηθούν διατυπώσαμε αιτήματα προς τα αρμόδια υπουργεία.*

να υπάρξουν γρήγορες και αποτελεσματικές διαδικασίες για τη διαχείριση των προβλημάτων της πανδημίας, η κυβέρνηση προχώρησε σε κατάρτιση πράξεων νομοθετικού περιεχομένου. Η Περιφέρεια Αττικής από την πρώτη φάση της πανδημίας ανέπτυξε σημαντικές δράσεις και όποτε χρειάστηκε να τροποποιηθεί το θεσμικό πλαίσιο για να μπορέσουν αυτές να υλοποιηθούν διατυπώσαμε αιτήματα προς τα αρμόδια υπουργεία. Η ανταπόκρισή τους ήταν και παραμένει άμεση. Από τη μέχρι τώρα εμπειρία μου ως αιρετού, αλλά και ως γιατρού, θα ήθελα να σας επισημάνω ότι η υλοποίηση ανάλογων δράσεων δεν μπορεί να εμποδιστεί από καμία έλλειψη θεσμικού πλαισίου. Η δημιουργία κοινωνικών φαρμακείων, κοινωνικών παντοπωλείων και ευρύτερα κοινωνικών δομών κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης αποτελούν απτά παραδείγματα. Στη δημοκρατία δεν υπάρχουν αδιέξοδα, υπάρχει ο διάλογος και η συνεννόηση.

Τι εικόνα έχετε σχηματίσει μέχρι στιγμής για την αξιοποίηση των ευρωπαϊκών κονδυλίων;

Η απορρόφηση των κοινοτικών κονδυλίων του ΠΕΠ Αττικής 2014-2020 βρίσκεται σήμερα στο 49%, ποσοστό αυξημένο κατά 22% σε σχέση με την αντίστοιχη απορρόφηση του Σεπτεμβρίου του 2019. Μέσα σε λίγους μήνες καταφέραμε να βελτιώσουμε τη θέση της Περιφέρειας Αττικής, ανεβάζοντάς τη στην κατάταξη, από τις μεσαίες, στις πρώτες θέσεις μεταξύ των 13 περιφερειών.

Υπήρξαν ορισμένα τραγικά θέματα, όπως οι πλημμύρες στη Μάνδρα και η φωτιά στο Μάτι, τα οποία η πριν από εσάς διοίκηση αποδείχθηκε αδύναμη να αντιμετωπίσει. Τι κάνατε γι' αυτά;

Όταν αναλάβαμε, δεσμευτήκαμε απέναντι στους πολίτες να κινηθούμε με γρήγορους ρυθμούς, προκειμένου να αντιμετωπίσουμε λάθη και ανεπάρκειες δεκαετιών, γι' αυτό και δίνουμε προτεραιότητα σε έργα αντιπλημμυρικής θωράκισης, κυρίως σε περιοχές που έχουν πληγεί, όπως είναι η Δυτική και η Ανατολική Αττική. Σε αυτά περιλαμβάνονται ο καθαρισμός των ρεμάτων, η ολοκλήρωση του έργου «Εκτροπή χειμάρρου Αγίας Αικατερίνης και διευθέτηση χειμάρρου Σούρες Θριασίου Πεδίου», η διεκδίκηση πόρων για την εκπόνηση νέων μελετών, που είναι απαραίτητες για την υλοποίηση των επόμενων έργων.

Πάντως, η κλιματική αλλαγή είναι παράμετρος σε όλες τις αρμοδιότητές σας. Τι μέτρα παίρνετε;

Στην Περιφέρεια Αττικής έχει εκπονηθεί συγκεκριμένο σχέδιο για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, ενώ έχουμε εστιάσει στις προοπτικές χρηματοδότησης δράσεων για την κλιματική αλλαγή στο τρέχον και στο νέο ΕΣΠΑ. Με δεδομένο ότι η Αττική έχει δοκιμαστεί σκληρά τα τελευταία χρόνια από τις φυσικές καταστροφές, έμφαση δίνουμε, σε συνεργασία με αξιόπιστους επιστημονικούς φορείς, όπως το Αστεροσκοπείο Αθηνών και ο «Δημόκριτος», στην υλοποίηση δράσεων μείωσης του κινδύνου των καταστροφών, αλλά και στον σχεδιασμό κανόνων ενημέρωσης των πολιτών. Στόχος μας, να θωρακίσουμε καλύτερα τις πόλεις μας, να μη νιώθουν οι πολίτες απροστάτευτοι.

Χρειάζεται θεσμικές αλλαγές το σύστημα διοίκησης και ο εκλογικός νόμος στις περιφέρειες ή τελικά η απλή αναλογική δεν κατάφερε να προκαλέσει τα προβλήματα που φαίνεται να προσδοκούσε ο ΣΥΡΙΖΑ;

Πριν ακόμη αναλάβω τη θέση ευθύνης του περιφερειάρχη Αττικής, ως πρόεδρος της ΚΕΔΕ και δήμαρχος Αμαρουσίου είχα τονίσει επανειλημμένα ότι το εκλογικό σύστημα που καθιερώθηκε με τον «Κλεισθένη» θα δημιουργούσε προβλήματα και δυσλειτουργίες στην κυβερνησιμότητα των δήμων και των περιφερειών. Δυστυχώς, επιβεβαιώθηκα. Θεωρώ, λοιπόν, αναγκαίο να υπάρξει ένα νέο, σταθερό εκλογικό σύστημα, που θα διασφαλίζει και την κυβερνησιμότητα των αυτοδιοικητικών οργανισμών αλλά και την ισότιμη και αναλογική αντιπροσώπευση όλων των πολιτικών δυνάμεων που εκπροσωπούν τις τοπικές κοινωνίες.

> *Δίνουμε προτεραιότητα σε έργα αντιπλημμυρικής θωράκισης, κυρίως σε περιοχές που έχουν πληγεί, όπως είναι η Δυτική και η Ανατολική Αττική.*

GETHEALTHIER

ΚΕΝΤΡΟ ΣΠΟΝΔΥΛΙΚΗΣ ΑΠΟΣΥΜΠΙΕΣΗΣ
ΚΑΙ ΑΝΑΓΕΝΝΗΤΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

Αποσυμπίεση Μεσοσπονδύλιου Δίσκου

Στην Get Healthier, χάρη στις συντονισμένες προσπάθειες μιας ομάδας κορυφαίων ιατρών και μηχανικών ιατρικών οργάνων, εφαρμόζουμε τις τελευταίες εξελίξεις της βιοτεχνολογίας για να προσφέρουμε μη χειρουργική, μη επεμβατική Αποσυμπίεση του Μεσοσπονδύλιου Δίσκου.

Πρόκειται για μια απόλυτα ασφαλή και αποτελεσματική διαδικασία, χωρίς φάρμακα, ενέσεις, χειρουργεία και αναισθησία, η οποία πραγματοποιείται σε ειδικό θεραπευτικό κρεβάτι που ελέγχεται από ηλεκτρονικό υπολογιστή.

Έτσι, δίνουμε λύσεις σε συχνές επώδυνες παθήσεις όπως οσφυαλγία, ισχιαλγία, κήλη, προβολή δίσκου, αυχενικό σύνδρομο.

GETHEALTHIER

Λ. Κηφισίας 53, Αμπελόκηποι, τηλ. 210-69.93.527
www.gethealthier.gr

Ούτε δεύτερη, ούτε ευκαιρία για τον ΣΥΡΙΖΑ

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΓΑΛΛΗ*

Μια επισκόπηση των στατιστικών στέγασης της Eurostat για το 2018 (ενημέρωση στοιχείων τον Μάιο του 2020) δίνει τα εξής αποτελέσματα:

Το 2015 το 64% των ατόμων στην Ελλάδα ζούσε σε ιδιόκτητη κατοικία χωρίς δάνειο ή υποθήκη. Το 2018 το ποσοστό κατέβηκε στο 59,3%. Ο ευρωπαϊκός μέσος όρος ήταν και στα δύο χρονικά σημεία 45%.

Το 2015 το 15% των ατόμων στην Ελλάδα ζούσε σε ιδιόκτητη κατοικία με εκκρεμές δάνειο ή υποθήκη. Το 2018 το ποσοστό αυτό κατέβηκε στο 14,2%. Ο ευρωπαϊκός μέσος όρος ήταν 30% το 2015 και 25% το 2018.

Το 2015 το 16% των ατόμων στην Ελλάδα ζούσε σε μισθωμένη κατοικία με ενοίκιο σε αγοραία τιμή. Το 2018 το ποσοστό αυτό ανέβηκε στο 21,3%.

Το 2015 το 5% των ατόμων στην Ελλάδα ζούσε σε μισθωμένη κατοικία με μειωμένο ή χωρίς ενοίκιο. Το 2018 το ποσοστό αυτό έμεινε αμετάβλητο (5,2%).

Και το 2015 και το 2018 το ποσοστό των Ελλήνων που δαπανούν πάνω από το 40% του εισοδήματός τους για δαπάνη στέγασης προσδιορίστηκε στο 40%, ενώ ο μέσος ευρωπαϊκός όρος βρίσκεται λίγο κάτω από το 10%. Σε αυτή την κατηγορία υπάγεται το 30% όσων έχουν σπίτι με εκκρεμές δάνειο ή υποθήκη (31% το 2015, 29,2% το 2018). Στην ίδια κατηγορία υπαγόταν το 2015 και το 54,4% όσων νοίκιαζαν σπίτι σε αγοραία αξία. Το ποσοστό αυτών το 2018 ανέβηκε σε 83,31%.

Και το 2015 και το 2018 το ποσοστό των Ελλήνων που διέμεναν σε υπερπλήρεις κατοικίες ήταν περίπου 30%, με μέσο ευρωπαϊκό όρο περίπου 17%.

Στη συγκεκριμένη τριετία οι ιδιοκτήτες-δανειολήπτες δεν έπαθαν τίποτα. Όμως ένα 5% των Ελλήνων που είχαν ιδιοκτησία χωρίς δάνειο την πούλησαν, προφανώς για να καλύψουν ανάγκες. Κατά το ίδιο ποσοστό αυξήθηκαν οι ενοικιαστές.

Παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητο το ποσοστό των δανειοληπτών που αντιμετωπίζουν οικονομική στενότητα και οι οποίοι είναι συνολικά το 4,5% των Ελλήνων (30% του 15%). Αυξήθηκε όμως δραματικά το ποσοστό αυτών που και νοικιάζουν (από 16% σε 21%) και δυσκολεύονται (από 54,4% σε 83,31%) και πλέον αποτελούν το 17,7% του συνόλου των Ελλήνων.

Όλα αυτά αποτελούν έργο του ΣΥΡΙΖΑ, ο οποίος πράγματι προστάτεψε τους δανειολήπτες και αγνόησε τους ιδιοκτήτες και κυρίως τους ενοικιαστές. Προστάτεψε την ασυνέπεια και αδιαφόρησε για τη συνέπεια.

Αστική πτώχευση δεν προβλεπόταν στην ελληνική νομοθεσία, μέχρι την περασμένη εβδομάδα, που ψηφίστηκε ο νέος πτωχευτικός νόμος, ο λεγόμενος και «νόμος δεύτερης ευκαιρίας». Αφορά άμεσα το 5% εκείνων των Ελλήνων που έχουν κατοικία με δάνειο και δαπανούν πάνω από το 40% του εισοδήματός τους για την κάλυψή του. Δεν αφορά εκείνο το 17,7% των Ελλήνων που νοικιάζει και δυσκολεύεται, διότι κανόνα δεν έχει τίποτα να χάσει. Το πρόβλημά του είναι, κυρίως, η εξασφάλιση μεροκάματου, μια και περιουσία δεν υπάρχει. Πιθανότατα θα αφορά σύντομα και ένα μέρος όλων των υπολοίπων που ο κόσμος τους καταρρέει λόγω της πανδημίας.

Η μέχρι τώρα νομοθεσία προέβλεπε πτώχευση για τις εμπορικές επιχειρήσεις και τα άτομα που ασκούσαν εμπορία. Σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, στο διάστημα από το 2008 μέχρι και το 2017 καταγράφηκαν συνολικά 3.222 πτωχεύσεις: 342, 268, 380, 474 και 455 τα έτη 2008, 2009, 2010, 2011 και 2012 αντίστοιχα. Επίσης: 437, 335, 206, 111 και 114 τα έτη 2013 έως 2017 αντίστοιχα.

Η μείωση εμφανής και οφείλεται σε έναν και μόνο παράγοντα: η απαγόρευση πλειστηριασμών κατέστησε την πτώχευση μάταιη. Παραδοσιακά, πολλοί έμποροι επέλεγαν να πτωχεύσουν για να βραχυκυκλώσουν τις διαδικασίες εκποίησης της ατομικής περιουσίας τους. Οι πτωχεύσεις διαρκούσαν χρόνια.

Σήμερα κηρύσσονται πλειστηριασμοί, αλλά δεν ολοκληρώνονται. Ουδείς είναι πρόθυμος να εμπλακεί σε άγνωστες δικαστικές διαδικασίες για να αποκτήσει ένα ακίνητο σε τρέχουσα τιμή, όταν μπορεί στην αγορά να παζαρέψει και να πετύχει έκπτωση. Το φορολογικό πλαίσιο παραμένει βαρύ, το επενδυτικό κλίμα κακό, το έφαγε κι η πανδημία. Κατά συνέπεια, όσο αγοραστές δεν φαίνονται στον ορίζοντα, ο πλειστηριασμός είναι ακίνδυνος. Ακίνδυνος για το συγκεκριμένο 5% των Ελλήνων, οι οποίοι ξοδεύουν πάνω από το 40% του εισοδήματός τους για να κρατήσουν το δανεισμένο σπίτι και οι οποίοι ίσως ανακουφιστούν αν χάσουν το σπίτι και απαλλαγούν από το δάνειο. Διότι, κατά κανόνα, εισοδήματα έχουν. Δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι αυτοί θα μεταπέσουν στην κατηγορία του 17,7% που νοικιάζει και ζορίζεται να βρει χρήματα για να καλύψει το ενοίκιο.

Με αυτά τα δεδομένα, η σκόνη που σήκωσε η αξιωματική αντιπολίτευση με την πρόταση μομφής για τον νέο πτωχευτικό νόμο είναι ακατανόητη. Η αστική πτώχευση δεν αφορά πολλούς και, κυρίως, δεν αφορά αυτούς τους οποίους η ίδια φτωχοποίησε όταν κυβερνούσε.

Μπορούμε να υποθέσουμε ότι από το 2018 μέχρι σήμερα δεν άλλαξαν πολύ οι αριθμοί, αλλά μπορούμε να είμαστε βέβαιοι ότι η πανδημία θα τους κάνει, από δω και πέρα, πολύ χειρότερους. Υπό αυτή την έννοια, το «θα μας πάρουν τα σπίτια» μπορεί να έχει νόημα μόνο αν εύχεται ή επενδύει κανείς στην πλήρη αποτυχία της τωρινής κυβέρνησης.

Η αξιωματική αντιπολίτευση, εμμέσως πλην σαφώς, επαναφέρει το «δεν (πρέπει να) πληρώνω», επειδή ελπίζει ότι η κυβέρνηση θα δυσκολευτεί από την πανδημία και θέλει να τη στριμώξει προκαταβολικά. Επαναφέρει επίσης τον ηθικό κίνδυνο, επιλέγοντας να στηρίξει αδιακρίτως αυτούς που δεν είναι συνεπείς, ειδικά την ώρα που αποδεδειγμένα εξαιρετικά στριμωγμένοι και σε δύσκολη θέση είναι οι συνεπείς. Η ζημία που φέρνει η πανδημία θα ήταν πολύ πιο εύκολα διαχειρίσιμη αν δεν υπήρχαν η Βαρουφακειάδα και τα σκισίματα των μνημονίων.

Έχοντας πίσω της μια αποτυχημένη, όπως δείχνουν τα αποτελέσματα, κυβερνητική θητεία στο θέμα της στέγασης και της προστασίας των αδυνάτων, η αξιωματική αντιπολίτευση επαναφέρει το αφήγημα των κακών τραπεζών και των ανάλγητων νεοφιλελεύθερων. Το 2015, όμως, δεν ξανάρχεται, όπως ούτε το 2019, όταν το «θα μας βάλουν να δουλεύουμε επταήμερο» και «θα μας πιουν το αίμα» διέσωσε ένα 31%.

Ο πτωχευτικός νόμος είναι ένα τεχνικό νομοθέτημα που (πρέπει να) υπάρχει σε όλες τις κοινωνίες. Δεν σηματοδοτεί τίποτα το ιδιαίτερο, ούτε αναδεικνύει ιδεολογικές διαφορές και πολιτικές διαφοροποιήσεις. Σκόπιμο θα ήταν να ασχοληθούν όλοι με την πιθανή αποτελεσματικότητά του και να προτείνουν βελτιώσεις. Η επιλογή του ΣΥΡΙΖΑ να τον αναγάγει σε αντιπολιτευτικό υπερόπλο αιτιολογείται μόνο ως προσπάθεια απόκρυψης των αποτυχημένων κυβερνητικών πεπραγμένων του. Αφελώς το ΚΙΝΑΛ τον ακολούθησε.

*Ο Δημήτρης Γαλλής είναι δικηγόρος.

ΤΑ ΛΥΜΑΤΑ ΕΙΧΑΝ «ΔΕΙΞΕΙ» ΕΓΚΑΙΡΑ ΤΟ ΚΟΚΚΙΝΟ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΤΗΣ

Το απόγευμα της Πέμπτης 29 Οκτωβρίου ο υφυπουργός Πολιτικής Προστασίας, Νίκος Χαρδαλιάς, ανακοίνωνε τη μετάβαση της Θεσσαλονίκης από το πορτοκαλί στο κόκκινο επίπεδο συναγερμού στον χάρτη υγειονομικής ασφάλειας για τον κορονοϊό. Την ειλημμένη απόφαση κατόπιν αλλεπάλληλων συσκέψεων της επιτροπής εμπειρογνωμόνων του υπουργείου Υγείας είχε ανακοινώσει ώρες νωρίτερα ο πρωθυπουργός, Κυριάκος Μητσοτάκης, στο υπουργικό συμβούλιο. Τα ενεργά κρούσματα έφταναν τα 2.000 και τις περίπου 4.500 οι στενές επαφές τους, που βρίσκονταν σε κατ' οίκον απομόνωση. Δύο ημέρες νωρίτερα, στις 27 Οκτωβρίου, οι αναλύσεις που έκανε το ΑΠΘ στα δείγματα από τα λύματα της πόλης έδειχναν δραματική αύξηση του ιικού φορτίου, της τάξης του 1.000%, σε σχέση με τη 12η Οκτωβρίου, όταν ξεκινούσε να αποτυπώνεται στις μετρήσεις μια δραματικά επιδεινούμενη επιδημιολογική εικόνα για την πόλη.

Η διεπιστημονική ομάδα ερευνητών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου, που σε συνεργασία με την ΕΥΑΘ αναλύει συστηματικά, ανά δύο ημέρες, δείγματα από τα υγρά αστικά απόβλητα στην είσοδο της Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων Θεσσαλονίκης, προχώρησε σε έναν ακόμη υπολογισμό, αυτόν της εβδομαδιαίας ποσοστιαίας αύξησης της συγκέντρωσης του γονιδιώματος του κορονοϊού στα λύματα, συγκρίνοντας με την αντίστοιχη ποσοστιαία αύξηση των ανακοινωμένων κρουσμάτων. Επιβεβαίωσε έτσι ότι οι μετρήσεις της στα λύματα δίνουν με ακρίβεια το προγνωστικό προφίλ των επόμενων 4-5 ημερών, χρονικό διάστημα εξαιρετικά κρίσιμο για τη λήψη αποφάσεων, δεδομένης της εκθετικής αύξησης των κρουσμάτων. Υπενθυμίζεται ότι στις 5 Οκτωβρίου είχαν ανακοινωθεί μόλις 2 κρούσματα για τη Θεσσαλονίκη σε σύνολο 303 πανελλαδικά και στις 28 Οκτωβρίου 384 κρούσματα σε σύνολο 1.547 πανελλαδικά.

«Η ανάλυση των δειγμάτων της 27ης Οκτωβρίου μάς έδειξε μια τρομακτική αύξηση της συγκέντρωσης του ιού στα λύματα, σε σχέση με την αύξηση που είχε καταγραφεί την 21η Οκτωβρίου, όταν είχαμε την αρχή της έκρηξης των κρουσμάτων. Άμεσα ενημερώσαμε για τα στοιχεία την Πολιτική Προστασία και την επιτροπή εμπειρογνωμόνων του υπουργείου Υγείας. Εκείνο που ενέτεινε την ανησυχία μας ήταν πως με βάση την πορεία που έδειχναν οι μετρήσεις των προηγούμενων εβδομάδων, η δυναμική της διασποράς του κορονοϊού στην κοινότητα ήταν τέτοια, που αν δεν λαμβάνονταν δραστικά μέτρα, έπειτα από δύο εβδομάδες θα οδεύαμε σε δεκαπλασιασμό των κρουσμάτων στην πόλη, με ό,τι αυτό συνεπάγεται ως προς την πίεση που θα μπορούσε να αντέξει το σύστημα υγείας» δηλώνει στη «Free Sunday» ο πρύτανης του ΑΠΘ, καθηγητής Νίκος Παπαϊωάννου, υπογραμμίζοντας πως «είναι εξαιρετικά σημαντικό ότι η πολιτεία έλαβε άμεσα τις αναγκαίες αποφάσεις».

«Τα επιστημονικά εργαλεία που έχουμε στη διάθεσή μας εξασφαλίζουν κρίσιμο χρόνο ώστε οι αποφάσεις της πολιτείας που υπηρετούν την κοινωνία και τη δημόσια υγεία να ληφθούν ακόμη πιο έγκαιρα».

Νίκος Παπαϊωάννου, πρύτανης του ΑΠΘ

Διευκρινίζει, δε, πως «ο δικός μας ρόλος δεν είναι να υποδεικνύουμε πώς θα αντιμετωπιστεί μια κρίση και τι μέτρα πρέπει να ληφθούν, αλλά είμαστε εδώ για να υποστηρίζουμε και να τεκμηριώνουμε με επιστημονική γνώση τις σχετικές αποφάσεις της πολιτείας που υπηρετούν την κοινωνία και τη δημόσια υγεία, πόσο μάλλον αν τα επιστημονικά εργαλεία που έχουμε στη διάθεσή μας εξασφαλίζουν κρίσιμο χρόνο ώστε οι αποφάσεις αυτές να ληφθούν ακόμη πιο έγκαιρα».

Η αξία ενός Εθνικού Κέντρου Αναφοράς Επιδημιολογίας Λυμάτων

Πώς, όμως, η ομάδα του ΑΠΘ έφτασε σε μια μεθοδολογία που, υπολογίζοντας νοσούντες και μη, εξασφαλίζει ακριβή πρόγνωση 4-5 ημερών για την εξέλιξη της πανδημίας, δίχως οι μετρήσεις της στα λύματα να αλλοιώνονται π.χ. σε περίπτωση έντονης βροχόπτωσης;

«Αναπτύξαμε ένα μαθηματικό μοντέλο – σε διάφορους βαθμούς χωρικής πολυπλοκότητας– που εξορθολογίζει τις ποσοτικές μετρήσεις της συνολικής διασποράς του ιού στα λύματα, με βάση παράλληλες μετρήσεις 24 περιβαλλοντικών παραμέτρων. Χωρίς αυτόν τον εξορθολογισμό, οι μετρήσεις είναι εσφαλμένες» εξηγεί στην F.S. ο καθηγητής του Τμήματος Χημείας του ΑΠΘ Θοδωρής Καραπάντσιος, κάνοντας λόγο για «σημαντική καινοτομία, καθώς κάτι ανάλογο δεν έχει γίνει μέχρι τώρα από καμία άλλη επιστημονική ομάδα στον κόσμο που ασχολείται με μετρήσεις του ιού στα λύματα» και «δεν είναι τυχαίο ότι μας έχουν στείλει μετρήσεις τους γνωστές ομάδες από Γαλλία, Ολλανδία και Αμερική για να τις εξορθολογίσουμε με το μοντέλο μας».

Η αξιοπιστία των μετρήσεων και το διεθνές ενδιαφέρον για την αξιοποίηση της μεθοδολογίας του ΑΠΘ οδήγησαν σε μία ολοκληρωμένη πρόταση ίδρυσης Εθνικού Κέντρου Αναφοράς Επιδημιολογίας Λυμάτων, ως παρατηρητηρίου δημόσιας υγείας για τις επιδημίες, ώστε οργανωμένα και σε όλη τη χώρα να παρακολουθείται συστηματικά και με τη συνεργασία όλων των συναρμόδιων φορέων η πορεία όχι μόνο της πανδημίας του κορονοϊού αλλά και άλλων λοιμώξεων και επιδημιών, όπως και άλλα στοιχεία υγειονομικού ή κοινωνικού ενδιαφέροντος.

«Τα δείγματα παραλαμβάνονται από εξειδικευμένο προσωπικό, ακολουθώντας τις βασικές αρχές που διέπουν τις καλές μικροβιολογικές πρακτικές (Good Microbiological Practices – GMPs), σε διαπιστευμένο εργαστήριο με τήρηση των βασικών μέτρων βιολογικής ασφάλειας μολυσματικών υλικών, σύμφωνα με τις οδηγίες που δίνει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO) κατά περίπτωση (βιοασφάλειας επιπέδου 3, BSL3). Ακολουθείται διαδικασία απομόνωσης ιικών νουκλεϊκών οξέων (RNA) τα οποία αναλύονται με τη μέθοδο της αλυσιδωτής αντίδρασης πολυμεράσης σε πραγματικό χρόνο (RT-PCR), ταυτοποιώντας την ύπαρξη ή μη τριών διαφορετικών πιστοποιημένων δεικτών ανίχνευσης SARS-CoV ιικού γονιδιώματος, επιλεγμένων από τα Κέντρα Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (CDC). Ακολουθεί αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και ποσοτικοποίηση ιικού φορτίου ανά κυβικό εκατοστό όγκου ανεπεξέργαστου λύματος» αναφέρει στην F.S. για τη διαδικασία μέσω της οποίας συνεισφέρει στην έρευνα το Τμήμα Βιολογίας η επίκουρη καθηγήτρια Δήμητρα Ντάφου.

Καινοτομία και συνέργεια στον καιρό της καραντίνας

Η έρευνα του ΑΠΘ στα λύματα ξεκίνησε μέσα στις ημέρες της καραντίνας, την περασμένη άνοιξη, με την ΕΥΑΘ να ανταποκρίνεται άμεσα για να ξεκινήσει το πρόγραμμα, με χρηματοδότηση από ίδιους πόρους του πανεπιστημίου.

«Όταν τον Απρίλιο ο πρύτανης του ΑΠΘ πρότεινε να συνεργαστούμε για την εφαρμογή της καινοτομικής μεθόδου προσδιορισμού του ιικού φορτίου στα αστικά λύματα, ανταποκριθήκαμε κυριολεκτικά μέσα σε μία νύχτα. Κι αυτό, αφενός μεν επειδή έχουμε εδώ και χρόνια μια σχέση συνεργασίας με το Αριστοτέλειο –άλλωστε οι τρεις τελευταίοι πρόεδροι της ΕΥΑΘ είμαστε καθηγητές του ΑΠΘ–, αφετέρου δε επειδή είδαμε στην πρόσκληση μία πραγματική πρόκληση» θυμάται ο πρόεδρος της ΕΥΑΘ, καθηγητής Άγις Παπαδόπουλος.

«Η ΕΥΑΘ έχει ένα ευάριθμο, αλλά δυναμικό τμήμα έρευνας, με ενεργή συμμετοχή σε σειρά ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Παράλληλα, έχει τρία διαπιστευμένα εργαστήρια ελέγχου νερού και λυμάτων, τα οποία κάνουν αναλύσεις που ελάχιστα άλλα εργαστήρια στη χώρα μπορούν να κάνουν. Κατά συνέπεια, συνεργαζόμαστε στενά με τη διεπιστημονική ομάδα του ΑΠΘ, υποστηρίζουμε και στηρίζουμε αυτήν και κάθε πρωτοποριακή ερευνητική προσπάθεια, βλέποντας σε αυτές τις συνεργασίες τη δυνατότητα για τη συνεχή βελτίωση και εξέλιξή μας» εξηγεί.

Στην έρευνα του ΑΠΘ συμμετέχουν καθηγητές από 11 διαφορετικά εργαστήρια των τμημάτων Ιατρικής, Χημείας, Φαρμακευτικής, Κτηνιατρικής, Βιολογίας, Πολιτικών Μηχανικών, Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης του ΑΠΘ.

ΤΙ ΦΟΒΟΜΑΣΤΕ ΚΑΙ ΤΙ ΕΛΠΙΖΟΥΜΕ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΗΝ ΕΞΑΡΣΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ

Πιο σύνθετη η κατάσταση απ' ό,τι την περασμένη άνοιξη.

ΤΟΥ ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΗ ΤΗΣ ΝΔ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΥΡΤΣΟΥ

Στην Ε.Ε. και στην Ελλάδα βρισκόμαστε αντιμέτωποι με την έξαρση της πανδημίας, η οποία οδηγεί ολοταχώς στο δεύτερο κύμα της. Οι επιστήμονες μας είχαν προειδοποιήσει αρκετούς μήνες νωρίτερα ότι το ερώτημα για το δεύτερο κύμα πανδημίας δεν ήταν «αν» –εφόσον το θεωρούσαν βέβαιο– αλλά «πότε».

Έχουμε μπροστά μας μια νέα περίοδο δοκιμασίας και καταγράφουμε τους κινδύνους που θα αντιμετωπίσουμε, αλλά και τις ελπίδες μας για ένα λιγότερο δύσκολο μέλλον.

Η μάχη των ΜΕΘ

Το πρώτο τεστ έχει να κάνει με τον αριθμό των εισαγωγών στα νοσοκομεία και των βαριά αρρώστων στις ΜΕΘ.

Στο πρώτο κύμα της πανδημίας η Ελλάδα απέφυγε ακραίες καταστάσεις, όπως αυτές που παρατηρήθηκαν στη Βόρεια Ιταλία και στην Ισπανία, εφόσον το lockdown επιβλήθηκε γρήγορα και αποτελεσματικά και το σύστημα υγείας μπόρεσε να ανταποκριθεί με σχετική άνεση.

Παρά το γεγονός ότι μεσολάβησε σημαντική αύξηση στον αριθμό των κλινών στις ΜΕΘ, στο δεύτερο κύμα αναπτύσσεται μια δυναμική που είναι πιθανό να θέσει σε δοκιμασία το σύστημα υγείας στη διάρκεια των επόμενων εβδομάδων.

Το πρόβλημα δεν περιορίζεται στην Ελλάδα. Ακόμη και στη Γερμανία, η οποία έχει την καλύτερη οργάνωση και τις καλύτερες επιδόσεις στην αντιμετώπιση της πανδημίας από τις μεγάλες ευρωπαϊκές χώρες, η καγκελάριος Μέρκελ προειδοποιεί ότι είναι θέμα μερικών εβδομάδων να φτάσει το σύστημα υγείας στα όριά του, εάν δεν σπάσει, με τα κατάλληλα μέτρα, η δυναμική της πανδημίας.

Επομένως, η πρώτη μεγάλη μάχη που έχουμε να δώσουμε είναι η σωστή εφαρμογή πρόσθετων μέτρων, για να μην παρατηρηθούν απαράδεκτες έως απάνθρωπες καταστάσεις στα νοσοκομεία και στις ΜΕΘ.

Μεγάλης διάρκειας

Το δεύτερο κύμα της πανδημίας προβλέπεται να είναι μεγάλης διάρκειας. Ο πρόεδρος της Γαλλίας, Μακρόν, αναφέρεται σε μια δύσκολη κατάσταση που θα διαρκέσει τουλάχιστον μέχρι το καλοκαίρι του 2021, ενώ η καγκελάριος Μέρκελ, πιο αισιόδοξη, μιλάει για τέσσερις δύσκολους μήνες που έχουμε μπροστά μας.

Πολλά θα εξαρτηθούν από την πρόοδο που θα γίνει στη θεραπεία του κορονοϊού και από την παραγωγή και μαζική διάθεση του εμβολίου που θα μας προστατεύει σε σημαντικό βαθμό. Οι ειδικοί του ΠΟΥ θεωρούν ότι είναι πρακτικά αδύνατο να υπάρξει ασφαλές και αποτελεσματικό εμβόλιο για το σύνολο του πληθυσμού πριν από το 2022. Έχουμε μπροστά μας, λοιπόν, έναν μαραθώνιο στον τομέα της οικονομίας, της κοινωνίας και φυσικά της υγείας και πρέπει να δείξουμε ότι έχουμε την αναγκαία αντοχή.

> *Η πρώτη μάχη, στο δεύτερο κύμα της πανδημίας, θα δοθεί στα νοσοκομεία και στις ΜΕΘ.*

Ελαφρύ lockdown

Με βάση όσα είπε η καγκελάριος Μέρκελ στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που πραγματοποιήθηκε με τηλεδιάσκεψη την Πέμπτη 29 Οκτωβρίου και τις σκέψεις που ανέπτυξαν οι άλλοι ηγέτες, η κατεύθυνση είναι υπέρ ενός «light lockdown».

Οι περισσότεροι ηγέτες της Ε.Ε. τάσσονται υπέρ ενός γενικού lockdown, ταυτόχρονα όμως προχωρούν σε σημαντικές εξαιρέσεις, σε μια προσπάθεια να εξασφαλίσουν τη συνεργασία των πολιτών και να περιορίσουν τη ζημιά για την οικονομία.

Επιδιώκουν, λοιπόν, ένα lockdown το οποίο θα αφήσει ανοιχτά τα σχολεία, ανοιχτά τα καταστήματα, θα επιτρέπει την κυκλοφορία στα αστικά κέντρα το μεγαλύτερο μέρος του 24ώρου και, εάν όλα πάνε καλά, θα επιτρέψει στην κοινωνία να κάνει Χριστούγεννα σε συνθήκες σχετικής κανονικότητας.

Ανεξάρτητα πάντως από τον πολιτικό σχεδιασμό για τη διαχείριση του κόστους, είναι φανερό ότι το «light lockdown» δεν πρόκειται να λύσει το πρόβλημα, απλώς μπορεί να εξασφαλίσει κάποια χρονικά περιθώρια για να δούμε στη συνέχεια τι ακριβώς θα κάνουμε.

Μεγάλη ελπίδα είναι ότι με αυτή τη μέθοδο θα περάσουμε σιγά σιγά την κρίση και ο μεγάλος φόβος ότι σε λίγους μήνες θα υποχρεωθούμε, εκ των πραγμάτων, σε ένα αυστηρό lockdown.

Χωρίς κοινή πολιτική

Την κατάσταση περιπλέκει το γεγονός ότι δεν υπάρχει κοινή πολιτική υγείας στην Ε.Ε., ούτε προοπτική να υπάρξει στο άμεσο μέλλον. Η κοινή αυτή πολιτική περιλαμβάνεται στις πολιτικές που

έχει αναπτύξει η Ε.Ε. Το γεγονός ότι η προστασία της δημόσιας υγείας έχει τεράστιο κόστος αποτρέπει τα κράτη-μέλη με μεγάλες οικονομικές δυνατότητες να κινηθούν προς αυτή την κατεύθυνση, εφόσον είναι φανερό ότι θα πρέπει να αυξήσουν σημαντικά την καθαρή συνεισφορά τους στον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό.

Προς το παρόν τους κανόνες θέτουν για τον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό οι λεγόμενοι «φειδωλοί», με αποτέλεσμα να είναι πρακτικά αδύνατη η ανάπτυξη και η χρηματοδότηση κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής υγείας.

Οι προσπάθειες περιορίζονται στον συντονισμό, για παράδειγμα στην προμήθεια και τη διανομή των εμβολίων, όταν με το καλό αναπτυχθούν, ή στην υιοθέτηση κοινών κανόνων για τις μετακινήσεις στο εσωτερικό της Ε.Ε. από χώρα σε χώρα.

Ακόμη και σε αυτά τα ζητήματα παρατηρείται σχετική ασυνεννοησία, γεγονός που δυσκολεύει την κοινή αντιμετώπιση της πανδημίας.

Η αντοχή του κόσμου

Κρίσιμο μέγεθος σε ό,τι αφορά την αποτελεσματική αντιμετώπιση της πανδημίας είναι η αντοχή που θα επιδείξουν, υπό πίεση, οι πολίτες. Σύμφωνα με έρευνες της κοινής γνώμης, στην Ελλάδα υπάρχει ένα εξαιρετικά σημαντικό ποσοστό 20%-25% των πολιτών που δεν πιστεύουν στην ύπαρξη της πανδημίας ή θέτουν εαυτούς εκτός της αναγκαίας κοινωνικής πειθαρχίας.

Ανάλογα ποσοστά «αρνητών» και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η προσπάθεια επιβολής των αναγκαίων μέτρων και να περιορίζεται η αποτελεσματικότητά τους.

Φτώχεια και ανισότητες

Η αντοχή της κοινωνίας δοκιμάζεται και εξαιτίας της νέας φτώχειας που συνδέεται με την πανδημία, ιδιαίτερα σε χώρες με τα διαφορετικά προβλήματα της Ελλάδας και τις κοινωνικές ανισότητες που δημιουργούνται.

Η κυβέρνηση προσπαθεί να αλλάξει σε πολύ δύσκολες συνθήκες το οικονομικό σύστημα, ώστε να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και να αναπτυχθεί η βιομηχανία, ιδιαίτερα η εξαγωγική.

Όμως οι τεράστιες κοινωνικές ανάγκες και ανισότητες που προκαλεί η πανδημία κάνουν πιο δύσκολη την οικονομική προσαρμογή.

Τεστ για όλους

Τώρα που βρισκόμαστε αντιμέτωποι με την έξαρση της πανδημίας και το δεύτερο κύμα, πρέπει να αναλύσουμε τα λάθη και τις παραλείψεις μας και να βελτιώσουμε την πολιτική που εφαρμόζουμε.

Όπως εξηγώ στο νέο μου βιβλίο «Στον λαβύρινθο της πανδημίας» (405 σελ., εκδόσεις Κλειδάριθμος), δεν μπορούμε να επιτύχουμε την πλήρη καταγραφή των κρουσμάτων, ούτε την αντιμετώπιση της πανδημίας με περιορισμένα τεστ, της τάξης των 13.000-15.000 την ημέρα.

Πρέπει να υπάρξουν τεστ –προφανώς δωρεάν– για το σύνολο του πληθυσμού που απειλείται. Αυτό μας διδάσκει η κινεζική εμπειρία. Έτσι όπως εξελίσσονται τα πράγματα, τα νέα κρούσματα που καταγράφονται είναι το 1/4 ή το 1/5 των πραγματικών κρουσμάτων. Επομένως, δεν υπάρχει δυνατότητα αποτελεσματικής ιχνηλάτησης και περιορισμού της διάδοσης του κορονοϊού.

Η ΕΚΤ στο ύψος της

Τα καλά νέα της νέας περιόδου δοκιμασίας που έχουμε μπροστά μας είναι η εποικοδομητική στάση της ΕΚΤ. Έχει ενισχύσει την πολιτική της ποσοτικής χαλάρωσης, έχει συμπεριλάβει σε αυτήν τα ελληνικά ομόλογα, παρά το γεγονός ότι δεν πληρούσαμε τις σχετικές προϋποθέσεις, και σύμφωνα με συγκλίνουσες πληροφορίες ετοιμάζεται για νέες πρωτοβουλίες τον Δεκέμβριο, προκειμένου να στηρίξει την ευρωπαϊκή οικονομία και φυσικά την ελληνική.

Ο συνδυασμός των πρωτοβουλιών της Λαγκάρντ και της αξιοπιστίας του Μντοστάκη δίνει εντυπωσιακά αποτελέσματα. Το επιτόκιο στο δεκαετές ομόλογο του ελληνικού Δημοσίου είναι λίγο κάτω από το 1%, ενώ ο βραχυπρόθεσμος δανεισμός του ελληνικού Δημοσίου με έντοκα γραμμάτια γίνεται το τελευταίο διάστημα με αρνητικά επιτόκια. Υπάρχουν δηλαδή επενδυτές που δέχονται να επιβαρυνθούν για να αποκτήσουν ελληνικούς τίτλους.

Αυτές οι εξελίξεις έχουν τεράστια σημασία, γιατί μας κρατάνε στις διεθνείς αγορές, και μάλιστα με εξαιρετικά καλούς όρους.

Όχι άλλη καθυστέρηση

Τα νέα είναι καλά και από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης, το οποίο, όταν δραστηριοποιηθεί, θα στηρίξει αποφασιστικά την ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας. Το πρόβλημα είναι ότι τα λεφτά δεν τα έχουμε τώρα που τα χρειαζόμαστε, αλλά θα αρχίσουν να έρχονται, πιθανότατα, από το β΄ εξάμηνο του 2021.

Η διαμάχη μεταξύ Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, οι αντιρρήσεις της Ουγγαρίας και της Πολωνίας σε χρηματοδοτήσεις που θα εξαρτώνται από τον σεβασμό του ευρωπαϊκού κράτους δικαίου και οι τακτικοί ελιγμοί ορισμένων από τους «φειδωλούς» μάς υποχρεώνουν να αντιμετωπίσουμε στο άμεσο μέλλον την έξαρση της πανδημίας και το δεύτερο κύμα χωρίς πρόσθετες δωρεάν οικονομικές ευρωπαϊκές ενισχύσεις.

Η μάχη των τραπεζών

Πολλά θα κριθούν από την έκβαση της μάχης των τραπεζών στην Ε.Ε. και στην Ελλάδα. Οι Νότιοι προωθούν τη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής bad bank, προκειμένου να μειωθούν τα κόκκινα δάνεια στους ισολογισμούς των τραπεζών και να μπορέσουν αυτές να χρηματοδοτήσουν περισσότερο αποτελεσματικά την πραγματική οικονομία.

Οι Βόρειοι εκφράζουν αντιρρήσεις, με το σκεπτικό ότι θα έχουν νέα επιδότηση των τραπεζών με δημόσιο χρήμα και σε ακραία περίπτωση δημιουργία κοινών οικονομικών υποχρεώσεων.

Ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, κ. Στουρνάρας, προωθεί την ιδέα της δημιουργίας bad bank σε ελληνικό επίπεδο, για να μειωθούν άμεσα και δραστικά οι μη εξυπηρετούμενες οφειλές και να μπορέσει το τραπεζικό σύστημα να συμβάλει περισσότερο στη δυναμική ανάκαμψη της οικονομίας μόλις το επιτρέψουν οι συνθήκες.

Μακρόν και Μέρκελ προβλέπουν πολύμηνη προσπάθεια για να βγούμε από την κρίση.

Η νέα χρηματιστηριακή πτώση των μετοχών των ελληνικών τραπεζών δείχνει ότι πρέπει να βρεθεί τρόπος να σταθεροποιηθεί η κατάσταση, για να πάνε στη συνέχεια οι συστημικές τράπεζες καλύτερα.

Η οικονομική κατάσταση των τραπεζών συνδέεται και με τη λεγόμενη «δεύτερη ευκαιρία», εάν δηλαδή θα μπορέσουν οι πολίτες που έχουν υπερχρεωθεί στις τράπεζες, στα ασφαλιστικά ταμεία και στην εφορία να επιστρέψουν στον επαγγελματικό στίβο και στη δημιουργία. Όσο πιο αδύναμες εμφανίζονται οι τράπεζες, τόσο πιο περιορισμένες είναι οι δυνατότητες για τη λεγόμενη «δεύτερη ευκαιρία».

Το έλλειμμα και το χρέος

Η έκταση της πανδημίας επιβάλλει στο οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης να αλλάξει ξανά τους υπολογισμούς του για το 2020-2021.

Θεωρείται ότι είναι πολύ δύσκολο να περιοριστεί η πτώση του ΑΕΠ για το 2020, όπως είναι το τελευταίο βασικό σενάριο της κυβέρνησης, και να υπάρξει δυναμική ανάκαμψη, της τάξης του 7%, το 2021.

Οι περισσότεροι αναλυτές κάνουν λόγο, εξαιτίας της δυναμικής της πανδημίας, για διψήφιο ποσοστό πτώσης του ΑΕΠ το 2020 και κάλυψη, το πολύ, του μισού χαμένου εδάφους το 2021.

Η αλλαγή στις παραδοχές αναμένεται να στείλει στα ύψη το ασφαλιστικό και το δημοσιονομικό έλλειμμα, ενώ το δημόσιο χρέος θα αρχίσει να κινείται πάνω από το 200% του ΑΕΠ.

Πρέπει να βρεθεί τρόπος να μετριαστεί αυτή η δυναμική, γιατί διαφορετικά θα βρεθούμε αντιμέτωποι με μία ακόμη χαμένη δημοσιονομική δεκαετία.

Η κυβέρνηση καλείται να ελέγξει, στο μέτρο του δυνατού, τη δυναμική των ελλειμμάτων και του χρέους και να βρει ταυτόχρονα τρόπο να αυξήσει θεαματικά τα κονδύλια του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, για να στείλει το σωστό μήνυμα στην οικονομία, η οποία πλήττεται για μία ακόμη φορά από τη μεγάλη πτώση των επενδύσεων.

Το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης βρίσκεται ξανά αντιμέτωπο με μια σύνθετη κατάσταση. Πρέπει να προχωρήσει στην αναθεώρηση των στόχων και των εκτιμήσεων για το 2020 και το 2021. Οφείλει να δείξει μεγαλύτερο ρεαλισμό στην προσέγγισή του, αλλά να μην οδηγηθεί και στην απόλυτη αισιοδοξία, η οποία στην οικονομία λειτουργεί ως αυτοεκπληρούμενη προφητεία.

Οι πρωτοβουλίες για βελτίωση

Στο δύσκολο περιβάλλον που έχει δημιουργηθεί υπάρχουν δυνατότητες για την ανάπτυξη πρωτοβουλιών με στόχο τη βελτίωση της κατάστασης και της προοπτικής. Σε αυτές συμπεριλαμβάνω:

- Την προσφυγή στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και τη σύναψη δανείου μέχρι 2% του ΑΕΠ, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι συνέπειες της πανδημίας και ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά το ΕΣΥ και το εκπαιδευτικό σύστημα.
- Δημιουργία bad bank με βάση την πρόταση Στουρνάρα, για καλύτερη χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας.
- Στροφή στην ηλεκτροκίνηση στα λεωφορεία και στα ταξί της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, για να σταλεί το μήνυμα της πράσινης μετάβασης στην καθημερινή ζωή των πολιτών και να δημιουργηθούν νέες δυνατότητες για οικονομική ανάπτυξη.
- Στοχευμένη μείωση δημοσίων δαπανών, για να αποτραπεί ο δημοσιονομικός εκτροχιασμός λόγω πανδημίας. Στις σημερινές συνθήκες δεν τίθεται θέμα δημοσιονομικής αυστηρότητας, υπάρχει όμως ζήτημα ιεράρχησης των προτεραιοτήτων και καταπολέμησης της σπατάλης.

Οι επιδόσεις του Νότου

Τεράστια σημασία για την ελληνική οικονομία έχουν οι επιδόσεις στην οικονομία και στην αντιμετώπιση της πανδημίας των μεγάλων χωρών του Νότου. Η Γαλλία, η Ιταλία και η Ισπανία αποτελούν τη 2η, 3η και 4η οικονομία της Ευρωζώνης και είναι πολύ δύσκολο να πάμε καλύτερα εάν δεν πάνε κι αυτές καλύτερα.

Στο β΄ τρίμηνο του 2020 είχαμε ανέλπιστα ισχυρή ανάκαμψη στην Ευρωζώνη, με αύξηση του ΑΕΠ κατά 12,7%. Οι καλές επιδόσεις στηρίχτηκαν σε μεγάλο βαθμό στην οικονομική βελτίωση στη Γαλλία, στην Ιταλία και στην Ισπανία.

Δυστυχώς, όμως, η έκταση της πανδημίας και τα μέτρα που επιβάλλει δημιουργούν τις συνθήκες για επιστροφή στην οικονομική ύφεση, ενώ με το πέρασμα του χρόνου εξαντλούνται ή περιορίζονται και οι κρατικές παρεμβάσεις για τη στήριξη της οικονομίας. Είναι χαρακτηριστικό ότι, παρά τα καλά νέα για το γ΄ τρίμηνο, ο υπουργός Οικονομικών της Γαλλίας, Λεμέρ, επιμένει ότι η πτώση του ΑΕΠ το 2020 θα είναι διψήφια.

Από τις επιδόσεις της οικονομίας της Ευρωζώνης θα κριθεί σε μεγάλο βαθμό και το αν θα διατηρηθεί το κλίμα εμπιστοσύνης που μας επιτρέπει να καλύπτουμε προσωρινά τις ανάγκες μας με πρόσθετο δανεισμό και με πολύ καλύτερους όρους. Μια ενδεχόμενη κρίση εμπιστοσύνης στην οικονομία της Ευρωζώνης εξαιτίας του δεύτερου κύματος της πανδημίας θα δημιουργούσε ανυπέρβλητα προβλήματα στην ελληνική οικονομία.

Η κρίσιμη 3η Νοεμβρίου

Η αποτελεσματική αντιμετώπιση του δεύτερου κύματος της πανδημίας σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο περνάει υποχρεωτικά από την ήττα του προέδρου Τραμπ στις εκλογές της 3ης Νοεμβρίου.

Ο Τραμπ έχει υποβαθμίσει τη συνεργασία ΗΠΑ-Ε.Ε., θεωρεί ότι ο κορονοϊός μπορεί να μην είναι πραγματική απειλή και έχει αποσύρει τις ΗΠΑ από τον ΠΟΥ. Εάν επανεκλεγεί, θα έχουμε μία ακόμη τετραετία της πολιτικής «πρώτα η Αμερική» που εφαρμόζει, με αποτέλεσμα να γίνει πιο δύσκολη η αντιμετώπιση της πανδημίας. Η αντιμετώπιση πρέπει υποχρεωτικά να είναι συντονισμένη και παγκόσμια, γιατί διαφορετικά θα αλλάζει το επίκεντρο της πανδημίας από τη μία περιοχή του πλανήτη στην άλλη, αλλά αυτή θα διατηρείται ισχυρή. Η Ευρώπη ήταν το επίκεντρο της πανδημίας για ένα διάστημα την περασμένη άνοιξη και γίνεται ξανά το επίκεντρο τώρα.

Κινεζικά διδάγματα

Για να ξεπεράσουμε τη δοκιμασία του δεύτερου γύρου της πανδημίας πρέπει να διδαχτούμε από την Κίνα και άλλες χώρες που, απ' ό,τι φαίνεται, άφησαν οριστικά πίσω τους την πανδημία.

Στην Κίνα εφαρμόστηκε αυστηρός εγκλεισμός, τα τεστ αφορούσαν το σύνολο του πληθυσμού και η ιχνηλάτηση των κοινωνικών επαφών των κρουσμάτων έγινε με υπερσύγχρονο ψηφιακό τρόπο.

Η διαφορά μεταξύ Κίνας και Ε.Ε. είναι τεράστια, όπως αναλύω στο βιβλίο μου «Στον λαβύρινθο της πανδημίας». Εμείς απλώς διαχειριζόμαστε την πανδημία με στόχο να μην καταρρεύσει το σύστημα υγείας από τις πολλές εισαγωγές στα νοσοκομεία, ιδιαίτερα στις ΜΕΘ, ενώ στην Κίνα, στην Ταϊβάν, στη Νότια Κορέα, στην Ιαπωνία, στη Νέα Ζηλανδία αντιμετωπίζουν την πανδημία με στόχο να μην υπάρχουν θάνατοι από κορονοϊό, ούτε κρούσματα.

Κίνα και Νέα Ζηλανδία φαίνεται ότι ήδη πέτυχαν τον στόχο και οι άλλες χώρες βρίσκονται κοντά.

Η κινεζική οικονομία αναπτύσσεται ήδη εξαιρετικά δυναμικά και επικρατεί κλίμα οικονομικής και χρηματιστηριακής ευφορίας. Η εταιρεία Ant του Τζακ Μα της Alibaba πραγματοποίησε στα χρηματιστήρια της Σανγκάης και του Χονγκ Κονγκ τη μεγαλύτερη αρχική δημόσια εγγραφή στον κόσμο, ύψους 35 δισ. δολαρίων. Πρόκειται για ψηφιακή εταιρεία του χρηματοπιστωτικού κλάδου (fintech) και το ενδιαφέρον των επενδυτών έφτασε τα 2,8 τριο. δολάρια, 870 φορές πάνω από τη δημόσια εγγραφή.

Η Κίνα φεύγει μπροστά, και αν ΗΠΑ και Ε.Ε. δεν λύσουν τα προβλήματά τους και δεν συνεννοηθούν μεταξύ τους, σε μερικά χρόνια δεν θα έχει κανέναν σοβαρό ανταγωνιστή.

Η ΕΚΤ πάντα στο ύψος της, αλλά πρέπει να σταματήσει η καθυστέρηση σε ό,τι αφορά το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης.

«Η εξοικονόμηση ενέργειας φέρνει μείωση δαπανών»

ΣΤΟΝ ΧΡΗΣΤΟ ΜΑΤΗ

Άγις Παπαδόπουλος, καθηγητής Ενεργειακών Συστημάτων στο ΑΠΘ, πρόεδρος της ΕΥΑΘ

Τα προγράμματα «Εξοικονομώ» φέρνουν άμεσα μείωση της ενεργειακής και οικονομικής δαπάνης για κάθε νοικοκυριό αλλά και βελτίωση των συνθηκών θερμικής άνεσης στο εσωτερικό των κτιρίων, επισημαίνει μιλώντας στην F.S. ο καθηγητής Ενεργειακών Συστημάτων στο Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών του ΑΠΘ και πρόεδρος της ΕΥΑΘ, Άγις Παπαδόπουλος.
Ο κ. Παπαδόπουλος, ο οποίος ασχολείται ερευνητικά με τα θέματα της εξοικονόμησης και ορθολογικής χρήσης ενέργειας στα κτίρια, τονίζει την ανάγκη για μείωση της κατανάλωσης ενέργειας «ώστε να έχουμε ένα βιώσιμο και οικονομικά σκόπιμο ενεργειακό σύστημα».
Παράλληλα επισημαίνει ότι με τη θεσμοθέτηση της ενεργειακής επιθεώρησης αρχικά στα κτίρια που ενοικιάζονται ή πωλούνται, καθώς και στα δημόσια και μεγάλα κτίρια, κερδίζουμε τον χρόνο που απαιτείται για την απόκτηση της σχετικής τεχνογνωσίας και την ανάπτυξη λύσεων προσαρμοσμένων στις εκάστοτε ανάγκες.

Τα τελευταία χρόνια γίνεται μια διαρκής προσπάθεια για μείωση της κατανάλωσης στην ενέργεια. Ποιος είναι ο στόχος;
Η κατανάλωση πετρελαίου, φυσικού αερίου και άνθρακα αποτελεί τη σημαντικότερη πηγή εκπομπής διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα και έχει συντελέσει καθοριστικά στην υπερθέρμανση του πλανήτη. Αν δεν μειώσουμε δραστικά την κατανάλωσή τους έως το 2050, δεν πρόκειται να καταφέρουμε να περιορίσουμε τις εξαιρετικά αρνητικές συνέπειες της κλιματικής αλλαγής.
Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας θα επιτρέψουν μεσο-μακροπρόθεσμα την απεξάρτησή μας από τους υδρογονάνθρακες, αλλά πρέπει παράλληλα να μειώσουμε την κατανάλωση, ώστε να έχουμε ένα βιώσιμο και οικονομικά σκόπιμο ενεργειακό σύστημα.

Σε ό,τι αφορά την καθημερινότητά μας, ο βασικός στόχος είναι η μείωση της κατανάλωσης στις μεταφορές και στα κτίρια. Στις μεταφορές υπάρχει μακροπρόθεσμο οικολογικό όφελος, οικονομικό όμως υπάρχει, όταν είναι τόσο ακριβά τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα;
Τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα είναι όντως προς το παρόν ακριβά. Ωστόσο, κάθε καινούργια τεχνολογία είναι στην αρχή ακριβή. Καθώς θα αυξάνεται η παραγωγή των ηλεκτρικών αυτοκινήτων, θα μειώνεται το κόστος τους, είναι ο νόμος της οικονομίας κλίμακας. Για τον λόγο αυτόν άλλωστε η εισαγωγή της ηλεκτροκίνησης στην αγορά θα γίνει σε διάρκεια αρκετών ετών, παράλληλα με την κυκλοφορία των βενζινοκίνητων και πετρελαιοκίνητων οχημάτων.

Στην κατοικία, ποιο είναι το άμεσο και ποιο το μακροπρόθεσμο όφελος από τα προγράμματα «Εξοικονομώ»;
Άμεσα οφέλη είναι η μείωση της ενεργειακής και οικονομικής δαπάνης για κάθε νοικοκυριό, αλλά και η βελτίωση των συνθηκών θερμικής άνεσης στο εσωτερικό των κτιρίων.
Μακροπρόθεσμα θα έχουμε τρία οφέλη: (α) πόροι που κυριολεκτικά καίγονται και γίνονται καυσαέρια μπορούν να διατεθούν πιο παραγωγικά, (β) ενισχύεται ο κλάδος των κατασκευών, με τις πολλές μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις και (γ) υπάρχει περιβαλλοντικό όφελος, ειδικά στα αστικά κέντρα.

Μπορεί η ενεργειακή αναβάθμιση να εξισορροπήσει την ηλικία των κτιρίων;
Σε ό,τι αφορά την ενεργειακή απόδοση και τη θερμική άνεση, η ενεργειακή αναβάθμιση μπορεί στις περισσότερες περιπτώσεις να φέρει ένα κτίριο στα επίπεδα των σύγχρονων απαιτήσεων. Έχει, ωστόσο, σημασία να επιλεγούν οι για κάθε περίπτωση πιο αποδοτικές παρεμβάσεις.
Προφανώς η ενεργειακή αναβάθμιση δεν μπορεί να επιλύσει θέματα των κτιρίων όπως η αντισεισμική θωράκιση ή η παλαιότητα των εσωτερικών εγκαταστάσεων (π.χ. υδραυλικά και ηλεκτρολογικά). Αυτά τα ζητήματα πρέπει να εξεταστούν από τους ειδικούς.

Το κράτος έχει θεσμοθετήσει την ενεργειακή επιθεώρηση των κτιρίων, αλλά αυτή δεν έχει υποχρεωτικότητα. Τι νόημα έχει; Μήπως είναι το πρώτο βήμα για την υποχρεωτικότητα;
Η αλήθεια είναι ότι η ενεργειακή επιθεώρηση είναι εν μέρει υποχρεωτική, αφού απαιτείται για κάθε πώληση ή ενοικίαση ακινήτου, καθώς και για την ένταξη στο «Εξοικονομώ». Κατά συνέπεια, καλύπτεται ένα σημαντικό μέρος του κτιριακού αποθέματος. Στην Ελλάδα υπάρχουν περίπου 3.800.000 κτίρια αποκλειστικής και 330.000 κτίρια μεικτής χρήσης. Μια καθολική ενεργειακή επιθεώρηση απαιτεί χρόνο και σημαντικούς πόρους, οικονομικούς και ανθρώπινους. Οπότε, θεωρώ ότι είναι συνετό

> *Σε ό,τι αφορά την ενεργειακή απόδοση και τη θερμική άνεση, η ενεργειακή αναβάθμιση μπορεί στις περισσότερες περιπτώσεις να φέρει ένα κτίριο στα επίπεδα των σύγχρονων απαιτήσεων.*

το ότι έχουμε ξεκινήσει από τα κτίρια που ενοικιάζονται ή πωλούνται, καθώς και από τα δημόσια και μεγάλα κτίρια, και θα προχωρήσουμε σταδιακά.
Έτσι, κερδίζουμε και τον χρόνο που απαιτείται για την απόκτηση της σχετικής τεχνογνωσίας και την ανάπτυξη λύσεων προσαρμοσμένων στις εκάστοτε ανάγκες, ώστε να δίνουμε καλύτερες λύσεις στα υφιστάμενα προβλήματα.

Στην ΕΥΑΘ τι πολιτικές έχετε για τη μείωση της κατανάλωσης νερού;
Επιδιώκουμε την ορθολογική χρήση του νερού, εφαρμόζοντας μια τιμολογιακή πολιτική που εναρμονίζεται με τους ευρωπαϊκούς κανόνες για τη βιώσιμη διαχείριση των υδάτινων πόρων. Επιβραβεύουμε τις χαμηλές καταναλώσεις με χαμηλότερες χρεώσεις, ώστε να μειώνεται η σπατάλη του φυσικού πόρου. Παράλληλα, κάνουμε ενημερωτικές δράσεις σε οικιακούς και βιομηχανικούς καταναλωτές, ενώ έχουμε ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα για τα σχολεία στο Μουσείο Ύδρευσης, που ελπίζουμε με την παρέλευση της πανδημίας να συνεχίσουμε.

Τι σκοπεύετε να κάνετε για να μειώσετε το νερό που διαρρέει και δεν μπορεί να τιμολογηθεί;
Το μη τιμολογούμενο νερό είναι ένα πρόβλημα που οφείλεται σε δύο λόγους: στις απώλειες και στις παράνομες υδροληψίες. Το επίπεδο απωλειών που έχουμε είναι στον μέσο ευρωπαϊκό όρο για δίκτυα αυτού του μεγέθους και της ηλικίας, αλλά προφανώς θέλουμε να το μειώσουμε. Εφαρμόζουμε πολιτικές τακτικής συντήρησης του δικτύου και αντικατάστασης προβληματικών τμημάτων με σύγχρονα υλικά. Παράλληλα, αξιοποιούμε τεχνολογικές λύσεις, όπως τα Γεωγραφικά Πληροφοριακά Συστήματα (GIS), ενώ υλοποιούμε ένα σημαντικό έργο για την ολοκλήρωση του συστήματος εξ αποστάσεως ελέγχου και χειρισμού του δικτύου διανομής, των αντλιοστασίων και των υδραγωγείων. Τέλος, η σταδιακή αντικατάσταση των συμβατικών με «ευφυή» υδρόμετρα θα συμβάλει και στη μείωση των προβλημάτων παράνομης υδροληψίας. Στόχος μας είναι έως το 2030 να έχουμε μειώσει το υδάτινο αποτύπωμά μας κατά 20%.

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΕΙΣ ΚΤΙΡΙΩΝ:

Φτάνουν τα προγράμματα «Εξοικονομώ»;

Τη σημασία που θα έχει για το σύνολο των κτιρίων σε όλη την Ε.Ε. το «Κύμα Ανακαινίσεων» που θα αποτελέσει πυλώνα της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και του Ταμείου Ανάκαμψης αναδεικνύουν με τα άρθρα τους στη «Free Sunday» οι πρόεδροι του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας, Γιώργος Στασινός, και της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Ιδιοκτητών Ακινήτων, Στράτος Παραδιάς.
Ο κ. Στασινός θεωρεί ότι πρόκειται για μία ευκαιρία για την Ελλάδα, καθώς, όπως τονίζει, οι εργασίες ανακαίνισης και αναβάθμισης των κτιρίων είναι βασικό όπλο στο να γίνουν οι πόλεις μας ανθεκτικές και βιώσιμες, ενώ ο κ. Παραδιάς σημειώνει ότι αυτοί που αποφασίζουν δεν φαίνεται να ενδιαφέρονται για το πώς θα υλοποιηθούν οι παρεμβάσεις αυτές, ιδιαίτερα στα «παλαιά» κτίρια, που ανήκουν στους «παλαιούς» ανθρώπους, δηλαδή σε ιδιοκτήτες με ηλικία τέτοια που δεν τους επιτρέπει να σχεδιάσουν και να χρηματοδοτήσουν επενδύσεις μακρότερες του υπολοίπου του βίου τους.
Πάντως, τόσο ο πρόεδρος του ΤΕΕ όσο και ο πρόεδρος της ΠΟΜΙΔΑ συμφωνούν ότι ο αριθμός των κτιρίων που μπορούν να ενταχθούν στα προγράμματα «Εξοικονομώ», όσο κι αν αυξηθούν αυτά, είναι μικρός και αδυνατεί να καλύψει τις ανάγκες.

Το νέο πρόγραμμα έρχεται, αλλά δεν αρκεί. Το «Κύμα Ανακαινίσεων» πρέπει να είναι ο στόχος

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ Ν. ΣΤΑΣΙΝΟΥ, ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΤΕΕ

Η πολιτεία ανακοίνωσε ήδη νέο κύκλο του επιτυχημένου, από την απήχησή του, προγράμματος ενεργειακής αναβάθμισης κατοικιών, του λεγόμενου «Εξοικονομώ». Και πρόσθεσε μάλιστα, για πρώτη φορά, σύμφωνα με τις κοινοτικές οδηγίες, και δαπάνες για την ενεργειακή αυτονόμηση των κατοικιών και την αυτοπαραγωγή ενέργειας και τις υποδομές ηλεκτροφόρτισης. Είναι ένα μεγάλο βήμα που άργησε. Αλλά δεν είναι αρκετό.

Εξηγούμαι: Ήδη η πολιτεία τρέχει, στα δύο τελευταία ΕΣΠΑ, το πρόγραμμα «Εξοικονομώ» για κατοικίες, με επιδοτήσεις στους πολίτες. Σίγουρα ένα τέτοιο πρόγραμμα βοηθά στην εξοικονόμηση ενέργειας, που είναι βασικός στόχος της χώρας. Παράλληλα, βοηθά τους πολίτες να μειώσουν το ενεργειακό κόστος στα σπίτια τους, άρα βοηθά τους πολλούς. Και μαζί, κινεί άμεσα την οικοδομή και τα δεκάδες επαγγέλματα που ασχολούνται με το συγκεκριμένο αντικείμενο. Άμεσα ωφελεί την οικονομία. Όμως ο αριθμός των οικιών και ειδικά των κτιρίων συνολικά που μπορεί να ανακαινιστεί με ένα πρόγραμμα όπως το «Εξοικονομώ» είναι σχετικά μικρός. Δεν αρκεί. Κι ας αυξάνουμε τους προϋπολογισμούς, κι ας έρχονται νέοι πόροι. Δεν θα μπορέσουμε ποτέ μόνο με προγράμματα επιδοτήσεων να ικανοποιήσουμε τη ζήτηση από τους πολίτες, αλλά ούτε την πραγματική ανάγκη της χώρας, που έχει περισσότερα από 5 εκατομμύρια ακίνητα που χρειάζονται αναβάθμιση. Και δεν αφορά αυτό μόνο τις κατοικίες – αλλά όλα τα κτίρια. Χρειάζεται γενικότερα μια πιο γενναία, προωθημένη και προοδευτική πολιτική.

Τέτοια πολιτική είναι το «Κύμα Ανακαινίσεων» που προτείνει η Ε.Ε. και θα αποτελέσει πυλώνα της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και του Ταμείου Ανάκαμψης σε όλη την Ευρώπη. Για τη χώρα μας, ειδικά, αποτελεί μια μεγάλη ευκαιρία που δεν πρέπει να χαθεί. Γιατί δύσκολα θα έρθει άλλη τέτοια σύντομα. Και έχουμε όλες τις προϋποθέσεις να πετύχουμε να φτιάξουμε όπως πρέπει τα παλαιά μας κτίρια. Και «όπως πρέπει» σημαίνει: αποδοτικά στη χρήση ενέργειας και νερού, ανθεκτικά στην κλιματική αλλαγή και τις φυσικές καταστροφές, ασφαλή και σύγχρονα.

Η πρώτη κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθηθεί είναι τα γενναία φορολογικά κίνητρα σε όσους κάνουν εργασίες ενεργειακής αναβάθμισης. Ήδη η κυβέρνηση νομοθέτησε ένα τέτοιο πρώτο πακέτο μέτρων που δίνει φορολογικές απαλλαγές στις αντίστοιχες εργασίες. Αλλά πρέπει να προχωρήσουμε πιο δυναμικά και να εντάξουμε και τα αναγκαία υλικά. Η Κομισιόν έχει εξετάσει και προτείνει πολλά και διαφορετικά μέτρα. Η χώρα μας πρέπει να μπει μπροστάρισσα στον αγώνα για να ενισχύονται με κοινοτικούς πόρους όσο το δυνατόν πιο ευρέα φορολογικά μέτρα και επιδοτήσεις, καθώς όλες οι σχετικές ευρωπαϊκές οδηγίες θα αναθεωρηθούν μέσα στο 2021.

Και κάτι ακόμη σημαντικό: σε όλη την Ευρώπη συμφωνούν ότι οι εργασίες ανακαίνισης και αναβάθμισης των κτιρίων είναι βασικό όπλο στο να γίνουν οι πόλεις μας ανθεκτικές και βιώσιμες. Και αυτό αφορά και την παρούσα πανδημία: αν οι χώροι όπου κατοικούμε και δουλεύουμε αερίζονται επαρκώς, για παράδειγμα, αυτό συμβάλλει καθοριστικά στη μάχη ενάντια στη διάδοση ιών και μικροβίων.

Έχουμε τώρα χρυσή ευκαιρία να προετοιμαστούμε για όλα αυτά, με τα στρατηγικά κείμενα που ετοιμάζει η κυβέρνηση για το μέλλον της εθνικής οικονομίας, το νέο ΕΣΠΑ 2021-2027 και το Ταμείο Ανάκαμψης. Όχι μόνο με διαθέσιμα χρήματα –που ποτέ δεν θα είναι αρκετά– αλλά και με στοχευμένες και έξυπνες αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο. Και μία από αυτές είναι τα ίδια τα κριτήρια ανθεκτικότητας και εξοικονόμησης που καθιερώνονται για τα προγράμματα επιχορηγήσεων, δηλαδή οι δράσεις που θα κάνουν τα κτίριά μας πιο πράσινα, πιο βιώσιμα και πιο ανθεκτικά, να αποτελούν προϋπόθεση για όλες τις χρηματοδοτήσεις στον κτιριακό τομέα, δημόσιες ή ιδιωτικές (π.χ. τραπεζικές). Αν όχι προϋπόθεση, τουλάχιστον κίνητρο μειωμένου κόστους ή ευνοϊκών όρων, όταν υλοποιούνται έργα υψηλής προστιθέμενης αξίας για «πράσινα κτίρια».

Κοινό στόχο όλοι μας οφείλουμε να έχουμε όχι μόνο την ενεργειακή επάρκεια των παλαιότερων κτιρίων αλλά τη συνολική αναβάθμισή τους, και όσον αφορά την εξοικονόμηση ύδατος και την ανθεκτικότητά τους απέναντι στην κλιματική αλλαγή και στις φυσικές καταστροφές. Διότι θα πρέπει, πάντα και σταθερά, σε κάθε τέτοιο πρόγραμμα, να φροντίζουμε την αντισεισμική θωράκιση και τη στατική ενίσχυση – το μάθαμε καλά στη χώρα μας με τους σεισμούς και τις πυρκαγιές.

Το ΤΕΕ, όπως πάντα, θα είναι παρόν, για να βοηθήσουμε το ΥΠΕΝ και γενικότερα την πολιτεία τόσο στον σχεδιασμό όσο και στην υλοποίηση των δράσεων αυτών. Διότι πρέπει να διασφαλίσουμε ότι η χώρα θα πιάσει τους ευρωπαϊκούς της στόχους στην εξοικονόμηση ενέργειας αλλά και τις παγκόσμιες δεσμεύσεις της για μείωση των εκπομπών ρύπων. Αλλά και για να διασφαλίσουμε ότι τα χρήματα που θα δαπανηθούν θα πιάσουν τόπο, θα ωφεληθούν οι πολλοί και συνολικά η κοινωνία, η οικονομία, η χώρα.

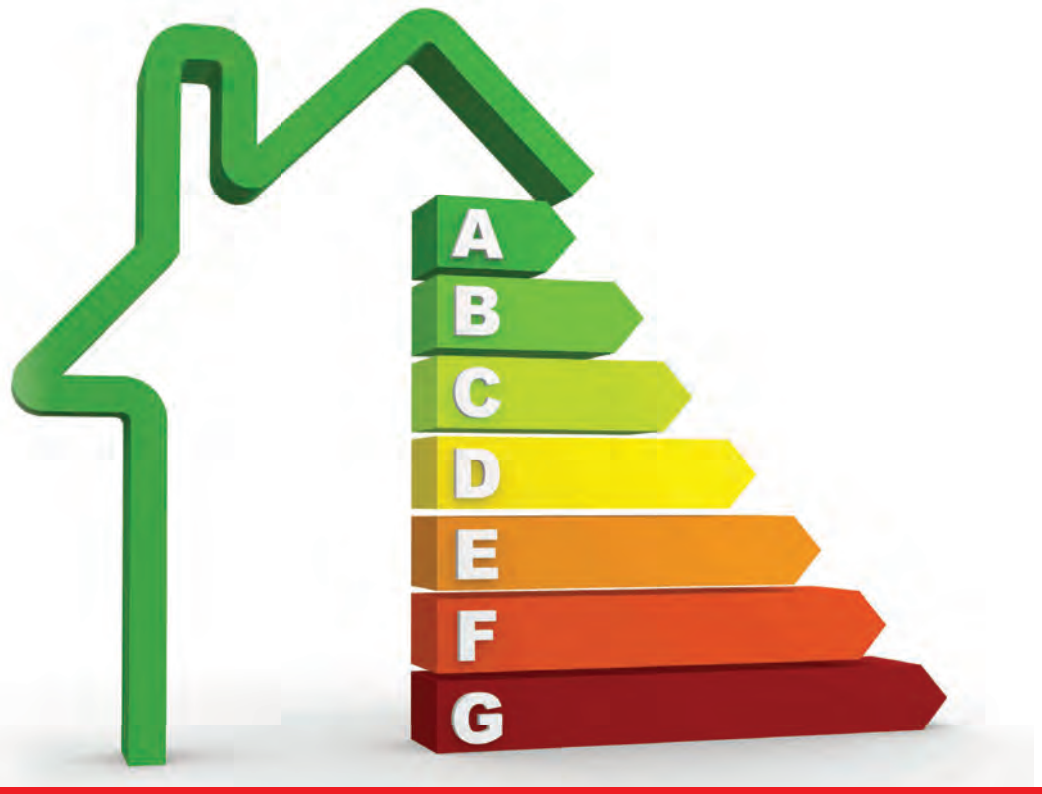

Ενεργειακή ανακαίνιση κτιρίων: «Κύμα» ή… τσουνάμι;

ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ Ι. ΠΑΡΑΔΙΑ, ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΠΟΜΙΔΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΝΩΣΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ (UIPI)

Πραγματικό «τσουνάμι» κατά των ιδιοκτητών κτιρίων και κατοικιών της Ευρώπης φέρνουν οι πρόσφατες ανακοινώσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής περί υποχρεωτικής ενεργειακής ανακαίνισης του συνόλου των κτιρίων της Ευρώπης, στο όνομα της εξοικονόμησης ενέργειας, οι οποίες όμως απειλούν να καταδικάσουν σε απόλυτη (και όχι μόνο ενεργειακή) φτωχοποίηση τα εκατομμύρια των μικρών και μεσαίων ιδιοκτητών ακινήτων της Ε.Ε. που αδυνατούν να ανταποκριθούν!

Εισακούοντας προφανώς τα πανίσχυρα λόμπι του κατασκευαστικού κλάδου και αδιαφορώντας για την ύπαρξη ή μη οικονομικής δυνατότητας από την πλευρά των ιδιοκτητών, οι Βρυξέλλες επιβάλλουν κατά απόλυτα αντιδημοκρατικό τρόπο στους Ευρωπαίους «υπηκόους» τους να επενδύσουν αναγκαστικά απίστευτα δισεκατομμύρια ευρώ –που ούτε υπάρχουν, αλλά και, αν βρεθούν, πρακτικά δεν θα αποσβεστούν ποτέ– για να περιορίσουν την ενεργειακή κατανάλωση των κτιρίων. Έτσι, σε λίγα χρόνια, αν το ακίνητό σου δεν είναι στις υψηλές ενεργειακές κλάσεις, δεν θα μπορείς να το νοικιάσεις σε μια νέα μίσθωση αν δεν το αναβαθμίσεις πρώτα. Ούτε να το πουλήσεις, αν δεν το αναβαθμίσεις εσύ ή αυτός που θα το αγοράσει. Όσοι ιδιοκτήτες, πάλι, μένουν στο σπίτι τους και δεν μπορούν να προχωρήσουν σε αναβάθμιση θα αναγκάζονται ενδεχομένως να πληρώνουν διπλάσια δημοτικά τέλη ή υψηλότερη φορολογία ή το ρεύμα που θα αγοράζουν θα είναι στη διπλάσια τιμή, για να αναγκαστούν είτε να το αναβαθμίσουν είτε να το κατεδαφίσουν! Αυτό είναι το πραγματικό περιεχόμενο της υποχρεωτικής ενεργειακής αναβάθμισης, η σταδιακή πλήρης απαξίωση των υπαρχόντων κτιρίων, με αποτέλεσμα την πραγματική φτωχοποίηση των ιδιοκτητών τους!

Καλά όλα αυτά, όμως αυτοί που αποφασίζουν δεν φαίνεται να ενδιαφέρονται για το πώς θα υλοποιηθούν οι παρεμβάσεις αυτές, ιδιαίτερα στα «παλαιά» κτίρια, που ανήκουν στους «παλαιούς» ανθρώπους, δηλαδή ιδιοκτήτες με ηλικία τέτοια που δεν τους επιτρέπει να σχεδιάσουν και να χρηματοδοτήσουν επενδύσεις μακρότερες του υπολοίπου του βίου τους, αμφίβολης μάλιστα αποδοτικότητας, δεδομένου ότι σε λίγα χρόνια οι προδιαγραφές θα γίνουν αυστηρότερες, αχρηστεύοντας ό,τι φτιάχνει κανείς σήμερα. Σε δυσμενέστερη θέση όλων θα βρεθούν οι

εκμισθωτές, οι οποίοι θα κληθούν να επενδύσουν τεράστια ποσά στην εξοικονόμηση ενέργειας, προς αποκλειστικό όφελος των ενοικιαστών τους!

Η εξέλιξη αυτή είναι ο εφιάλτης των οργανώσεων ιδιοκτητών ακινήτων της Ευρώπης. Κι αυτό, γιατί το κόστος για να αναβαθμιστεί ενεργειακά όλο το κτιριακό απόθεμα της Ευρώπης είναι κυριολεκτικά εξωγήινο, και δεν υπάρχουν οικονομικοί πόροι αυτού του ύψους για να διατεθούν. Ιδιαίτερα στη χώρα μας, δεν υπάρχει ούτε αποταμίευση να τη χρηματοδοτήσει –δεν αφήνουν περιθώριο ο ΕΝΦΙΑ και οι αλλεπάλληλες κρίσεις– ούτε τραπεζικό σύστημα να την υποστηρίξει.

Για το εφιαλτικό αυτό «τσουνάμι» σε βάρος των ιδιοκτητών ακινήτων έχουν τεράστια ευθύνη οι κυβερνήσεις των δύο τελευταίων δεκαετιών, οι υπουργοί των οποίων συνεχώς πλειοδοτούσαν στα «ναι» σε όλα τα ευρωπαϊκά μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας στα κτίρια, στο όνομα της προστασίας του περιβάλλοντος, αδιαφορώντας για τη γνωστή πλήρη αδυναμία υλοποίησης των απίστευτων αυτών μέτρων, ιδιαίτερα στις χώρες του ευρωπαϊκού Νότου!

Η λύση για τον περιορισμό της ενεργειακής κατανάλωσης των κτιρίων είναι η θέσπιση και εφαρμογή γενικευμένων και ισχυρών πραγματικών κινήτρων, επιδοτήσεων και άτοκων δανείων, όπως αυτά που είχαν εξαγγελθεί προεκλογικά (επιστροφή του 40% του συνολικού κόστους της ενεργειακής και λειτουργικής αναβάθμισης) και αυτά που προβλέπονται στο επερχόμενο πρόγραμμα «Εξοικονομώ – Αυτονομώ». Μόνο που χρειαζόμαστε χιλιάδες «Εξοικονομώ» για να καλύψουμε τις ανάγκες που υπάρχουν στη χώρα μας...

Γι' αυτό καλούμε τους Ευρωπαίους εμπνευστές αυτών των αντιδημοκρατικών και πρακτικά απραγματοποίητων μέτρων και τους εγχώριους ενθουσιώδεις χειροκροτητές τους να αντιληφθούν ότι η πολιτική του «βούρδουλα» για την εφαρμογή των μέτρων αυτών, και χωρίς καμία ουσιαστική διευκόλυνση των πολιτών, ως μόνο αποτέλεσμα θα έχει την πλήρη φτωχοποίηση των ιδιοκτητών της Ευρώπης και ιδιαίτερα της χώρας μας...

ΜΕ ΕΝΑ ΚΛΙΚ ΣΤΗ ΣΚΕΨΗ ΚΑΙ ΣΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΥΡΤΣΟΥ
www.kyrtsos.gr George Kyrtsos - Γιώργος Κύρτσος @GiorgosKyrtsos

ΠΕΡΙΜΕΝΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΜΠΑΪΝΤΕΝ

Νέες ευκαιρίες, αλλά και υποχρεώσεις για την Ε.Ε.

ΤΟΥ ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΗ ΤΗΣ ΝΔ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΥΡΤΣΟΥ

Οι προεδρικές εκλογές που θα πραγματοποιηθούν στις ΗΠΑ στις 3 Νοεμβρίου έχουν τεράστια σημασία για ολόκληρο τον κόσμο και ειδικά για την Ε.Ε.

Μια νέα τετραετία Τραμπ θα οδηγούσε σε ανυπέρβλητα προβλήματα στη συνεννόηση Ε.Ε.-ΗΠΑ σε μια σειρά ζητημάτων μεγάλης σημασίας και θα προκαλούσε την παραπέρα αποδυνάμωση του ΝΑΤΟ και του ευρύτερου συστήματος διεθνούς συνεργασίας στο οποίο ηγήθηκαν, επί δεκαετίες, οι ΗΠΑ.

Οι περισσότεροι αναλυτές προβλέπουν νίκη Μπάιντεν, ο οποίος φαίνεται να έχει τη λαϊκή ψήφο με το μέρος του. Ταυτόχρονα, όμως, προειδοποιούν ότι δεν αποκλείεται μια έκπληξη υπέρ του Τραμπ, όπως το 2016.

Η προεδρική εκλογή στις ΗΠΑ δεν κρίνεται στη βάση τού ποιος παίρνει τις περισσότερες ψήφους αλλά στη βάση τού ποιος εξασφαλίζει τους περισσότερους εκλέκτορες από τις διάφορες Πολιτείες.

Με το πέρασμα του χρόνου έχει δημιουργηθεί μια κατάσταση όπου οι Δημοκρατικοί κυριαρχούν άνετα σε Πολιτείες με μεγάλο πληθυσμό, εξασφαλίζουν όμως αναλογικά με τον αριθμό των ψηφοφόρων λιγότερους εκλέκτορες από τους Ρεπουμπλικάνους, που επικρατούν σε Πολιτείες με μικρότερο πληθυσμό αλλά αναλογικά περισσότερους εκλέκτορες.

Με την εξαίρεση της Πολιτείας του Μέιν και της Νεμπράσκα, οι οποίες μοιράζουν τους εκλέκτορες μεταξύ των προεδρικών υποψηφίων, οι άλλες δίνουν όλους τους εκλέκτορες σε αυτόν που έρχεται πρώτος στις ψήφους.

Εκπαιδευμένοι στη βάση ενός διαφορετικού εκλογικού συστήματος, εμείς θα παρακολουθούμε τα ποσοστά, ενώ τα επιτελεία του Τραμπ και του Μπάιντεν έχουν ήδη εστιάσει την προσοχή τους σε 11 Πολιτείες που θα κρίνουν τον νικητή. Μπορεί η πλειοψηφία των ψηφοφόρων να πάει με τον έναν ή με τον άλλον –οι διαφορές δεν είναι μεγάλες– κι έτσι να προσδιοριστεί ποιος θα έχει τον μεγαλύτερο αριθμό εκλεκτόρων που εξασφαλίζουν την προεδρία. Οι Πολιτείες αυτές είναι η Πενσιλβάνια, το Οχάιο, η Βόρεια Καρολίνα, η Γεωργία, η Φλόριντα, το Ουισκόνσιν, η Μινεσότα, η Άιοβα, το Τέξας, η Αριζόνα και η Νεβάδα. Το 2016 η Κλίντον κέρδισε με διαφορά στη λαϊκή ψήφο, έχασε όμως στους εκλέκτορες και φυσικά στη μάχη για την προεδρία γιατί η εκστρατεία του Τραμπ ήταν καλύτερα στοχευμένη με τη βοήθεια του διαδικτύου.

Δεν ξέρουμε αν οι Δημοκρατικοί έχουν καλύψει τις ελλείψεις τους σε ό,τι αφορά τον εκλογικό τους αγώνα ή αν ο Τραμπ διατηρεί την ψηφιακή υπεροχή, όπως αφήνει να εννοηθεί η κυριαρχία του στο Twitter.

Το βασικό σενάριο είναι η εκλογή του Μπάιντεν, χωρίς να αποκλείεται η ανατροπή υπέρ του Τραμπ με τη μέθοδο του 2016. Η τελευταία είναι, πάντως, πιο δύσκολη αυτή τη φορά, γιατί με την πολιτική του έχει προκαλέσει μαζική κινητοποίηση Δημοκρατικών ψηφοφόρων οι οποίοι δεν πήγαν να ψηφίσουν το 2016 και στη συνέχεια το μετάνιωσαν.

Με την εκλογή Μπάιντεν μπορούμε να περιμένουμε τις ακόλουθες αλλαγές στην πολιτική των ΗΠΑ.

> *Η Κίνα θα παραμείνει στρατηγικός αντίπαλος των ΗΠΑ.*

Κίνα, ο γίγαντας

Την τελευταία τετραετία η Κίνα ενίσχυσε τη συγκριτική της θέση έναντι των ΗΠΑ και, απ' ό,τι φαίνεται, αξιοποιεί τις πολύ καλές επιδόσεις της στην αντιμετώπιση του Covid-19 για να φύγει πολύ μπροστά.

Ο Τραμπ θεωρεί την Κίνα βασικό στρατηγικό αντίπαλο των ΗΠΑ και προσπαθεί, χωρίς αποτέλεσμα, να περιορίσει την ανάπτυξη και την επιρροή της. Είναι χαρακτηριστικό ότι δεν μπόρεσε να περιορίσει το τεράστιο εμπορικό πλεόνασμα της Κίνας έναντι των ΗΠΑ, ούτε να επιβάλει τους κανόνες του στους ψηφιακούς κολοσσούς της Κίνας, που ενισχύονται συνεχώς σε σχέση με τους αμερικανικούς.

Το βασικό λάθος του Τραμπ είναι ότι προχώρησε στην αναμέτρηση με την Κίνα ανοίγοντας ταυτόχρονα μέτωπο με τους Ευρωπαίους εταίρους. Μόνο μια συνεννόηση ΗΠΑ-Ε.Ε. μπορεί να φέρει αποτέλεσμα σε ό,τι αφορά τον ανταγωνισμό με την Κίνα.

Και για τον Μπάιντεν η Κίνα θα είναι ο βασικός στρατηγικός αντίπαλος, αλλά

θα επιδιώξει να έχει μια πιο δημιουργική προσέγγιση σε σχέση με τον Τραμπ και να στηριχτεί σε όλες τις συμμαχικές χώρες, από την Ιαπωνία και τη Νότια Κορέα μέχρι τα κράτη-μέλη της Ε.Ε.

Σημασία στο ΝΑΤΟ

Το δόγμα «πρώτα η Αμερική» που εφαρμόζει ο Τραμπ έχει οδηγήσει στη σταδιακή απόσυρση των αμερικανικών δυνάμεων από πολέμους που δεν μπορούν να κερδηθούν –όπως στο Αφγανιστάν– και στην υποβάθμιση της συμμαχίας του ΝΑΤΟ.

Όπως χαρακτηριστικά είπε ο πρόεδρος της Γαλλίας, Μακρόν, έτσι όπως εξελίσσονται τα πράγματα, το ΝΑΤΟ είναι «εγκεφαλικά νεκρό».

Ο Μπάιντεν πιστεύει στην Ατλαντική Συμμαχία και θα κάνει ό,τι μπορεί για να την αναζωογονήσει. Στο θέμα όμως του ΝΑΤΟ και της Κίνας θα πρέπει και οι Ευρωπαίοι να αναλάβουν τις υποχρεώσεις τους.

Αποκλείεται να επιβαρύνει ο Μπάιντεν τους Αμερικανούς φορολογούμενους για να σταματήσει ο περιορισμός της στρατιωτικής παρουσίας των ΗΠΑ στην Ευρώπη αν δεν υπάρξει σοβαρή αύξηση των αμυντικών δαπανών των ευρωπαϊκών κρατών.

Με απόφαση του ΝΑΤΟ προβλέπεται να αυξηθούν οι αμυντικές δαπάνες τουλάχιστον στο 2% του ΑΕΠ. Η Γερμανία εξακολουθεί να δίνει το κακό παράδειγμα με δαπάνες μικρότερες του 1,5% του ΑΕΠ, προκαλώντας τη δικαιολογημένη αντίδραση της Ουάσινγκτον.

Αν οι Ευρωπαίοι ενδιαφέρονται να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που θα τους προσφέρει η προεδρία Μπάιντεν, θα πρέπει να κάνουν δύο κινήσεις. Πρώτον, να αυξήσουν σημαντικά τις αμυντικές δαπάνες, για να δώσουν κίνητρο στις ΗΠΑ να κάνουν μεγαλύτερη προσπάθεια. Δεύτερον, να αρχίσουν να παίζουν ευρύτερο ρόλο στην περιφέρεια της Ε.Ε., για να διευκολύνουν τις ΗΠΑ να επικεντρωθούν στον στρατηγικό ανταγωνισμό με την Κίνα.

Έτσι όπως κινείται, η Ε.Ε. δεν φαίνεται να έχει τη δυνατότητα για την προσαρμογή που περιγράφω. Ούτε καν το «πρώτα η Αμερική» του Τραμπ δεν αποτέλεσε κίνητρο για μια σοβαρότερη ευρωπαϊκή προσπάθεια στον τομέα της άμυνας, για να καλυφθεί το κενό ασφάλειας που δημιουργεί η σταδιακή αμερικανική απόσυρση.

Κλίμα και ΠΟΥ

Ενδεχόμενη επικράτηση του Μπάιντεν θα βάλει τέλος στην επικίνδυνη απόσυρση των ΗΠΑ από το διεθνές σύστημα, στη δημιουργία του οποίου πρωταγωνίστησαν.

Η αναβάθμιση στις σχέσεις ΗΠΑ-Ε.Ε. προϋποθέτει καλύτερη συνεργασία Ουάσινγκτον-Βερολίνου.

Με απόφαση του Τραμπ, οι ΗΠΑ αποχώρησαν από τη Συμφωνία του Παρισιού για την αποτροπή της κλιματικής αλλαγής, αποδεσμεύοντας έτσι τις χώρες που είναι μεγάλοι ρυπαντές από βασικές υποχρεώσεις στη μάχη για τη σωτηρία του πλανήτη.

Αυτό θα αλλάξει με πρόεδρο τον Μπάιντεν. Η συνεργασία ΗΠΑ-Ε.Ε. μπορεί να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις ώστε να επιβληθεί, με τη βοήθεια κι άλλων χωρών, διεθνής οικονομική πειθαρχία σε όφελος της προστασίας του περιβάλλοντος.

Με τις κατάλληλες διευθετήσεις θα ανοίξει ο δρόμος και για την επιστροφή των ΗΠΑ στον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ). Ο Τραμπ χρέωσε την πανδημία στην Κίνα και στον ΠΟΥ –τον οποίο θεωρεί φιλοκινεζικό– και στη συνέχεια αποχώρησε από τον διεθνή οργανισμό, σε μια περίοδο κατά την οποία είναι εντελώς αναγκαία η συνεργασία, σε παγκόσμιο επίπεδο, για την αντιμετώπιση της πανδημίας.

Πιο δύσκολη θα αποδειχθεί η επιστροφή των ΗΠΑ στη συμφωνία με το Ιράν –στην οποία πρωταγωνιστούν και ευρωπαϊκές χώρες– για τη μη ανάπτυξη πυρηνικού οπλοστασίου. Το Ιράν έχει αναπτύξει έναν ευρύτερο αποσταθεροποιητικό ρόλο που ενοχλεί τους Αμερικανούς, ενώ αντιμετωπίζεται ως η βασική απειλή από το Ισραήλ, το οποίο έχει ιδιαίτερα στενούς δεσμούς με τις ΗΠΑ. Επομένως, δεν αρκεί η αλλαγή προέδρου στις ΗΠΑ για την αναβίωση της συμφωνίας με το Ιράν.

Τα «ορφανά» του Τραμπ

Σε περίπτωση επικράτησης του Μπάιντεν θα έχουμε ένα ντόμινο πολιτικών εξελίξεων το οποίο θα διευκολύνει την ανάπτυξη της στρατηγικής της Ε.Ε., αρκεί βέβαια οι Ευρωπαίοι να αναλάβουν τις υποχρεώσεις τους και να μη μείνουν στα λόγια.

Πρώτον, η επικράτηση Μπάιντεν θα είναι ήττα του Μπόρις Τζόνσον στο Ηνωμένο Βασίλειο και διαφόρων «σκληρών», όπως ο Φάρατζ, που πρωταγωνίστησαν στο Brexit.

Οι Δημοκρατικοί ήταν πάντα κατά του Brexit, γιατί θεωρούν ότι όσο ισχυρότερη είναι η Ε.Ε., τόσο το καλύτερο για το ΝΑΤΟ και τη Δυτική Συμμαχία στο σύνολό της.

Τους ενοχλεί επίσης η τάση του Μπόρις Τζόνσον να αθετεί –σε ό,τι αφορά το Brexit– τα συμφωνηθέντα με την Ε.Ε., δημιουργώντας έτσι προβλήματα στη Δημοκρατία της Ιρλανδίας, στη Βόρεια Ιρλανδία και στη διατήρηση της συμφωνίας ειρήνευσης μεταξύ καθολικών και προτεσταντών, η οποία έκλεισε με επιτυχία την πρώτη της εικοσαετία.

Το ιρλανδικό στοιχείο έχει πάντα μεγάλη επιρροή στην αμερικανική πολιτική ζωή και ιδιαίτερα στο Δημοκρατικό Κόμμα. Η οικογένεια Μπάιντεν, όπως και η οικογένεια Κένεντι, έχει ρίζες στην Ιρλανδία.

Το σχέδιο του Τζόνσον για μια «παγκόσμια» Μεγάλη Βρετανία η οποία θα στηρίζεται στην «ειδική σχέση» με τις ΗΠΑ και θα αγνοεί επιδεικτικά την Ε.Ε. είναι πολύ πιθανό να καταρρεύσει σε περίπτωση εκλογής του Μπάιντεν. Ούτως ή άλλως, οι επιδόσεις του Ηνωμένου Βασιλείου στην αντιμετώπιση της πανδημίας και των οικονομικών συνεπειών της είναι κάτω του μετρίου.

Δεύτερον, ο Τραμπ θα λείψει από την ευρωπαϊκή άκρα Δεξιά, αλλά και από τα σκληρά συντηρητικά καθεστώτα της Πολωνίας και της Ουγγαρίας.

Εκπρόσωποι της ευρωπαϊκής άκρας Δεξιάς, όπως είναι η Λεπέν και ο Σαλβίνι, τάσσονται ανοιχτά υπέρ της επανεκλογής του Τραμπ, με το σκεπτικό ότι θα συμβάλει στην αποσταθεροποίηση της Ε.Ε., διευκολύνοντας έτσι τη μερική ή συνολική δική τους απόσυρση από την Ε.Ε. Με τον Τραμπ τούς ενώνει ο αντιευρωπαϊσμός και ο εθνικισμός και μια κοινή αντίληψη για τον τρόπο προβολής του ηγέτη και την άσκηση της ηγεσίας.

Σε δύσκολη θέση θα βρεθούν, αν επικρα-

τήσει ο Μπάιντεν, και οι ηγεσίες των κυβερνήσεων της Ουγγαρίας και της Πολωνίας, οι οποίες υποστηρίζουν το δόγμα της... αντιφιλελεύθερης Δημοκρατίας. Ο Όρμπαν και ο Κατσίνσκι, ισχυροί άνδρες της Ουγγαρίας και της Πολωνίας αντίστοιχα, αξιοποίησαν την καλή τους σχέση με τον Τραμπ για να κρατήσουν σε απόσταση τις Βρυξέλλες και να περιορίσουν την επιρροή της Μέρκελ και του Μακρόν. Ο Τραμπ ενθάρρυνε τη διαφοροποίησή τους από την Ε.Ε. και έστειλε με διάφορους τρόπους τα μηνύματά του, όπως ήταν ο περιορισμός της στρατιωτικής παρουσίας των ΗΠΑ στη Γερμανία και μεταφορά ενός μέρους των αμερικανικών στρατευμάτων στην Πολωνία.

Ο Μπάιντεν, φυσικά, θα αξιοποιήσει το γεγονός ότι οι Πολωνοί και οι Ούγγροι είναι φιλοαμερικανοί εξαιτίας των... σοβιετικών αναμνήσεών τους, αλλά δεν θα ενθαρρύνει αυτούς που θέλουν να αποσυντονίσουν ή και να διαλύσουν την Ε.Ε., γιατί πιστεύει στη στρατηγική της αξία.

Τρίτον, σημαντικό «ορφανό» του Τραμπ θα είναι, αν εκλεγεί ο Μπάιντεν, και ο Ερντογάν. Έχει αναπτύξει μια προσωπική σχέση με τον Αμερικανό πρόεδρο, η οποία επεκτείνεται και στη συνεργασία – πολιτική και, απ' ό,τι φαίνεται, επιχειρηματική– των δύο γαμπρών τους. Σημαντικό ρόλο στην οικονομική στήριξη του γαμπρού του Τραμπ έχει παίξει με επενδύσεις του το Κατάρ, το οποίο είναι στενός σύμμαχος των ΗΠΑ στη Μέση Ανατολή και βασικός χρηματοδότης του Ερντογάν και της τουρκικής οικονομίας.

Με τη βοήθεια του Τραμπ, ο Ερντογάν έχει αποθρασυνθεί και έχει κάνει πράγματα τα οποία σε άλλες συνθήκες θα είχαν προκαλέσει τη δυναμική αντίδραση της Ουάσινγκτον. Για παράδειγμα, ο Ερντογάν παραβίασε συστηματικά το εμπάργκο σε βάρος του Ιράν, με το καθεστώς της Άγκυρας να θησαυρίζει και τον Τραμπ να τον καλύπτει. Επίσης, αγόρασε και ανέπτυξε τους ρωσικούς πυραύλους S-400, με την αμερικανική αντίδραση να περιορίζεται στον αποκλεισμό της Τουρκίας από τη συμπαραγωγή των μαχητικών αεροσκαφών F-35 και στη ματαίωση της πώλησης των μαχητικών αεροσκαφών 5ης γενιάς που θα ενίσχυε εντυπωσιακά την τουρκική πολεμική αεροπορία.

Ο Μπάιντεν εκτιμά κι αυτός τη στρατηγική σημασία της Τουρκίας για τις ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ. Θα επιδιώξει όμως να θέσει ένα πλαίσιο συμπεριφοράς στον Ερντογάν, εξέλιξη η οποία θα διευκολύνει και την Ελλάδα.

Το ζήτημα της Ρωσίας

Ο Μπάιντεν αναμένεται να είναι πιο αποφασιστικός από τον Τραμπ στη στάση του έναντι της Ρωσίας. Ο τελευταίος εκτιμά ιδιαίτερα αυταρχικούς ηγέτες σαν τον Πούτιν και τον Ερντογάν, με τους οποίους αισθάνεται πιο άνετα.

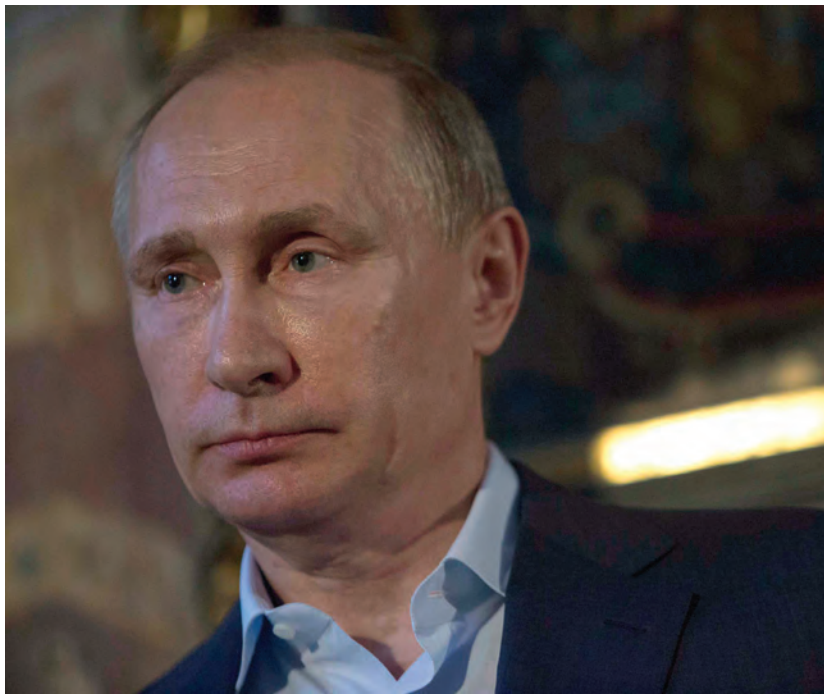

Ο Μπάιντεν προσεγγίζει Πούτιν, Ρωσία πιο αυστηρά απ' ό,τι η Μέρκελ και ο Μακρόν.

Η προσέγγιση του Μπάιντεν στη διεθνή πολιτική, με βάση αυτά που έκανε ως αντιπρόεδρος επί Ομπάμα, στηρίζεται περισσότερο στις αρχές και αυτό θα φανεί στον τρόπο αντιμετώπισης του Πούτιν.

Στο ζήτημα της Ρωσίας μπορεί να υπάρξει πρόβλημα συνεννόησης με τους εταίρους της Ε.Ε., ιδιαίτερα με τη Γερμανία και τη Γαλλία. Η Γερμανία επιμένει στην κατασκευή του αγωγού Nord Stream 2, με τον οποίο θα προμηθεύεται ρωσικό φυσικό αέριο, αυξάνοντας την ενεργειακή και οικονομική συνεργασία της με τη Ρωσία σε βάρος αμερικανικών συμφερόντων και σε επίπεδο στρατηγικής σε βάρος της Ουκρανίας και της Πολωνίας.

Ο Μακρόν, από την πλευρά του, επιχειρεί κάθε τόσο διπλωματικά ανοίγματα στη Ρωσία, παρά το θέμα της Κριμαίας και της ανατολικής Ουκρανίας, επιδιώκοντας μια συνεννόηση με τον Πούτιν που θα μπορούσε να προκαλέσει πρόσθετες δυσκολίες στον Ερντογάν.

Ο Μπάιντεν θα ζητήσει μια στάση αρχών από τους Ευρωπαίους έναντι της Ρωσίας. Γερμανία και Γαλλία, πάντως, θα επιχειρηματολογήσουν υπέρ μιας πιο ευέλικτης προσέγγισης, στη βάση των συμφερόντων τους και με το σκεπτικό να δημιουργηθούν κίνητρα για να μην πέσει η Ρωσία στην αγκαλιά της Κίνας σε ενεργειακά, οικονομικά και άλλα ζητήματα.

Οι κανόνες του ανταγωνισμού

Η απομάκρυνση του Τραμπ από τον Λευκό Οίκο δεν πρόκειται να λύσει τα προβλήματα στις οικονομικές σχέσεις ΗΠΑ-Ε.Ε. αλλά μπορεί να δημιουργήσει καλύτερο κλίμα για την αναγκαία διαπραγμάτευση.

Τις ΗΠΑ ενοχλεί το εξαιρετικά υψηλό εμπορικό πλεόνασμα που έχει κυρίως η Γερμανία στις συναλλαγές μαζί τους. Θα θελήσουν κάποια διευθέτηση, την οποία όμως δύσκολα θα δεχτεί η Γερμανία, η οποία έχει το συγκριτικό πλεονέκτημα. Ο κίνδυνος είναι να δημιουργηθούν εντάσεις που θα επηρεάσουν συνολικά τη συνεργασία των ΗΠΑ με την Ε.Ε.

Η γερμανική μέθοδος «επιδιώκουμε και επιτυγχάνουμε ρεκόρ πλεονάσματος, περιορίζουμε την οικονομική συμβολή μας στην κάλυψη των αναγκών του ΝΑΤΟ και δεν αναλαμβάνουμε ρίσκο σε περιφερειακές χώρες» δεν πρόκειται να γίνει δεκτή από τον Μπάιντεν.

Σοβαρές τριβές θα υπάρξουν και σε ό,τι αφορά τη φορολογία των αμερικανικών πολυεθνικών της ψηφιακής οικονομίας που κυριαρχούν στην ευρωπαϊκή αγορά. Η Ε.Ε. επιδιώκει φορολογική ρύθμιση στο πλαίσιο του ΟΟΣΑ η οποία θα δεσμεύει και τις ΗΠΑ. Ο Τραμπ στάθηκε εμπόδιο σε αυτή την εξέλιξη. Ο Μπάιντεν –ο οποίος τάσσεται δημόσια υπέρ της φορολόγησης των υπερκερδών των ψηφιακών κολοσσών– θα συνεννοηθεί με την Ε.Ε. μόνο αν υπάρξει εμπορικό αντιστάθμισμα για τις ΗΠΑ.

Ο κόσμος άλλαξε

Ορισμένες από τις αλλαγές που παρατηρήθηκαν στην αμερικανική πολιτική επί Τραμπ είχαν ξεκινήσει επί Ομπάμα. Χαρακτηριστική η στροφή των ΗΠΑ προς την Ασία και την Κίνα, εφόσον και επί Ομπάμα υπήρξε μετατόπιση του κέντρου βάρους της παγκόσμιας οικονομίας σε αυτή την κατεύθυνση.

Επί Τραμπ συνεχίστηκε η πορεία που είχε χαραχτεί επί Ομπάμα –για παράδειγμα, σταδιακή απόσυρση των αμερικανικών δυνάμεων από επικίνδυνες περιοχές στρατηγικής σημασίας και σχετική υποβάθμιση της σχέσης με τους Ευρωπαίους–, αλλά αυτό έγινε με έναν βάναυσο τρόπο και χωρίς καμία συνεννόηση με παραδοσιακούς συμμάχους των ΗΠΑ.

Δεν υπάρχει πάντως επιστροφή στον προ Τραμπ κόσμο, γιατί απλούστατα έχουν γίνει θεαματικές αλλαγές που επηρεάζουν τις εξελίξεις. Η Κίνα είναι πλέον πανίσχυρη, η Ε.Ε. έχει αποδυναμωθεί λόγω Brexit και εσωτερικών προβλημάτων, η σταδιακή απόσυρση των ΗΠΑ έχει δημιουργήσει κενά εξουσίας που καλύπτουν άλλοι παίκτες –όχι πάντα ισχυροί, αλλά αποφασισμένοι–, όπως η Ρωσία, το Ιράν και η Τουρκία.

Είναι λάθος, λοιπόν, να περιμένουμε ότι η επικράτηση Μπάιντεν θα ανοίξει τον δρόμο για την επιστροφή σε μια παραλλαγή της περιόδου Ομπάμα. Ο κόσμος εξελίσσεται με εντυπωσιακή ταχύτητα και στις αλλαγές που σημειώνονται παίζει ρόλο καταλύτη και η πανδημία. Η επικράτηση Μπάιντεν δεν καταργεί φυσικά τις αλλαγές που έχουν μεσολαβήσει, αλλά θα δημιουργήσει ευνοϊκότερες συνθήκες για κοινή προσπάθεια αντιμετώπισης των προκλήσεων και αναβάθμιση της σχέσης ΗΠΑ-Ε.Ε. που τόσο δοκιμάστηκε κατά τη διάρκεια της τελευταίας τετραετίας.

«Στον λαβύρινθο της πανδημίας» Ευρώπη και Ελλάδα

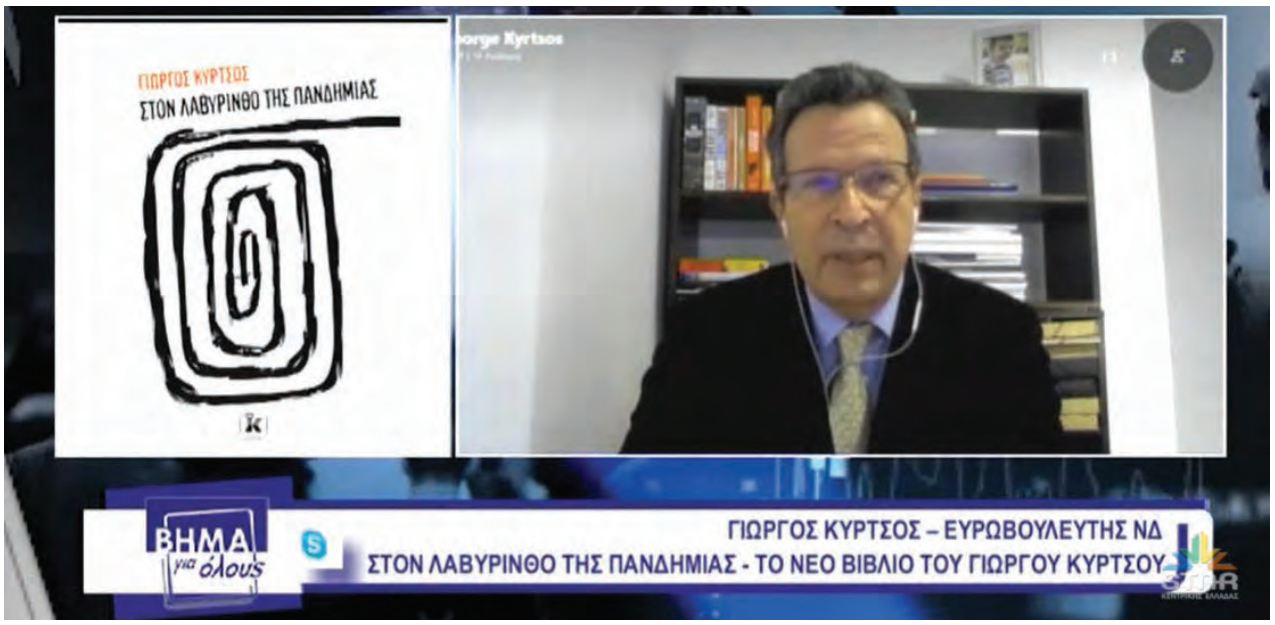

Με την Ελλάδα να αντιμετωπίζει το δεύτερο κύμα της πανδημίας και να βρίσκεται ενδεχομένως μια ανάσα από το lockdown, το νέο βιβλίο του ευρωβουλευτή Γιώργου Κύρτσου χτυπάει στην καρδιά της επικαιρότητας.

«Στον λαβύρινθο της πανδημίας» για ακόμα μία φορά είναι η χώρα μας, αλλά και οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, που καλούνται πλέον να αντιμετωπίσουν εξαιρετικά σημαντικά διλήμματα, όπως αυτό της εφαρμογής καθολικού lockdown ή της προστασίας της οικονομίας και συγκεκριμένων κλάδων που πλήττονται από τον κορονοϊό.

Το νέο βιβλίο του Γιώργου Κύρτσου «Στον λαβύρινθο της πανδημίας» από τις εκδόσεις Κλειδάριθμος αποτελεί μια πρώτη ολοκληρωμένη ανάλυση του φαινομένου της πανδημίας. Σε συνέντευξη που έδωσε ο ευρωβουλευτής της ΝΔ στον **«Ελεύθερο Τύπο της Κυριακής»** ανέφερε μεταξύ άλλων πως «η κυβέρνηση Μητσοτάκη και ο ελληνικός λαός πήραν άριστα στο πρώτο κύμα της πανδημίας χάρη στο έγκαιρο lockdown που αποφάσισε ο πρωθυπουργός και εφαρμόστηκε με συνέπεια απ' όλους».

Αναφορικά με τις προβλέψεις για τη διάρκεια της πανδημίας, ο κ. Κύρτσος ανέφερε: «Ένας από τους λόγους που αποφάσισα να γράψω ένα βιβλίο 405 σελίδων μεταξύ Απριλίου και Αυγούστου είναι ότι θορυβήθηκα από τις υπερβολικά αισιόδοξες εκτιμήσεις αρμοδίων και μη.

»Υπάρχει ένα πρόβλημα στρατηγικής σημασίας στην Ε.Ε. και στις ΗΠΑ σε ό,τι αφορά την πανδημία. Τη διαχειριζόμαστε, αλλά δεν την αντιμετωπίζουμε. Επιδίωξή μας μέχρι σήμερα είναι να μη φτάσουμε σε ένα σημείο όπου αυτοί που έχουν βαριά συμπτώματα και κινδυνεύει η ζωή τους να ξεπεράσουν τις δυνατότητες του συστήματος υγείας.

»Αντίθετα, στην Κίνα, στην Ταϊβάν, στη Νέα Ζηλανδία, στην Ιαπωνία και σε άλλες χώρες η μάχη δίνεται για την εξάλειψη της πανδημίας. Αυτό σημαίνει τεστ για το σύνολο του πληθυσμού που πλήττεται, ψηφιακή ιχνηλάτηση κοινωνικών επαφών, αυστηρά μέτρα εγκλεισμού και υποδειγματική τήρησή τους.

»Η Ε.Ε. βρίσκεται σε μια κρίσιμη καμπή. Εκτιμώ ότι ήδη έχουμε αρχίσει να χάνουμε ένα σημαντικό μέρος του οικονομικού και τουριστικού 2021 και πως η Ε.Ε. θα πρέπει να περάσει από τη στρατηγική της διαχείρισης στη στρατηγική της αντιμετώπισης της πανδημίας, για την αφήσουμε οριστικά πίσω μας, ανεξάρτητα από το αν θα υπάρξει εμβόλιο ή όχι».

Επιπλέον, σε άρθρο του στην εφημερίδα **«Τα Νέα»** ο κ. Κύρτσος αναφέρθηκε στο πιο δύσκολο και σύνθετο περιβάλλον στο οποίο λειτουργεί πλέον η ελληνική οικονομία: «Πρώτον, τα σκληρότερα πλήγματα μεταξύ των οικονομιών της Ευρωζώνης τα δέχονται αυτές που έχουν μεγάλη εξάρτηση από τον τουρισμό και τις υπηρεσίες και πολλές μικρομεσαίες και πολύ μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις, οι οποίες δεν μπορούν να ανοιχτούν στη διεθνή αγορά και έχουν πρόβλημα χρηματοδότησης.

»Δεύτερον, ο κορονοϊός ασκεί μεγάλη δημοσιονομική πίεση, ιδιαίτερα μέσω του βαριά επιδοτούμενου ασφαλιστικού-συνταξιοδοτικού συστήματος, και οδηγεί το δημόσιο χρέος σε επίπεδα-ρεκόρ, της τάξης του 200% του ΑΕΠ.

»Τρίτον, πάμε για το δεύτερο κύμα πανδημίας. Αυτό σημαίνει ότι αρχίζει να χάνεται ένα μέρος του οικονομικού και τουριστικού 2021.

»Τέταρτον, το 2020 θα μείνουμε πίσω σε σχέση με τις ισχυρότερες οικονομίες της Ευρωζώνης, γιατί δεν υπάρχουν πρόσθετες δωρεάν οικονομικές ενισχύσεις της Ε.Ε. για να χρηματοδοτήσουν τη σταθεροποίηση της οικονομίας μας.

»Το δωρεάν χρήμα έρχεται αποκλειστικά από τους κρατικούς προϋπολογισμούς. Θα υπάρξει ουσιαστική βελτίωση με τη βοήθεια του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάκαμψης, αλλά από το δεύτερο εξάμηνο του 2021.

»Πέμπτον, όπως εξηγώ στο βιβλίο μου, η κρίση του κορονοϊού μετατοπίζει το κέντρο βάρους της παγκόσμιας οικονομίας προς την Κίνα και επιδρά στον διεθνή καταμερισμό της εργασίας. Η ψηφιακή μετάβαση επιταχύνεται, με αποτέλεσμα οικονομίες όπως των ΗΠΑ και της Κίνας να έχουν τεράστια οφέλη, και παραδοσιακοί κλάδοι, όπως ο τουρισμός και οι πρώτες ύλες, υποβαθμίζονται, με αποτέλεσμα να πληρώνουν τον λογαριασμό οικονομίες σαν την ελληνική».

Επίσης, σε εφ' όλης της ύλης συνέντευξη που έδωσε στο **Star Κεντρικής Ελλάδας** και την εκπομπή **«Βήμα για όλους»** με τον **Γιώργο Σιμόπουλο**, ο Γιώργος Κύρτσος ανέλυσε τον αντίκτυπο που έχει η πανδημία στις ελληνοτουρκικές σχέσεις αλλά και τις αλλαγές στον συσχετισμό δυνάμεων, με την Κίνα να αναδεικνύεται σε σημαντικό «παίχτη» στον παγκόσμιο χάρτη.

Το νέο βιβλίο του Γιώργου Κύρτσου «Στον λαβύρινθο της πανδημίας» από τις εκδόσεις Κλειδάριθμος θα το βρείτε σε όλα τα βιβλιοπωλεία και τα e-shops τους.

www.klidarithmos.gr
www.politeianet.gr
www.ianos.gr
www.evripidis.gr
www.public.gr

ΜΕΙΩΜΕΝΕΣ ΟΙ ΝΕΕΣ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ

ΧΑΡΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

«Κουρεμένες» κατά περίπου 16,5% είναι οι νέες συντάξεις λόγω του νέου υπολογισμού που επέβαλε ο νόμος Κατρούγκαλου το 2016. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του πληροφοριακού συστήματος «Ηλιος» για τον Οκτώβριο, οι νέες κύριες συντάξεις που εκδόθηκαν τον συγκεκριμένο μήνα είναι μικρότερες κατά 16,43% σε σχέση με τη μέση κύρια σύνταξη όλων των υπόλοιπων συνταξιούχων.

Συγκεκριμένα, το μέσο ποσό των 10.845 κύριων συντάξεων ΕΦΚΑ και Δημοσίου που εκδόθηκαν τον Οκτώβριο είναι μόλις 607,5 ευρώ μεικτά, όταν η μέση κύρια σύνταξη όλων των υπόλοιπων συνταξιούχων ανέρχεται στα 727 ευρώ μεικτά. Αυτό σημαίνει ότι η κύρια σύνταξη των νέων συνταξιούχων υπολείπεται των «παλιών» συντάξεων κατά 120 ευρώ.

Οι εκκρεμείς συντάξεις

Την ίδια στιγμή οι έχοντες κατοχυρώσει δικαίωμα συνταξιοδότησης περιμένουν στην ουρά ακόμα και 18 μήνες για να λάβουν την πρώτη τους σύνταξη. Κάθε μήνα οι εκκρεμείς υποθέσεις συνταξιοδότησης αυξάνονται κατά 3.000-5.000, με αποτέλεσμα αυτή τη στιγμή να διαμορφώνονται σε 165.562. Στον τεράστιο αυτόν αριθμό τέσσερις είναι οι μεγάλες κατηγορίες:

- Οι εκκρεμείς αιτήσεις συνταξιοδότησης γήρατος μισθωτών, που είναι και οι μεγάλοι αδικημένοι, καθώς έχουν καταβάλει στο ακέραιο τις εισφορές τους και μάλιστα προκαταβολικά επί χρόνια για κάθε μήνα που εργάστηκαν.
- Χιλιάδες εκκρεμείς αιτήσεις συνταξιοδότησης εμπόρων και ελεύθερων επαγγελματιών, οι οποίοι όμως χρωστούν τεράστια ποσά από εισφορές ετών που δεν κατέβαλαν στον ΟΑΕΕ.
- Επανεξέταση αιτημάτων ήδη συνταξιοδοτημένων οι οποίοι εργάστηκαν μετά τη συνταξιοδότησή τους και διεκδικούν τη νόμιμη αναπροσαρμογή-αύξηση των συντάξεών τους για τα επιπλέον έτη που πλήρωσαν εισφορές.
- Οι συντάξεις του ΟΓΑ.

> *Οι έχοντες κατοχυρώσει δικαίωμα συνταξιοδότησης περιμένουν στην ουρά ακόμα και 18 μήνες για να λάβουν την πρώτη τους σύνταξη.*

Τα αναδρομικά

Από 44 ευρώ (μέσος όρος των χαμηλότερων ποσών) έως και 6.700 ευρώ (μέσος όρος των υψηλότερων ποσών) έλαβαν περισσότεροι από 1 εκατομμύριο συνταξιούχοι ή και δικαιούχοι αναδρομικών ποσών για τις αντισυνταγματικές περικοπές των κύριων συντάξεων κατά την περίοδο του 2012. Μάλιστα, οι πληρωμές θα συνεχιστούν έως το τέλος του έτους για κάποιες ειδικές κατηγορίες συνταξιούχων, που είτε έλαβαν μικρότερο ποσό αναδρομικών είτε δεν έλαβαν καθόλου, ενώ εντός του Νοεμβρίου αναμένεται να ανοίξει και η ειδική πλατφόρμα προκειμένου να υποβάλουν αιτήσεις οι κληρονόμοι συνταξιούχων-δικαιούχων που απεβίωσαν. Συνολικά, όπως έχει ξεκαθαρίσει ο αρμόδιος υπουργός Εργασίας, Γιάννης Βρούτσης, τα αναδρομικά των παράνομων περικοπών στις κύριες συντάξεις «αφορούν 1.145.551 συνταξιούχους και δικαιούχους, ενώ το συνολικό ποσό που θα διατεθεί είναι 1.325.324.058,08 ευρώ».

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του υπουργείου Εργασίας, οι... συνήθεις ύποπτοι, ήτοι οι συνταξιούχοι των πρώην ταμείων ΔΕΚΟ και τραπεζών, του Δημοσίου, αλλά και των ταμείων γιατρών και μηχανικών, που κατά κύριο λόγο λάμβαναν υψηλότερες συντάξεις πριν από τις μνημονιακές περικοπές, έλαβαν και τα υψηλότερα κατά μέσο όρο αναδρομικά ποσά. Είχαν βέβαια υποστεί και τις υψηλότερες περικοπές.

Είναι χαρακτηριστικό ότι οι 30.067 συνταξιούχοι του πρώην ταμείου της ΔΕΗ μοιράστηκαν 83,8 εκατ. ευρώ, που αντιστοιχούν κατά μέσο όρο σε αναδρομικά της τάξης των 2.623,89 ευρώ.

Αντίστοιχα, 1.438 συνταξιούχοι του πρώην ταμείου σύνταξης προσωπικού ΗΣΑΠ έλαβαν κατά μέσο όρο 2.450 ευρώ ως αναδρομικά.

Ποσά μεταξύ 1.500 ευρώ και 2.000 ευρώ έλαβαν ή θα λάβουν συνταξιούχοι του Δημοσίου, των πρώην ταμείων ΔΕΚΟ και τραπεζών, των πρώην «υγειών ταμείων» στα οποία ασφαλίζονταν γιατροί, μηχανικοί και δικηγόροι, των ταμείων των δημοσιογράφων (οι 13 συνταξιούχοι του ταμείου των ιδιοκτητών ημερήσιων εφημερίδων έλαβαν κατά μέσο όρο αναδρομικά της τάξης των 6.725 ευρώ) και του ΝΑΤ. Στον αντίποδα, τα χαμηλότερα αναδρομικά έλαβαν συνταξιούχοι του πρώην ΟΓΑ, του ΤΕΒΕ και του Ταμείου Εμπόρων, ενώ ο κεντρικός πυρήνας των συνταξιούχων που προέρχονται από το ΙΚΑ έλαβε κατά μέσο όρο αναδρομικά της τάξης των 883 ευρώ.

Προσφυγές

Εν τω μεταξύ, αναπόφευκτη φαίνεται πως είναι η προσφυγή στη Δικαιοσύνη χιλιάδων συνταξιούχων προκειμένου να διεκδικήσουν τα αναδρομικά που αφορούν περικοπές σε δώρα και επιδόματα, αλλά και σε επικουρικές συντάξεις, που επιβλήθηκαν το 2012 (και κρίθηκαν αντισυνταγματικές από το ΣτΕ το καλοκαίρι του 2015), καθώς ο υπουργός Εργασίας απέκλεισε το ενδεχόμενο νέας πιλοτικής δίκης στο ανώτατο ακυρωτικό δικαστήριο.

Το θέμα έχει απασχολήσει και την έκθεση της Κομισιόν, όπου διαπιστώνεται δημοσιονομικός κίνδυνος ύψους 2 δισ. ευρώ από την απόφαση της ελληνικής κυβέρνησης να προχωρήσει στην καταβολή των αναδρομικών μόνο για τις κύριες συντάξεις, αφήνοντας εκτός τα αναδρομικά που αντιστοιχούν στις περικοπές των επικουρικών συντάξεων αλλά και στις περικοπές των δώρων και επιδομάτων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτίμησε πως με τον νόμο 4714/2020, που ψήφισε η κυβέρνηση το καλοκαίρι, προχώρησε στον αποκλεισμό των επικουρικών και των δώρων από τις αναδρομικές επιστροφές, κάτι που «συνεπάγεται δημοσιονομικούς κινδύνους», καθώς «δεν έχει γίνει σαφές εάν η υποχρέωση της κυβέρνησης για αναδρομική αποζημίωση περιορίζεται στις κύριες συντάξεις».

Παράλληλα, επισήμανε πως ενώ το 0,8% του ΑΕΠ, που αντιστοιχεί στα 1,4 δισ. ευρώ (1,3 δισ. ευρώ καθαρά) που θα επιστραφούν ως εφάπαξ αποζημίωση, δεν έχει αντίκτυπο στην τρέχουσα λειτουργία του ελληνικού συνταξιοδοτικού συστήματος ούτε στις μελλοντικές συνταξιοδοτικές δαπάνες, σε περίπτωση που η δαπάνη συμπεριλάβει τις επικουρικές και τα δώρα θα αυξήσει την επιβάρυνση κατά 2 δισ. ευρώ. Παράλληλα, η επιλογή της κυβέρνησης, σύμφωνα με την Ε.Ε., θα μπορούσε να οδηγήσει σε περαιτέρω δικαστικές αξιώσεις από συνταξιούχους.

ΟΜΙΛΟΣ REGENCY

ΕΠΕΝΔΥΣΗ 200 ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ ΣΤΑ... VORIA

Στην τελική ευθεία εισέρχεται η επένδυση ύψους 200 εκατ. ευρώ του Ομίλου Regency, μετά και την έγκριση του Ειδικού Πολεοδομικού Σχεδίου, καθώς και της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, από το Συμβούλιο Μητροπολιτικού Σχεδιασμού του υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη τουριστική επένδυση στα βόρεια προάστια της Αθήνας.

Το VORIA, όπως ονομάζεται το έργο της ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου πόλου τουρισμού και ψυχαγωγίας στο Μαρούσι, αφορά τη δημιουργία ενός διεθνώς πρότυπου τουριστικού συγκροτήματος, το οποίο θα αναβαθμίσει ολιστικά την περιοχή, διαμορφώνοντας συνθήκες ισόρροπης και πολυεπίπεδης ανάπτυξης για ολόκληρη την Αττική. Παράλληλα, θα στεγάσει και το ιστορικό Καζίνο της Πάρνηθας, η μετεγκατάσταση του οποίου, πέρα από το ότι προβλέπεται από σχετικό νόμο, είναι επιβεβλημένη πλέον, λόγω των νέων εξελίξεων στην αγορά τυχερών παιγνίων. Η νέα επένδυση θα δημιουργήσει 1.000 νέες θέσεις εργασίας, ενώ θα διασφαλίσει τις 1.000 θέσεις εργασίας που συντηρεί ήδη το Καζίνο της Πάρνηθας.

Ειδικότερα, στην έκταση των 55.000 τ.μ., όπου θα υλοποιηθεί η επένδυση, περιλαμβάνεται η κατασκευή: ξενοδοχείου 5 αστέρων, καζίνου, καταστημάτων εστίασης, χώρων πολιτισμού, εκδηλώσεων και αναψυχής, υπόγειων πάρκινγκ.

Ανάπτυξη με κέντρο το περιβάλλον

Το VORIA όχι μόνο έχει μοναδικό αρχιτεκτονικό σχεδιασμό αλλά ξεχωρίζει και για την περιβαλλοντική αναβάθμιση που θα φέρει στην περιοχή. Το πράσινο θα κυριαρχεί ακόμη και στις οροφές του βιοκλιματικού κτιρίου, ενώ πάνω από το 50% της συνολικής έκτασης θα αποτελείται από ελεύθερους, κοινόχρηστους χώρους και όμορφους κήπους. Αξίζει να σημειωθεί πως το μέγιστο ύψος του κτιρίου θα είναι αρκετά χαμηλότερο από αυτό των υπόλοιπων κτιρίων της περιοχής, με τον ειδικό του σχεδιασμό να μειώνει ακόμη περισσότερο την αίσθηση ύψους-όγκου.

Γιάννης Τσιρίκος, διευθύνων σύμβουλος της Ελληνικό Καζίνο Πάρνηθας Α.Ε.

> *Η νέα επένδυση θα δημιουργήσει 1.000 νέες θέσεις εργασίας, ενώ θα διασφαλίσει τις 1.000 θέσεις εργασίας που συντηρεί ήδη το Καζίνο της Πάρνηθας.*

Εμβληματική επένδυση «δημοσίου συμφέροντος»

Το έργο-τοπόσημο για την περιοχή αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες τουριστικές επενδύσεις, με δυναμικά, πολλαπλασιαστικά οφέλη για τη χώρα. Το Δημόσιο θα συνεχίσει να διατηρεί το 49% των μετοχών της Ελληνικό Καζίνο Πάρνηθας Α.Ε., με το κόστος της νέας επένδυσης να βαραίνει αποκλειστικά τους ιδιώτες μετόχους. Εκτός από την αύξηση των εσόδων για το Δημόσιο, λόγω και της διασφάλισης της βιωσιμότητας του Καζίνου της Πάρνηθας, το νέο συγκρότημα θα εμπλουτίσει και θα ενδυναμώσει το τουριστικό προϊόν της Αττικής, σε μια κατηγορία υψηλής ζήτησης.

Παρεμβάσεις που αναβαθμίζουν την ποιότητα ζωής

Η ανάπτυξη του συγκροτήματος θα ενισχύσει σημαντικά και την αξία των ακινήτων στην ευρύτερη περιοχή, με την επένδυση να αποτελεί μια νέα, σταθερή πηγή εσόδων για τον Δήμο Αμαρουσίου (εισφορά 2% επί των μεικτών κερδών του καζίνου, δημοτικά τέλη, τέλος παρεπιδημούντων). Η καθημερινότητα των κατοίκων της περιοχής θα αναβαθμιστεί άμεσα, με 25.000 τ.μ. να παραχωρούνται στις τοπικές κοινότητες για κοινωφελείς χρήσεις και κοινόχρηστους χώρους δραστηριοτήτων και άθλησης. Το θετικό αποτύπωμα στην περιοχή γίνεται ακόμη μεγαλύτερο μέσα από τις σημαντικές παρεμβάσεις που θα συνοδεύσουν την επένδυση. Η κατασκευή νέων λωρίδων, πεζοδρόμων και πεζογέφυρας στον κόμβο Σπ. Λούη & Λ. Κηφισίας, συνδυαστικά με τον νέο σταθμό μετρό, αναμένεται να δώσουν «ανάσα» στο κυκλοφοριακό πρόβλημα που αντιμετωπίζει σήμερα η περιοχή.

Τα επόμενα στάδια στη διαδικασία αδειοδότησης είναι η έγκριση της Πολεοδομικής Μελέτης από το Κεντρικό Συμβούλιο Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΚΕΣΥΠΟΘΑ) και, στη συνέχεια, η έκδοση Σχεδίου Προεδρικού Διατάγματος για την υλοποίηση της επένδυσης.

Ο κ. Γιάννης Τσιρίκος, διευθύνων σύμβουλος της Ελληνικό Καζίνο Πάρνηθας Α.Ε., δήλωσε με αφορμή την πρόσφατη έγκριση από το Συμβούλιο Μητροπολιτικού Σχεδιασμού: «Βάζουμε μπροστά το μέλλον, μέσα από μια εμβληματική επένδυση που σχεδιάστηκε με γνώμονα το περιβάλλον, την ισόρροπη ανάπτυξη και τη διάχυση των οφελών σε όσο το δυνατόν περισσότερους, από το ελληνικό Δημόσιο μέχρι τους κατοίκους της περιοχής. Σε μια δύσκολη περίοδο για τον τουρισμό και την οικονομία, πραγματοποιούμε μία σημαντική επένδυση, η οποία απελευθερώνει την πραγματική δυναμική όχι μόνο της περιοχής αλλά ολόκληρης της Αττικής».

Ο κ. Αναστάσιος Χωμενίδης, σύμβουλος Διοίκησης της Ελληνικό Καζίνο Πάρνηθας Α.Ε., δήλωσε σχετικά με το VORIA: «Πρόκειται για έναν σύγχρονο, υψηλής αισθητικής πόλο τουρισμού και αναψυχής, που συμβάλλει ώστε η Αττική να αποκτήσει τη θέση που της αξίζει στον παγκόσμιο χάρτη. Αποτελεί όμως και ένα ηχηρό μήνυμα εμπιστοσύνης, που λειτουργεί ως κάλεσμα για νέες επενδύσεις στην Ελλάδα. Τα οφέλη από την επένδυση είναι πολλά και σημαντικά. Αυτό όμως που την κάνει να ξεχωρίζει είναι ο σχεδιασμός της. Σχεδιασμός που διατηρεί στο κέντρο τον άνθρωπο, την ποιότητα της ζωής του, δημιουργώντας περισσότερο χώρο για περίπατο, περισσότερες ευκαιρίες για άθληση και δραστηριότητες. Δίκαια, ισόρροπα και, κυρίως, βιώσιμα».

Σημειώνεται πως με την ολοκλήρωση της επένδυσης και της μετεγκατάστασης του καζίνου ανοίγει ένα νέο κεφάλαιο για τον εθνικό δρυμό Πάρνηθας. Με δαπάνες της Ελληνικό Καζίνο Πάρνηθας Α.Ε. θα εκπονηθεί και θα υλοποιηθεί μελέτη για την αποκατάσταση του φυσικού τοπίου, ενώ οι εγκαταστάσεις του Mont Parnes, μαζί με το τελεφερίκ, θα παραχωρηθούν στο Ελληνικό Δημόσιο.

FREESUNDAY.GR
Ενημέρωση με Άποψη

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΣΜΟΣ
ΕΛΛΑΔΑ
ΣΤΗΛΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ
AUTO ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ
ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΑΠΟΨΕΙΣ
ΥΓΕΙΑ

www.freesunday.gr
freesunday.gr
freesunday.gr
@freesunday_gr

POWERED BY ONEOSIX
DEVELOPED BY softweb

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΤΡΟΠΟΙ ΠΟΥ ΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΑΥΞΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ*

Η κατάσταση με το μεταναστευτικό έχει ξεφύγει για τα καλά. Φοβάμαι ότι έχει δημιουργηθεί μια ολοένα επιδεινούμενη μόνιμη κατάσταση, που θα γίνεται όλο και χειρότερη. Παραθέτω μερικά δεδομένα. Κάντε αναγωγές και βγάλτε συμπεράσματα.

Το πρώτο: Η δήμαρχος Χαλκιδέων, κ. Έλενα Βάκα, αποκάλυψε πριν από λίγες εβδομάδες ότι στη δομή Ριτσώνας, όπου ζουν 2.800 μετανάστες, αναμένονται πάνω από 400 γεννήσεις! Κάντε τώρα μια αναγωγή: Πόσες γεννήσεις αναμένονται στη Μόρια; Πόσες στη Σάμο; Πόσες σε όλη την Ελλάδα;

Το δεύτερο: Κάθε φορά που η ΕΛ.ΑΣ. διεξάγει ελέγχους στους δρόμους, συλλαμβάνει και μετανάστες που δεν έχουν χαρτιά, δηλαδή ανθρώπους που ζουν στη χώρα εδώ και καιρό και δεν έχουν απογραφεί. Δεν γνωρίζει την ύπαρξή τους καμία κρατική αρχή. Ποιος είναι ο πραγματικός αριθμός των μεταναστών στην Ελλάδα; Το κέντρο της Αθήνας, που έχει καταληφθεί από χιλιάδες και είναι πια μια μικρή Καμπούλ, μας δείχνει ότι ο αριθμός τους είναι και άγνωστος και πολύ μεγάλος. Η χώρα συνεχίζει καθημερινά να ανακαλύπτει μετανάστες που ζουν εδώ επί χρόνια και δεν τους γνωρίζει.

Το τρίτο: Η κυβέρνηση έχει πετύχει να μειώσει τις ροές σε Έβρο και Αιγαίο κατά 90%. Ωστόσο, υπάρχει ένα 10% που εξακολουθεί να καταφθάνει στην Ελλάδα. Κάντε κι εδώ μια αναγωγή: Πόσες χιλιάδες άνθρωποι έρχονται όλο τον χρόνο, έστω και με σφραγισμένα τα σύνορα;

Δείτε τώρα την πλήρη εικόνα: Στην Ελλάδα της υπογεννητικότητας, ο πληθυσμός των μεταναστών αυξάνεται ταχύτατα, είτε από χιλιάδες γεννήσεις, είτε από χιλιάδες αφίξεις, είτε από χιλιάδες που ανακαλύπτονται τυχαία από την ΕΛ.ΑΣ. σε χωράφια και δρόμους.

Οι άνθρωποι αυτοί δεν έχουν τίποτα κοινό με τα δύο μεταναστευτικά κύματα που ήρθαν πριν από χρόνια στην Ελλάδα και αφομοιώθηκαν (1.000.000 Αλβανοί, χιλιάδες από Ανατολική Ευρώπη, Πολωνοί, Ρουμάνοι, Βούλγαροι κ.ά.).

Οι άνθρωποι που καταφθάνουν σήμερα συγκροτούν μια δική τους, ενιαία κοινωνία, με εντελώς ξεχωριστή λειτουργία. Επειδή σε μεγάλο βαθμό δεν θα αφομοιωθούν, θα γίνουν ένα κράτος εν κράτει, εντελώς αποκομμένοι από την Ελλάδα. Και θα γίνονται αριθμητικά όλο και περισσότεροι σε βάρος των γηγενών Ελλήνων. Δεν είναι καθόλου απλό αυτό που βιώνει η χώρα.

> *Στην Ελλάδα της υπογεννητικότητας, ο πληθυσμός των μεταναστών αυξάνεται ταχύτατα, είτε από χιλιάδες γεννήσεις, είτε από χιλιάδες αφίξεις, είτε από χιλιάδες που ανακαλύπτονται τυχαία από την ΕΛ.ΑΣ. σε χωράφια και δρόμους.*

***Ο Ανδρέας Χριστόπουλος είναι δημοσιογράφος και συγγραφέας.**

Κορονοϊός: *Η χρήση μάσκας και οι απλές καθημερινές παρεμβάσεις αποτελούν τη μόνη θεραπεία αυτή τη στιγμή*

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΑΚΚΑΣ

«Είμαστε στο τέλος Οκτωβρίου, έχουμε μπροστά μας Νοέμβριο, έναν δύσκολο Δεκέμβριο και ίσως έναν ακόμα πιο δύσκολο Ιανουάριο, που κουβαλάει όμως μαζί του την ελπίδα του εμβολίου». Με αυτή την αναφορά ο καθηγητής Επιδημιολογίας και επικεφαλής της Επιτροπής Εμπειρογνωμόνων, Σωτήρης Τσιόδρας, επισήμανε στη μετά από αρκετές εβδομάδες επανεμφάνισή του τη σημασία του να τηρούμε αυτά που μας έχουν συσταθεί προκειμένου να αναχαιτίσουμε την επέλαση της πανδημίας.

Αξίζει, λοιπόν, να επαναλάβουμε αυτά που αποτελούν τις βασικές επιταγές σε παγκόσμιο επίπεδο και μάλιστα περιλαμβάνονται και σε πρόσφατη επιστημονική δημοσίευση από τους Andrea M. Lerner, Gregory K. Folkers και Anthony S. Fauci από το Εθνικό Ινστιτούτο Αλλεργίας και Λοιμωδών Νοσημάτων των ΗΠΑ.

Στις απλές καθημερινές παρεμβάσεις περιλαμβάνονται, λοιπόν, τα ακόλουθα: η χρήση μάσκας, η σωματική απομάκρυνση, το πλύσιμο των χεριών, η διενέργεια διαγνωστικών εξετάσεων, η ανίχνευση και απομόνωση των κρουσμάτων, η ιχνηλάτηση των επαφών τους, καθώς και όρια στις συναθροίσεις. Αυτές οι παρεμβάσεις έχουν ιδιαίτερη σημασία, ιδιαίτερα στην περίπτωση που ένα εμβόλιο έχει μέτρια αποτελεσματικότητα ή δεν εμβολιαστεί ικανοποιητικό ποσοστό του πληθυσμού.

Η χρήση μάσκας στην κοινότητα είναι σημαντικό μέτρο πρόληψης της εξάπλωσης του SARS-CoV-2. Όλο και περισσότερα δεδομένα υποδεικνύουν την αποτελεσματικότητα της προσέγγισης. Η εφαρμογή υποχρεωτικής χρήσης μάσκας έχει συσχετιστεί με μείωση στον ημερήσιο αριθμό νέων κρουσμάτων Covid-19 στις ΗΠΑ. Σύμφωνα με επιδημιολογικά μοντέλα, μέχρι τις 22 Μαΐου 2020 είχαν αποτραπεί τουλάχιστον 200.000 νέες λοιμώξεις με τη χρήση μάσκας.

Η χρήση μάσκας θα πρέπει να εφαρμόζεται σε συνδυασμό με άλλες δραστηριότητες, όπως η διατήρηση απόστασης, το πλύσιμο των χεριών, ο επαρκής αερισμός των χώρων και η αποφυγή των συναθροίσεων. Την ίδια στιγμή τονίζεται πως ναι μεν ο διαγνωστικός έλεγχος είναι σημαντικός, αλλά δεν επαρκεί μόνος του για τον έλεγχο της πανδημίας.

> Σύμφωνα με επιδημιολογικά μοντέλα, μέχρι τις 22 Μαΐου 2020 είχαν αποτραπεί τουλάχιστον 200.000 νέες λοιμώξεις με τη χρήση μάσκας στις ΗΠΑ.

Υστερεί σημαντικά η χώρα μας στην καταπολέμηση του καρκίνου

> Η Ελλάδα είναι απούσα απ' όλες τις ευρωπαϊκές συναντήσεις για τον καρκίνο, ενώ και εντός της χώρας απουσιάζει κάθε δημόσια συζήτηση για τις ευρωπαϊκές πολιτικές σχετικά με αυτόν.

Η Ελλάδα υστερεί σημαντικά στη μάχη κατά του καρκίνου, μη διαθέτοντας εθνική στρατηγική, σαφείς προτεραιότητες και στόχους. Η συγκεκριμένη διαπίστωση αποτελεί το κεντρικό συμπέρασμα από τις συζητήσεις που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια της Εβδομάδας Καρκίνου (Cancer Week), στην οποία συμμετείχαν περισσότεροι από 75 ομιλητές.

Όπως τονίστηκε, αν και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει σχεδιάσει και θα ανακοινώσει μέχρι το τέλος του χρόνου ένα ολοκληρωμένο σχέδιο για την αντιμετώπιση του καρκίνου, εξασφαλίζοντας 2,2 δισ. ευρώ για να χρηματοδοτήσει τη σχετική έρευνα, η Ελλάδα είναι απούσα απ' όλες τις ευρωπαϊκές συναντήσεις για τον καρκίνο, ενώ και εντός της χώρας απουσιάζει κάθε δημόσια συζήτηση για τις ευρωπαϊκές πολιτικές σχετικά με αυτόν.

Τα κύρια σημεία που επισήμαναν οι ομιλητές στο Cancer Week και αποτελούν ένα μήνυμα προς την πολιτεία προκειμένου να αναλάβει τις σχετικές δράσεις είναι:

- Παρά την εξαγγελία φιλόδοξου προγράμματος πολιτικής για τον καρκίνο από το κυβερνών κόμμα πριν από τις εκλογές, δεν έχει αναληφθεί καμία πρωτοβουλία μέχρι σήμερα.
- Η χώρα μας συνεχίζει να συγκαταλέγεται μεταξύ των ελάχιστων ευρωπαϊκών χωρών που δεν διαθέτουν εθνικό σχέδιο για τον καρκίνο, ούτε μητρώο νεοπλασιών ή συνεργασία μεταξύ τραπεζών δεδομένων για τον καρκίνο.
- Οι ασθενείς υποχρεώνονται να καταβάλλουν επιπλέον χρήματα για την πραγματοποίηση ακτινοθεραπειών σε συμβεβλημένα ιδιωτικά κέντρα.
- Η δημιουργία κέντρων ημερήσιας νοσηλείας (ΚΗΝ) για χημειοθεραπείες παραμένει ζητούμενο στη χώρα μας.
- Υπάρχει παντελής έλλειψη ανακουφιστικής φροντίδας στη χώρα μας και το σχετικό νομοθέτημα έχει μείνει στο συρτάρι.
- Παρά τις εξαγγελίες για προσλήψεις μόνιμου προσωπικού, ακόμα και σήμερα υπάρχει τραγική υποστελέχωση στα ογκολογικά νοσοκομεία.
- Με την έξαρση της πανδημίας, υπάρχει αραίωση των ραντεβού στα νοσοκομεία, ώστε να αποφευχθεί ο συνωστισμός, με αποτέλεσμα μεγάλες καθυστερήσεις στις θεραπείες.
- Στην περιφέρεια υπάρχει μεγάλο πρόβλημα με τη στελέχωση των νοσοκομείων.
- Δεν έχει ενεργοποιηθεί ακόμη η Οδηγία για τη Διασυνοριακή Περίθαλψη, που θα βοηθά τον ασθενή να ταξιδέψει για την υγεία του σε άλλη χώρα.
- Δεν έχουν γίνει σημαντικά βήματα στον τομέα της πρόληψης και έγκαιρης διάγνωσης διαφόρων μορφών καρκίνου, με τη διεξαγωγή πληθυσμιακών ελέγχων.
- Η Ελλάδα καταγράφει παγκοσμίως χαμηλά ποσοστά στον εμβολιασμό κατά του HPV, γεγονός που την περίοδο της πανδημίας επιδεινώθηκε.

Κάθε εβδομάδα η Free Sunday, σε συνεργασία με το εξειδικευμένο πάνω στο στοίχημα site www.betarades.gr, σας ενημερώνει διεξοδικά με μοναδικό στόχο το... ταμείο.

Betarades.gr

ΕΓΚΥΡΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΑΠΟ ΤΟ BETARADES.GR

Πολλά γκολ σε Αγγλία και Ιταλία!

Για μία ακόμη φορά το Betarades.gr και η «Free Sunday» σας προσφέρουν τα προγνωστικά τους για τα παιχνίδια του Σαββατοκύριακου! Γεμάτο είναι το ποδοσφαιρικό κουπόνι με αναμετρήσεις που συναρπάζουν. Ενδιαφέρον υπάρχει στην Αγγλία για την Premier League, όπως και στις ανώτερες κατηγορίες των πρωταθλημάτων της Ιταλίας, της Τουρκίας και της Γερμανίας. Όπως σας έχουμε συνηθίσει, οι στοιχηματικές επιλογές μας αξίζουν και εντοπίζονται σε συμφέρουσες αποδόσεις. Πάμε τώρα, λοιπόν, στην ανάλυση των προγνωστικών μας.

Οι προτάσεις Στοιχήματος ξεκινούν από την Premier League και συγκεκριμένα από την αναμέτρηση ανάμεσα στη Νιούκαστλ και την Έβερτον για την 7η αγωνιστική, που ξεκινάει στις 16:00. Η προϊστορία ανάμεσα στις δύο ομάδες δείχνει ότι σημειώνονται αρκετά γκολ στα μεταξύ τους παιχνίδια (12 στις τελευταίες τρεις αναμετρήσεις τους). Η Νιούκαστλ έχει κάνει μια μέτρια αρχή στο πρωτάθλημα, ενώ δέχεται εύκολα γκολ, καθώς εμφανίζει προβλήματα στην αμυντική λειτουργία της. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι στον μεταξύ τους αγώνα η Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ πέτυχε τρία γκολ σε ένα δεκάλεπτο. Στα τελευταία τρία εντός έδρας παιχνίδια της Νιούκαστλ, μάλιστα, έχουν σημειωθεί ισάριθμα γκολ, τουλάχιστον. Η Έβερτον είναι εντυπωσιακή την τρέχουσα αγωνιστική περίοδο και συγκατοικεί με τη Λίβερπουλ στην πρώτη θέση της βαθμολογίας. Σκοράρει πολύ εύκολα, με μεγάλο πρωταγωνιστή τον Ντομινίκ Κάλβερτ-Λιούιν, που έχει σημειώσει επτά τέρματα, και ηγέτη στη μεσαία γραμμή τον Χάμες Ροντρίγκες. Σε επτά από τα οκτώ τελευταία παιχνίδια της Έβερτον έχουν σημειωθεί τρία γκολ το λιγότερο. Γι' αυτό επιλέγουμε Over 2.5 στη συγκεκριμένη αναμέτρηση, με απόδοση 1.83.

Θα σκοράρουν και οι δύο στην Ιταλία

Συνεχίζουμε με την Ιταλία, όπου την ίδια ώρα (16:00) διεξάγεται η αναμέτρηση ανάμεσα στη Σπέτσια και τη Γιουβέντους για την 6η αγωνιστική του πρωταθλήματος. Δύο ομάδες που σκοράρουν αρκετά την τρέχουσα αγωνιστική περίοδο, έχοντας σημειώσει συνολικά 17 γκολ στο πρωτάθλημα. Η Σπέτσια προέρχεται από εκτός έδρας νίκη με 2-0 απέναντι στη Τοριντέλα για το Κύπελλο Ιταλίας. Ακόμη, στο πρωτάθλημα έχει καταφέρει να σκοράρει στα τέσσερα από τα πέντε παιχνίδια που έχει δώσει μέχρι τώρα. Έμεινε στο μηδέν μόνο απέναντι στην πρωτοπόρο Μίλαν, από την οποία ηττήθηκε με 3-0. Η Γιουβέντους δεν τα κατάφερε χωρίς τον Κριστιάνο Ρονάλντο και ηττήθηκε με 2-0 από την Μπαρτσελόνα στο Champions League. Με τον Μοράτα, πάντως, να στέλνει τρεις φορές την μπάλα στα δίχτυα και να υποδεικνύεται σε όλες σε αντικανονική θέση. Στο πρωτάθλημα η ομάδα του Πίρλο έχει σκοράρει σε όλα τα παιχνίδια που έχει δώσει, ενώ βρίσκεται στην πέμπτη θέση της βαθμολογίας με εννέα βαθμούς. Οι δύο ομάδες τα πάνε καλά στον επιθετικό τομέα, γι' αυτό και επιλέγουμε Goal/Goal σε απόδοση 1.90.

Με τη φόρμα της Μαλάτιασπορ

Μία πολύ ενδιαφέρουσα αναμέτρηση διεξάγεται την Κυριακή στις 18:00, με την Μπεσίκτας να υποδέχεται τη Μαλάτιασπορ για την 7η αγωνιστική του τουρκικού πρωταθλήματος – με τους φιλοξενούμενους να έχουν φύγει νικητές (2-0) την τελευταία φορά που αγωνίστηκαν στην Κωνσταντινούπολη απέναντι στη συγκεκριμένη αντίπαλο. Η Μπεσίκτας προσπαθεί να συνέλθει από το άσχημο ξεκίνημα που έκανε στο πρωτάθλημα. Προέρχεται από εκτός έδρας νίκη με 3-2 επί της Ντενιζλίσπορ. Στο γήπεδό της, όμως, δεν εμπνέει καμία εμπιστοσύνη, καθώς μετράει τρία συνεχόμενα αρνητικά αποτελέσματα σε όλες τις διοργανώσεις. Προβληματίζει η αμυντική λειτουργία της, καθώς έχει δεχτεί εννέα γκολ σε πέντε αγώνες. Η Μαλάτιασπορ είναι αήττητη στα τελευταία τρία παιχνίδια που έχει δώσει για το πρωτάθλημα. Μετράει δύο νίκες, απέναντι στην Αντάλιασπορ (1-0) και την Γκεντολερμπιρλιγκί (2-1), και μία ισοπαλία με την Κόνιασπορ (1-1). Έχει καταφέρει, επίσης, να σκοράρει στις πέντε από τις έξι αναμετρήσεις της. Πιστεύουμε ότι μπορεί να φύγει αλώβητη από την έδρα της Μπεσίκτας, έτσι προτείνουμε Χ2 (διπλή ευκαιρία) σε απόδοση 2.10.

Κλείνουμε τις στοιχηματικές μας προτάσεις με το γερμανικό πρωτάθλημα και την αναμέτρηση στο Βερολίνο ανάμεσα στη Χέρτα και τη Βόλφσμπουργκ για την 6η αγωνιστική. Οι γηπεδούχοι δεν έχουν άλλα περιθώρια για βαθμολογικές απώλειες μετά την πολύ άσχημη εκκίνηση που έκαναν. Στην πρεμιέρα ήταν εντυπωσιακοί, επικρατώντας εκτός έδρας με 4-1 έναντι της Βέρντερ Βρέμης, στη συνέχεια, όμως, ακολούθησαν τέσσερις συνεχόμενες ήττες, με αποτέλεσμα να «βυθιστούν» στη 15η θέση της βαθμολογίας. Ο Κολομβιανός Κόρντομπα έχει σημειώσει τα τρία από τα εννέα γκολ που έχει πετύχει η ομάδα του. Η Βόλφσμπουργκ έχει κάνει καλύτερο ξεκίνημα και προέρχεται από τη νίκη (2-1) απέναντι στην Αρμίνια Μπίλεφελντ. Έχει δεχτεί γκολ και στις δύο τελευταίες αναμετρήσεις της για το πρωτάθλημα. Στην Ευρώπη αποκλείστηκε από τη συνέχεια του Europa League, μετά την ήττα της από την ΑΕΚ. Θα πάμε με το ένστικτο της επιβίωσης στο συγκεκριμένο παιχνίδι, καθώς η Χέρτα Βερολίνου θα πρέπει να δείξει αντίδραση μετά από τέσσερα συνεχόμενα αρνητικά αποτελέσματα. Γι' αυτό θα προτιμήσουμε 1 DNB σε απόδοση 1.95.

Αυτές ήταν οι προτάσεις του Betarades.gr για μία ακόμη εβδομάδα. Εσείς μην ξεχνάτε ότι στο κορυφαίο ενημερωτικό site για το Στοίχημα μπορείτε να βρίσκετε επιλογές για live betting καθ' όλη τη διάρκεια του Σαββατοκύριακου, αλλά και τις υπόλοιπες ημέρες, όταν υπάρχει έντονη στοιχηματική δράση. Καλή τύχη σε ό,τι και αν επιλέξετε!

Σερί Tips

* **Σεντ Ετιέν – Μονπελιέ (01/11, 14:00):** Δεν διανύει καλή περίοδο η γηπεδούχος τελευταία. Για να γίνουμε πιο συγκεκριμένοι, διατηρεί αρνητικό σερί με τέσσερις ήττες στα πιο πρόσφατα παιχνίδια της. Το ενδεχόμενο να το διευρύνει βρίσκεται σε απόδοση 3.00.

* **Φράιμπουργκ – Μπάγερ Λεβερκούζεν (01/11, 16:30):** Οι φιλοξενούμενοι τα πάνε εξαιρετικά τελευταία. Έχουν πετύχει τρία διαδοχικά «τρίποντα» και δεν αποκλείεται να τα κάνουν τέσσερα την Κυριακή. Το διπλό επί της Φράιμπουργκ προσφέρεται στο 1.90.

* **Γρανάδα – Λεβάντε (01/11, 19:30):** Η Γρανάδα έχει καλή επίδοση στα τελευταία της ματς με τρεις σερί νίκες. Ο άσος στο παιχνίδι της Κυριακής εντοπίζεται στο 2.20.

Goal Tips

* **Παναιτωλικός – ΠΑΟΚ (01/11, 17:15):** Και τα πέντε τελευταία παιχνίδια του Παναιτωλικού έληξαν με δύο γκολ και κάτω. Όσον αφορά τον ΠΑΟΚ, τα τέσσερα από τα πέντε πιο πρόσφατα το ίδιο. Ένα ακόμη Under 2.5 την Κυριακή προσφέρεται στο 1.90.

* **Μονακό – Μπορντό (01/11, 18:00):** Στα τρία πρόσφατα εντός έδρας παιχνίδια της Μονακό τα συνολικά γκολ ήταν τρία τουλάχιστον. Το ίδιο ακριβώς συνέβη και στα τρία τελευταία εκτός της Μπορντό. Το μεταξύ τους Over 2.5 είναι σε απόδοση 1.80.

* **Σαμπντόρια – Τζένοα (01/11, 21:45):** Οι πέντε από τους έξι τελευταίους αγώνες που έχει δώσει η Σαμπντόρια είχαν υψηλό σκορ, με τρία τέρματα και πάνω στο σύνολο. Ομοίως για την Τζένοα, στις τέσσερις από τις πέντε εκτός έδρας αναμετρήσεις της. Το Over 2.5 την Κυριακή προσφέρεται στο 1.72.

Κυριακή 01/11

16:00	Νιούκαστλ - Έβερτον	Over 2.5	1.83
16:00	Σπέτσια - Γιουβέντους	Goal/Goal	1.90
18:00	Μπεσίκτας - Μαλάτιασπορ	Χ2	2.10
19:00	Χέρτα - Βόλφσμπουργκ	1 (DNB)	1.95

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΩΝ

POWERED BY AUTO FREE SUNDAY

Έτοιμο για τους δρόμους το ηλεκτρικό **Dacia Spring**!

Πρόκειται για την έκδοση παραγωγής που θα κυκλοφορήσει στις αρχές του 2021 (για car-sharing, οι ιδιώτες θα περιμένουν μέχρι το φθινόπωρο) με όπλο της την ιδιαίτερα ανταγωνιστική τιμή πώλησης, η οποία θα βρίσκεται αρκετά κάτω από τα 25.000 ευρώ.

Η τιμή είναι εκτιμώμενη και ανάλογα με τις επιδοτήσεις μπορεί να είναι ακόμη χαμηλότερη (κάτω από τα 20.000 ευρώ), αφού συνειδητά έχει επιλεχθεί η χρήση μιας σχετικά μικρής μπαταρίας (26,8 kWh) που δεν θα ανεβάζει το κόστος και ταυτόχρονα θα προσφέρει 225 χιλιόμετρα (WLTP) ηλεκτροκίνησης.

Το μυστικό της σχετικά μεγάλης αυτονομίας –σε σχέση με την μπαταρία– του πρώτου ηλεκτρικού Dacia έχει να κάνει με έναν μικρό σε ισχύ ηλεκτροκινητήρα 33 kW (45 ίππων, η ισχύς δεν πρέπει να προβληματίζει, μια και τα EV είναι ιδιαίτερα ροπάτα από το μηδέν) με ροπή 125 Nm και την τελική περιορισμένη στα 125 χλμ./ώρα. Μάλιστα, πιέζοντας τον διακόπτη Eco η ισχύς του μοτέρ πέφτει κατά 10% (στα 23 kW / 31 PS) και η τελική περιορίζεται στα 100 χλμ./ώρα. Η φόρτιση της μπαταρίας υποστηρίζει wallbox 7,4 kW AC (φόρτιση σε 5 ώρες στο 100%) και ταχυφόρτιση έως 30 kW DC (φόρτιση σε λιγότερο από 1 ώρα στο 80%). Η Dacia εγγυάται 8 χρόνια ή 120.000 χλμ. για την μπαταρία.

Σχεδιαστικά, το Spring είναι ένα όμορφο Dacia που παραπέμπει στα νέα Sandero. Ως βάση χρησιμοποιεί μια αναβαθμισμένη εκδοχή του Renault Kwid που πωλείται στην Κίνα. Το αμάξωμα φτάνει σε μήκος τα 3,734 μέτρα, σε πλάτος τα 1,770 μέτρα και σε ύψος τα 1,516 μέτρα, με το μεταξόνιο στα 2.423 εκατοστά.

Στο εσωτερικό το ταμπλό διαθέτει δύο οθόνες (μία του πίνακα οργάνων και μία ως touch screen), ενώ υπάρχει χώρος για τέσσερα άτομα. Ο χώρος αποσκευών είναι στα 300 λίτρα και η απόσταση του αμαξώματος από το έδαφος στα 15 εκατοστά. Ενδιαφέρον έχει πως υπάρχει και έκδοση Cargo για τους επαγγελματίες.

Πόσο κοστίζει το **Cupra Formentor** με τα 310 άλογα;

Η ελληνική αντιπροσωπεία ανακοίνωσε τις τιμές πώλησης για το πρώτο μοντέλο που σχεδιάστηκε και αναπτύχθηκε αποκλειστικά από τη μάρκα Cupra.

Ήδη έχει ανοίξει το βιβλίο παραγγελιών για τους ενδιαφερόμενους για την κορυφαία έκδοση VZ των 310 ίππων, ενώ σύντομα θα ακολουθήσει η ανακοίνωση των τιμών και για τις υπόλοιπες εκδόσεις που θα λανσαριστούν προοδευτικά το επόμενο διάστημα, ξεκινώντας με τη βασική, 1.5 TSI 150 hp.

- 2.0 TSI 310 HP VZ DSG 4DRIVE: €45.900
- 2.0 TSI 310 HP VZ DSG 4DRIVE Launch Edition 1: €45.900
- 2.0 TSI 310 HP VZ DSG 4DRIVE Launch Edition 2: €49.900

Τα πρώτα τρία εκθεσιακά Cupra Formentor VZ 2.0 TSI 310 HP DSG 4DRIVE Launch Editions βρίσκονται ήδη στη χώρα μας και εκτίθενται στους ισάριθμους Cupra dealers.

Στην Αθήνα:

- ΒΕΛΜΑΡ, Μ. Αλεξάνδρου 7 & Καραϊσκάκη, Αργυρούπολη
- Α. ΜΑΚΡΗΣ Α.Ε., Λ. Κηφισίας 292 & Σπ. Μερκούρη, Χαλάνδρι

Στη Θεσσαλονίκη:

- ΚΑΤΑΚΗΣ Α.Ε., 9ο χλμ. Ε.Ο. Θεσσαλονίκης - Νέων Μουδανιών

Διαθέσιμο το **Hyundai i10 N Line**

Για όσους θέλουν ένα πιο δυναμικό στην όψη i10, η ελληνική αντιπροσωπεία ανακοίνωσε τις τιμές πώλησης.

Η έκδοση N Line έχει στοιχεία εξοπλισμού από τη γνωστή σειρά N, με αναβαθμισμένο τόσο το αμάξωμα (με αεροδυναμικές προσθήκες, διπλές απολήξεις, διαχύτη, κόκκινες λεπτομέρειες, ζάντες κ.ά.) όσο και το εσωτερικό του αυτοκινήτου (με νέες επενδύσεις, σπορ καθίσματα, επενδύσεις στο ταμπλό κ.ά.).

Ο συγκεκριμένος εξοπλισμός είναι διαθέσιμος στην έκδοση 1.2 MPi με τους 84 ίππους και τιμή στα 14.790 ευρώ (με τρέχουσα έκπτωση 800 ευρώ). Με μικρή διαφορά προσφέρεται και η τούρμπο 1.0T με 100 ίππους (έναντι 15.490 ευρώ). Εννοείται πως από πλευράς τεχνολογικού εξοπλισμού υπάρχουν σχεδόν τα πάντα.

FREE TIME

«ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΣΚΥΛΟΥ ΠΟΥ ΤΟΝ ΕΛΕΓΑΝ ΠΙΣΤΟ» ΤΟΥ ΛΟΥΙΣ ΣΕΠΟΥΛΒΕΔΑ

Ο Κώστας Γάκης διασκευάζει και σκηνοθετεί το αριστούργημα του Λούις Σεπούλβεδα «Ιστορία ενός σκύλου που τον έλεγαν πιστό». Ένα θεατρικό έργο του οποίου η καρδιά χτυπάει δυνατά για τα αρχαία δάση του πλανήτη και για τις φυλές που ζουν ακόμα σε αυτά τα δάση, σε αρμονία με τη Μάνα Γη και όσα απλόχερα μας δίνει όσο και να την κακομεταχειριζόμαστε. Ένα έργο - φόρος τιμής στον αδικοχαμένο στη μάχη με τον κορονοϊό αγωνιστή συγγραφέα Λούις Σεπούλβεδα και σε κάθε αγωνιζόμενο άνθρωπο. Ένα έργο τραγικά επίκαιρο μετά τις πρόσφατες τεράστιες φωτιές στον Αμαζόνιο αλλά και με τον τρόπο που η κυβέρνηση της Βραζιλίας μεταχειρίζεται τους αυτόχθονες του Αμαζονίου.

Στο θέατρο Άλφα/Λυναίος - Φωτίου κάθε Δευτέρα και Τρίτη στις 21:00.

«GOOD PEOPLE» ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΑΠΟΘΗΚΗ

Το βαθιά ανθρώπινο και άγρια χιουμοριστικό θεατρικό έργο του βραβευμένου με Pulitzer Αμερικανού συγγραφέα David Lindsay-Abaire παρουσιάζεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα, στο θέατρο Αποθήκη, από την Παρασκευή 30 Οκτωβρίου. Τη σκηνοθεσία υπογράφει η Άννα-Μαρία Παπαχαραλάμπους. Πρόκειται για ένα έργο σκληρό και συγχρόνως τρυφερό, που πραγματεύεται με στεγνό και βιτριολικό χιούμορ το παγκόσμιο παραμύθι του αμερικανικού ονείρου. Το πόσο αξιοκρατικά και απλόχερα προσφέρεται στον καθέναν η δυνατότητα «να πιάσει την καλή» και να ξεφύγει από τη μιζέρια και την ταξική του ταυτότητα μόνο με σκληρή δουλειά και λίγη καλή τύχη. Είναι όντως «ίσες» οι ευκαιρίες για όλους;

«Η ΠΑΓΙΔΑ» ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΖΙΝΑ

Το κλασικό αριστούργημα του Ρομπέρ Τομά «Η Παγίδα» ανεβαίνει σε μια φιλόδοξη παραγωγή στο τέλος Οκτωβρίου, στο θέατρο Ζίνα, σε σκηνοθεσία Πέτρου Ζούλια. Πρόκειται για ένα αστυνομικό έργο που παγκοσμίως μετρά περισσότερες από 30.000 παραστάσεις και θεωρείται σταθμός στην ιστορία του είδους. Πρωταγωνιστούν: Βλαδίμηρος Κυριακίδης, Λεωνίδας Κακούρης, Έφη Μουρίκη, Μαρία Αντουλινάκη, Κωνσταντίνος Γιαννακόπουλος. Συμμετέχει ο Γιώργος Κωνσταντίνου.

ΗΡΟΔΟΤΟΣ: Η ΝΑΥΜΑΧΙΑ ΤΗΣ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ

Το Δημοτικό Θέατρο Πειραιά, με αφορμή τη συμπλήρωση 2.500 χρόνων από τη Ναυμαχία της Σαλαμίνας, φέρνει στη σκηνή τέσσερις πρωταγωνιστές, τους Μαρία Καλλιμάνη, Δημήτρη Καταλειφό, Θέμιδα Μπαζάκα και Γιάννη Τσορτέκη, που ζωντανεύουν τα πρόσωπα και τα γεγονότα της ιστορικής ναυμαχίας σε μια παράσταση που συνδυάζει τη θεατρική αφήγηση με ένα κινηματογραφικό οδοιπορικό στα θαλάσσια στενά της Σαλαμίνας. Πρόκειται για μια σύνθεση που αντλεί το περιεχόμενό της από το βιβλίο του Ηρόδοτου, σε ελεύθερη απόδοση του διακεκριμένου καθηγητή Αρχαιολογίας Πέτρου Θέμελη, και εμπλουτίζεται με αποσπάσματα από τους «Πέρσες» του Αισχύλου, σε μετάφραση του ποιητή Κώστα Λάνταβου. Σάββατο 31 Οκτωβρίου στις 21:00.

Ήρα Κατσούδα

«Η κωμωδία βγαίνει από δυσάρεστες καταστάσεις»

ΣΤΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΛΑΣΚΑΡΗ

Με κείμενα ολόφρεσκα, ιστορίες βγαλμένες από την καθημερινότητα και τίτλο σίγουρα βγαλμένο από τη ζωή, η Ήρα Κατσούδα προσκαλεί το κοινό να αναρωτηθεί μαζί της για μερικά βασικά ζητήματα της ύπαρξης, όπως: Γιατί τα ταξί είναι κίτρινα; Για ποιον λόγο γεννιούνται μικρότερα αδέρφια; Ποιοι είναι οι καλύτεροι χειρότεροι τουρίστες όλων των εποχών; Το «Για γυναίκα, καλή είναι» είναι η δεύτερη σόλο παράσταση της Ήρας Κατσούδα.

«Για γυναίκα, καλή είναι» είναι ο τίτλος της παράστασής σας. Είναι μια παράσταση με φεμινιστικό άρωμα;
Περνάει από θέματα ισότητας, αλλά σίγουρα δεν μένει μόνο εκεί. Εξάλλου θα ήταν κουραστικό να μιλάμε σχεδόν μιάμιση ώρα μόνο για ένα θέμα. Πιάνει πολλά θέματα καθημερινότητας, παρατήρησης, κοινωνικά θέματα, αλλά και βιωματικές ιστορίες. Δηλαδή δεν είναι μια παράσταση που απευθύνεται μόνο σε γυναίκες. Από κει και πέρα, σίγουρα έχει μια γυναικεία οπτική, τη δική μου δηλαδή, μια και είμαι γυναίκα!

Έχετε άγχος πριν από την παράστασή σας ότι μπορεί να μην καταφέρετε να κάνετε το κοινό να γελάσει;
Όχι, γιατί στην περίπτωση που δεν γελάσουν τους κλειδώνω στο θέατρο μέχρι να συμβεί. Πλάκα κάνω. Μάλλον… Σε σοβαρή βάση, τα κείμενα πάντα είναι δοκιμασμένα, οπότε ξέρεις ότι είναι αστεία. Από την άλλη, το stand-up είναι κάτι πολύ ζωντανό, που σημαίνει ότι το κοινό και η γενικότερη διάθεση στην αίθουσα παίζουν σημαντικό ρόλο. Τον πιο σημαντικό ρόλο όμως παίζει η ενέργεια του κωμικού επί σκηνής, οπότε υπάρχει ένα δημιουργικό άγχος για να αποδώσω στο μέγιστο. Αλλιώς, είπαμε. Κλείδωμα!

Στο stand-up comedy ο πρωταγωνιστής είναι και σεναριογράφος και σκηνοθέτης, γενικά υπεύθυνος για όλη την παράσταση. Είναι κάτι που σας αγχώνει ή έτσι έχετε τον απόλυτο έλεγχο και είστε πιο σίγουρη;
Αυτό ισχύει και, να σας πω την αλήθεια, είναι κι αυτό που με γοητεύει τόσο σε αυτό το είδος. Έχεις εποπτεία του όλου αποτελέσματος, από τη συγγραφή των κειμένων μέχρι και το perform. Αυτό σημαίνει ότι όλη η επιτυχία ή η αποτυχία μιας παράστασης είναι πάνω σου. Σε περίπτωση που δεν πάει τόσο καλά, δεν έχει πλάκα να μην μπορείς να μοιραστείς το βάρος με κάποιον άλλον, αλλά στις άλλες περιπτώσεις ξέρεις ότι η επιτυχία της παράστασης οφείλεται αποκλειστικά σ' εσένα και αυτό τα αίσθημα δεν περιγράφεται. Αλλά επειδή το stand-up είναι μοναχικό σπορ, όπως είπαμε, η άλλη του δυσκολία είναι οι περιοδείες. Εννοώ, όταν κάνεις περιοδεία σόλο παράσταση, είσαι κατά κύριο λόγο μόνος σου, οπότε σίγουρα δεν έχει το fun που έχει π.χ. μια μπάντα ή ένας θίασος σε περιοδεία, όπου είναι όλοι μαζί, μοιράζονται την ίδια σκηνή και εμπειρία κ.λπ.

Στην παράσταση θέτετε κάποια ερωτήματα που όλοι έχουμε σκεφτεί κατά καιρούς αλλά προσπερνάμε, όπως «γιατί τα ταξί είναι κίτρινα;». Έχετε την απάντηση;
Γενικά το stand-up είναι ένα είδος που ασχολείται με πράγματα της καθημερινότητας που συνήθως προσπερνάμε ή θεωρούμε a priori ότι «έτσι είναι». Βασίζεται αρκετά στην παρατήρηση και μέσα από το πρίσμα της κωμωδίας δίνει άλλη διάσταση σε πράγματα ή καταστάσεις που αντιμετωπίζουμε καθημερινά. Τώρα, την απάντηση στο γιατί τα ταξί είναι κίτρινα δεν θα την αποκαλύψω από δω. Άμα θέλετε να μάθετε, να έρθετε να δείτε την παράσταση!

Στην παράσταση περνάτε και σοβαρά θέματα με χιούμορ. Τελικά το χιούμορ είναι η λύση σε κάθε σοβαρό πρόβλημα;
Όπως είχε πει και ο Μαρκ Τουέιν, «η κωμωδία είναι τραγωδία συν χρόνος». Και δεν πετάω απλώς ράντομ ρητά, αυτό που θέλω να πω είναι ότι έτσι κι αλλιώς η κωμωδία βγαίνει από δυσάρεστες/περίεργες καταστάσεις. Δεν θα ακούσεις κάποιο αστείο για μια κατάσταση όπου όλα πήγαν καλά. Όμως κάτι το οποίο πήγαινε καλά και στο τέλος στράβωσε, ή γενικά ήταν στραβό από την αρχή μέχρι το τέλος, αποτελεί καμβά για κωμωδία. Όσον αφορά την ποιότητα των συνθηκών που δημιουργούν το γέλιο, είναι στην ευχέρεια του κωμικού να ασχοληθεί με κάτι πιο σοβαρό που τον προβληματίζει ή με πιο «εύκολα» θέματα, π.χ. σχέσεις, στερεότυπα κ.λπ. Στην παράσταση, ναι, πιάνω και κοινωνικά θέματα που εμένα τουλάχιστον με απασχολούν ή με εκνευρίζουν. Τώρα, αν η λύση είναι το χιούμορ, εγώ προσωπικά θα απαντήσω «ναι, σε μεγάλο βαθμό». Έτσι έχω μάθει να σκέφτομαι ή ακόμα και η άμυνά μου, αν θες, πάνω σε δύσκολες καταστάσεις είναι το χιούμορ. Πιστεύω ότι προσφέρει έναν εναλλακτικό τρόπο σκέψης και αντιμετώπισης των προβλημάτων που πολλές φορές σε ξεμπλοκάρει και σε κάνει να σκέφτεσαι πολύπλευρα και πιο καθαρά.

Τι θα σας άρεσε να σκεφτεί ένας θεατής σας μετά το τέλος της παράστασης;
Να σκεφτεί πόσο ωραία πέρασε και πόσο καλά έκανε που πήγε να δει μια παράσταση αντί να κάνει πάλι τα ίδια και τα ίδια.

INFO

Ήρα Κατσούδα
«Για γυναίκα, καλή είναι»
Έναρξη παραστάσεων: 5 Νοεμβρίου
Κάθε Πέμπτη στις 21:00
Θέατρο «Τζένη Καρέζη»
Ακαδημίας 3
Τηλ.: 210 3636144, 210 3625520
https://theatrotzenikarezi.gr/

> *Στην παράσταση πιάνω και κοινωνικά θέματα που εμένα τουλάχιστον με απασχολούν ή με εκνευρίζουν. Τώρα, αν η λύση είναι το χιούμορ, εγώ προσωπικά θα απαντήσω «ναι, σε μεγάλο βαθμό».*

CINEMA

Η ΕΛΠΙΔΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
GLORIA MUNDI

Στη Μασσαλία μια οικογένεια συγκεντρώνεται για τη γέννηση της μικρής Γκλόρια. Παρά τη χαρά τους, οι νεαροί γονείς έχουν πέσει σε δύσκολους καιρούς. Την ώρα που προσπαθούν να τα βγάλουν πέρα, επανασυνδέονται με τον πρώην κατάδικο παππού της νεογέννητης κόρης τους.

Ο σκηνοθέτης Ρομπέρ Γκεντιγκιάν συνεργάζεται ξανά με τους ηθοποιούς των ταινιών «Το σπίτι δίπλα στη θάλασσα» και «Τα χιόνια του Κιλιμάντζαρο» στη νέα, υποψήφια για Χρυσό Λέοντα, ταινία του, που διακρίνεται από ισχυρή ποιητική αισιοδοξία. Ένα σκοτεινό κοινωνικό παραμύθι μέσα από την ιστορία μιας επανασυνδεδεμένης οικογένειας που μοιάζει με πύργο από τραπουλόχαρτα.

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Ρομπέρ Γκεντιγκιάν ΣΕΝΑΡΙΟ: Ρομπέρ Γκεντιγκιάν, Σερζ Βαλέτι
ΠΑΙΖΟΥΝ: Αριάν Ασκαρίντ, Ζαν-Πιερ Νταρουσέν, Αναΐς Ντεμουστιέ

ΣΑΝ ΤΟΝ ΣΚΥΛΟ ΜΕ ΤΗ ΓΑΤΑ 3
CATS & DOGS 3

Έχουν περάσει δέκα χρόνια από τη Μεγάλη Συμφωνία, με ένα ιδιαίτερο σύστημα παρακολούθησης, όπου οι γάτες και οι σκύλοι έχουν σχεδιάσει και αναλάβει τον από κοινού έλεγχό του, με σκοπό τη διατήρηση της ειρήνης και την αποτροπή οποιασδήποτε διαμάχης. Όμως, όταν ένας σατανικός παπαγάλος με άριστες τεχνολογικές γνώσεις διεισδύσει στα ασύρματα δίκτυα για να χρησιμοποιήσει τις συχνότητες που μόνο οι γάτες και οι σκύλοι μπορούν να ακούσουν, θα τους οδηγήσει σε μια διαμάχη η οποία θα επαναφέρει τον παγκόσμιο πόλεμο ανάμεσα στις γάτες και τους σκύλους. Πλέον, μια ομάδα άπειρων και ανειδίκευτων πρακτόρων θα χρειαστεί να χρησιμοποιήσουν τα ζωώδη ένστικτά τους για να επαναφέρουν την τάξη και την παγκόσμια ειρήνη ανάμεσα στις γάτες και τους σκύλους.

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Σον Μακναμάρα ΣΕΝΑΡΙΟ: Σκοτ Μπίντλι ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΕΤΑΓΛΩΤΤΙΣΗ: Δημήτρης Μακαλιάς, Πηνελόπη Σκαλκώτου, Φοίβος Ριμένας, Έλενα Δελακούρα, Μαρία Ζέρβου, Ζαχαρίας Ρόχας, Ανδρέας Ευαγγελάτος, Βασίλης Μήλιος, Αργύρης Παυλίδης, Μελίνα Κατσακούλη, Κωνσταντίνος Σεραφειμίδης

ΕΛΑ ΝΑ ΠΑΙΞΟΥΜΕ
COME PLAY

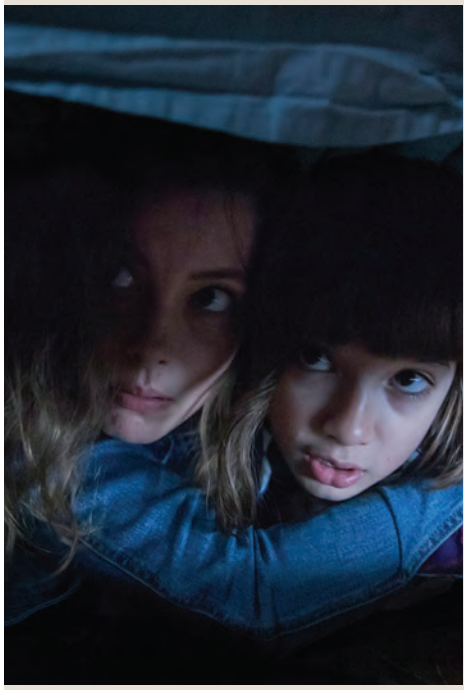

Ο ανερχόμενος Άζι Ρόμπερτσον («Ιστορία Γάμου») είναι ο Όλιβερ, ένα μοναχικό, λιγομίλητο, αυτιστικό αγόρι που νιώθει διαφορετικό από τους άλλους. Ψάχνοντας απεγνωσμένα για έναν φίλο, βρίσκει καταφύγιο στο κινητό και στο τάμπλετ του, τα οποία δεν αποχωρίζεται ποτέ. Όταν ένα μυστηριώδες πλάσμα, ο Λάρι, θα χρησιμοποιήσει τις συσκευές του Όλιβερ για να εισέλθει στον κόσμο μας, οι γονείς του Όλιβερ (Τζίλιαν Τζέικομπς και Τζον Γκάλαχερ Τζούνιορ) θα πρέπει να παλέψουν για να σώσουν τον γιο τους από το τέρας που ζει πίσω από την οθόνη.

Για να προετοιμαστεί κατάλληλα για τον ρόλο του, ο Ρόμπερτσον πέρασε κάποιο καιρό με παιδιά που έχουν αυτισμό σε σχολείο ειδικών αναγκών παρατηρώντας τα και κάνοντας ασκήσεις για την ομιλία και τις κινήσεις. Ο Τσέις δεν άφησε τον Ρόμπερτσον να δει τη μαριονέτα-Λάρι μέχρι να γυρίσουν την πρώτη κοινή σκηνή τους, ώστε να μην ξέρει ποια θα ήταν η πρώτη αντίδραση του νεαρού ηθοποιού στην κάμερα.

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ-ΣΕΝΑΡΙΟ: Τζέικομπ Τσέις
ΠΑΙΖΟΥΝ: Άζι Ρόμπερτσον, Τζίλιαν Τζέικομπς, Τζον Γκάλαχερ Τζούνιορ

ΠΡΟΣΩΠΟ

Γιώργος Σκεύας

«Πρέπει να στηρίξουμε το θέατρο με όλες μας τις δυνάμεις»

ΣΤΗΝ ΝΤΕΠΥ ΚΟΥΡΕΛΛΟΥ

Το Θέατρο της Οδού Κυκλάδων - Λευτέρης Βογιατζής, ένα από τα σημαντικότερα και επιδραστικότερα θέατρα της αθηναϊκής σκηνής, περνάει στη νέα του εποχή με το έργο «Τέφρα και Σκιά» του Χάρολντ Πίντερ σε σκηνοθεσία Γιώργου Σκεύα. Ο σκηνοθέτης μάς εξηγεί πώς μια ερωτική ιστορία γίνεται το όχημα για ένα πολιτικό έργο.

Το έργο πρωτοανέβηκε από τον Λευτέρη Βογιατζή το 2000 με τον ίδιο και τη Ρένη Πιττακή επί σκηνής. Εσείς είχατε σκηνοθετήσει τα οπτικοακουστικά μέρη, τα βίντεο που αποτελούσαν μέρος της παράστασης. Σήμερα βρίσκεστε εσείς στην καρέκλα του σκηνοθέτη. Πόσο διαφορετική εμπειρία είναι;

Με την παράσταση του Λευτέρη γνώρισα και αγάπησα αυτό το σπουδαίο και τόσο ιδιαίτερο κείμενο του Πίντερ. Φέτος είχα τη δυνατότητα να το σκηνοθετήσω, χρησιμοποιώντας την εξαιρετική μετάφραση της Τζένης Μαστοράκη, που έγινε για το πρώτο ανέβασμα. Και, φυσικά, είναι τελείως διαφορετική εμπειρία.

Είκοσι χρόνια μετά, τι νέο ανακαλύψατε στο έργο αυτό του Πίντερ;

Το «Τέφρα και Σκιά» είναι από τα τελευταία έργα που έγραψε ο Πίντερ. Συμπυκνώνει όλη την προβληματική του, συνδυάζοντας στοιχεία από τη συγγραφική του πορεία. Ταυτόχρονα προτείνει κάτι καινούργιο, με την έννοια ότι εδώ ο συγγραφέας πετυχαίνει τη μείξη του ιδιωτικού και του πολιτικού με τρόπο ιδιοφυή. Το έργο ανιχνεύει τη δυνατότητα για κατανόηση αλλά και αντίσταση που υπάρχει μέσα μας. Είναι μια αρχετυπική ερωτική ιστορία και ταυτόχρονα ένα άνοιγμα στην Ιστορία. Είναι βαθιά πολιτικό, χωρίς ποτέ να πολιτικολογεί. Απευθύνεται στο ένστικτο και στο συναίσθημα παρά στη λογική. Ζητάει από τον θεατή όχι να καταλάβει και να εξηγήσει, αλλά να αφεθεί στη δύναμη των εικόνων του και στη γοητεία του ποιητικού του λόγου.

Το «Τέφρα και Σκιά» αναφέρεται –έστω και θολά– στη ναζιστική Γερμανία. Υποθέτω πως τις ημέρες που περιμέναμε τη δικαστική απόφαση για την εγκληματική οργάνωση της Χρυσής Αυγής εσείς κάνατε πρόβες. Σας δημιούργησε κάποια επιπλέον συναισθηματική φόρτιση αυτή η συγκυρία;

Ναι, τα τελευταία γεγονότα μάς δημιούργησαν μια επιπλέον συναισθηματική φόρτιση. Δεν μπορεί να μην επηρεάζεται κανείς από αυτά τα τρομερά πράγματα που συμβαίνουν γύρω μας. Οι βιαιοπραγίες, οι ακρότητες και οι φασιστικές πρακτικές που κυριάρχησαν τον τελευταίο αιώνα, δυστυχώς, εξακολουθούν να κυριαρχούν και σήμερα. Στο «Τέφρα και Σκιά» όλες αυτές οι φασιστικές πρακτικές και ιδεολογίες εισβάλλουν στη ζωή ενός ζευγαριού, του Ντέβλιν και της Ρεβέκας, με τρόπο σαρωτικό.

Μιλήστε μας για τους πρωταγωνιστές της παράστασης, τον Δημήτρη Ήμελλο και τη Μαρία Σκουλά. Πώς καταλήξατε στην επιλογή τους;

Με τη Μαρία Σκουλά είχα συνεργαστεί ξανά στο παρελθόν και με τον Δημήτρη Ήμελλο υπήρχε η επιθυμία συνεργασίας αλλά δεν μας είχε δοθεί η ευκαιρία μέχρι τώρα. Είναι και οι δύο οι πρώτες μου επιλογές για τους ρόλους του Ντέβλιν και της Ρεβέκας. Στην πράξη φάνηκε ότι μας συνδέουν πολλά, υπάρχει ένας κοινός κώδικας συνεννόησης, και αυτό με ικανοποιεί ιδιαίτερα. Έχω την αίσθηση ότι οι επιλογές δικαιώθηκαν.

Τέλος, δεν γίνεται να μη σας ρωτήσω για το θέμα των ημερών. Θα ανταποκριθεί το κοινό στο κάλεσμα των θεατρικών σκηνών; Και πόσο βιώσιμο είναι ένα θέατρο με 30% πληρότητα;

Πιστεύω και ελπίζω ότι θα ανταποκριθεί θετικά στο κάλεσμα. Μπορεί ίσως να καταλάβει κανείς μια ορισμένη δυσπιστία, αλλά νομίζω πως τα μέτρα τηρούνται με ευλάβεια απ' όλους τους ανθρώπους του θεάτρου και το κοινό μπορεί και πρέπει να αισθάνεται προστατευμένο και ασφαλές. Η κατάσταση είναι εξαιρετικά δύσκολη και πρέπει να στηρίξουμε το θέατρο με όλες μας τις δυνάμεις, για να το κρατήσουμε ζωντανό. Η πολιτεία οφείλει να βοηθήσει με κάθε δυνατό τρόπο προς αυτή την κατεύθυνση.

> *Τα τελευταία γεγονότα (σ.σ.: δίκη Χρυσής Αυγής) μας δημιούργησαν μια επιπλέον συναισθηματική φόρτιση. Δεν μπορεί να μην επηρεάζεται κανείς από αυτά τα τρομερά πράγματα που συμβαίνουν γύρω μας. Οι βιαιοπραγίες, οι ακρότητες και οι φασιστικές πρακτικές που κυριάρχησαν τον τελευταίο αιώνα, δυστυχώς, εξακολουθούν να κυριαρχούν και σήμερα.*

INFO

«Τέφρα και Σκιά» του Χάρολντ Πίντερ

Σκηνοθεσία: Γιώργος Σκεύας
Μετάφραση: Τζένη Μαστοράκη
Παίζουν: Μαρία Σκουλά, Δημήτρης Ήμελλος

Θέατρο της Οδού Κυκλάδων – Λευτέρης Βογιατζής
Κυκλάδων 11 & Κεφαλληνίας, Κυψέλη
Τηλ.: 210 8217877

Ανακαλύπτοντας τους αρχαίους (για μικρούς και μεγάλους)

BOOKS

Αριστοτέλης, Περί Ψυχής, πρόλογος: Κωνσταντίνος Ζήτρος, εισαγωγή - μετάφραση - σχόλια: Αλεξάνδρα Ντότσικα, **εκδ. Ζήτρος**

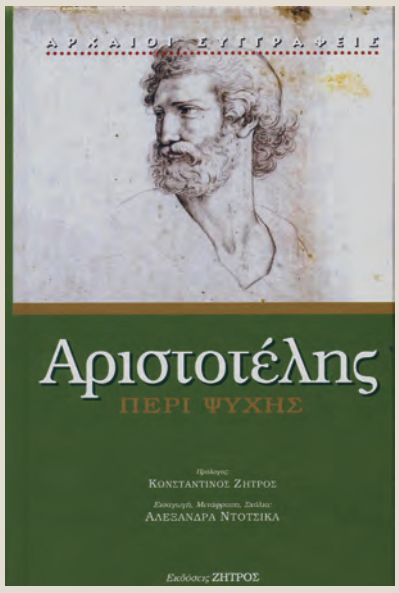

Με το «Περί Ψυχής» του Αριστοτέλη η Ψυχολογία γίνεται για πρώτη φορά αυτοτελής επιστήμη και αναλύονται οι ψυχικές λειτουργίες, σε μεγάλο βαθμό από άποψη φυσική και βιολογική –ως η αρχή όσων έχουν κίνηση και ζωή–, με στόχο να διερευνηθεί η ουσία της ψυχής και όσα συμβαίνουν σε αυτήν, και με την πεποίθηση ότι μια τέτοια γνώση συμβάλλει τα μέγιστα στην κατανόηση της αλήθειας. Το εξαιρετικά δύσκολο αυτό θέμα, που συνεχίζει να απασχολεί φιλοσόφους και επιστήμονες μέχρι σήμερα, αναλύεται σε μια σειρά προβλημάτων όπως: τι είναι η ψυχή, ποια είναι η καταλληλότερη μέθοδος έρευνάς της, ποια είναι η σχέση της με το σώμα, ποιες είναι οι ιδιότητες και οι εκδηλώσεις της, αν είναι ενιαία ή έχει μέρη, αν υπάρχει ανεξάρτητα από το σώμα, πώς λειτουργούν οι πέντε αισθήσεις και ο κοινός λόγος, το ζήτημα της αλήθειας και του ψεύδους, πώς συγκροτεί ο νους τις γενικές έννοιες. Η δρ. Αλεξία Ντότσικα ολοκληρώνει και μας παρουσιάζει με αυτή τη δημοσίευση μια πολύχρονη και διεξοδική έρευνα πάνω στον Αριστοτέλη και ειδικά στο «Περί Ψυχής», την οποία συμπληρώνει με εκτεταμένα σχόλια, ευρετήριο ονομάτων και εννοιών, καθώς και με μια εκτενή και πλούσια βιβλιογραφία, που ακολουθούν μετά το κείμενο και τη μετάφραση.

Ανακαλύπτω την αρχαία Ελλάδα, **εκδ. Ψυχογιός**

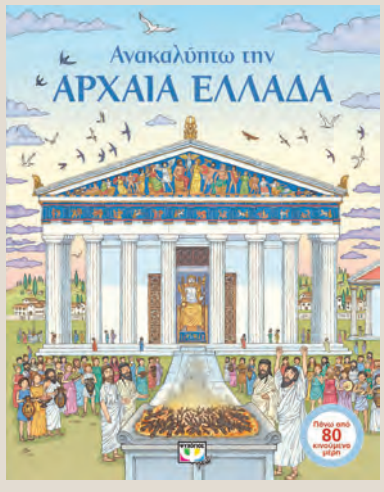

Ταξίδεψε 2.500 χρόνια πίσω στο παρελθόν για να επισκεφτείς μεγαλοπρεπείς μαρμάρινους ναούς και αγορές που έσφυζαν από ζωή. Μάθε τα πάντα για τις πόλεις, το θέατρο, τους θεούς, τους μύθους και τον αθλητισμό της αρχαίας Ελλάδας.
Με υπέροχες εικόνες και κινούμενα μέρη, το βιβλίο αυτό αφηγείται την ιστορία ενός από τους σπουδαιότερους πολιτισμούς του κόσμου.

Βασίλης Ε. Μόκκας, Η πλατωνική ηθική και η σύγχρονη ηθική της αρετής, τόμος Α΄, **εκδ. Παπαζήση**

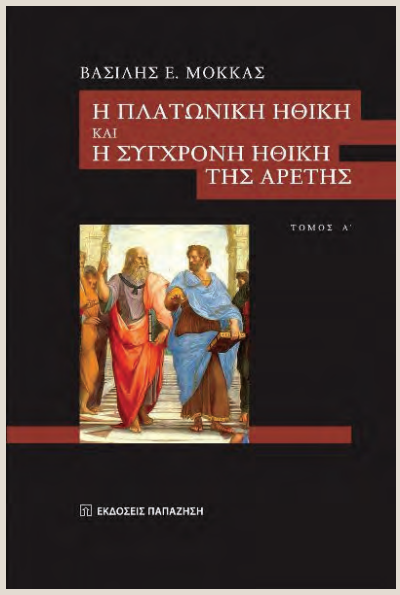

Η ζωή είναι γεμάτη διλήμματα. Είναι επιλογή μας να διαλέξουμε την κατεύθυνση εκείνη που ικανοποιεί την ηθική μας διάσταση, για να μπορέσουμε να έχουμε την αυτοπραγμάτωσή μας.
Στον παρόντα τόμο διερευνάται η πλατωνική ηθική θεωρία με ιδιαίτερη έμφαση στα συναφή θέματα και τη σύγχρονη ηθική της αρετής, ώστε στον Β΄ τόμο να διευκολυνθεί η συσχέτιση των δύο «ομοειδών» θεωριών.
Τα θεμελιώδη ηθικά ερωτήματα στα οποία αναζητείται απάντηση είναι:

- Ποιο πρέπει να είναι το ποιόν του χαρακτήρα του ανθρώπου, τι είδους πράξεις κανείς να εκτελεί και με ποια πραξιολογικά μέτρα; Κατά ποιον τρόπο εντέλει οφείλει να ζει;
- Ποιος είναι ο αγαθός άνθρωπος, ο αγαθός ή ευδαίμων βίος;
- Ποια είναι τα αξιολογικά κριτήρια για να αποφασίσει κάποιος επ' αυτών;
- Ποιες αρετές του χαρακτήρα πρέπει να ενσαρκώνει ο άνθρωπος, αν θέλει να επιτύχει τον σκοπό του, να ζήσει κατά τον καλύτερο τρόπο τον βίο του;
- Είναι λυσιτελέστερος ο βίος του ενάρετου ή του μη ενάρετου ανθρώπου; Ζουν ευδαιμονέστερα οι δίκαιοι ή οι άδικοι;
- Δεδομένης της παραδοχής ότι γενικώς η αρετή συνεπάγεται την ευδαιμονία, θεωρείται ότι μπορεί η πλατωνική ηθική να ενταχθεί στις «καθαρά» ευδαιμονιστικές σχολές;
- Πώς αντιμετωπίζει ο Πλάτων τον εγωισμό και τον αλτρουισμό στην Ηθική του;
- Ποια είναι η σημασία της ιδέας του αγαθού και του αγαθού εν γένει; Ισχύει η άποψη ότι η γνώση της ιδέας του αγαθού κρίνεται αναγκαία για την απόκτηση της αρετής;

Η απάντηση σε αυτά και άλλα βαρύνοντα ηθικά ζητήματα επιχειρείται με την εμβάθυνση στις εμβληματικές έννοιες καθαυτές αλλά και στις μεταξύ τους σχέσεις. Στο επίκεντρο τίθεται το πρόβλημα που ταλάνιζε και την αρχαία ηθική σκέψη, η σχέση της αρετής με τις άλλες έννοιες, κυρίως με το γενικό αγαθό και την προσωπική ευδαιμονία.

Βασιλική Μαρκάκη, Ανακαλύπτοντας τους αρχαίους θησαυρούς της ελιάς, **εκδ. Μίνωας**

Οι αρχαίοι Έλληνες αγαπούσαν πολύ την ελιά και πάρα πολύ παλιά, από την προϊστορική εποχή, τη χρησιμοποιούσαν στην ιατρική, στη μαγειρική, στη θρησκεία και σε άλλους τομείς της καθημερινότητας. Μέχρι σήμερα ειδικοί επιστήμονες, βοτανολόγοι, γεωπόνοι και αρχαιολόγοι, σπουδάζουν και εργάζονται για να ανακαλύψουν τη σημασία και τις πολλαπλές χρήσεις της ελιάς στην αρχαία Ελλάδα. Μέσα από κείμενα, ζωγραφιές και παιχνίδια στο βιβλίο αυτό θα μάθεις πώς οι αρχαίοι Έλληνες χρησιμοποιούσαν την ελιά στη θρησκεία, στη διατροφή, στην ιατρική και αλλού, αλλά και θα ανακαλύψεις ότι οι τρόποι χρήσης της ελιάς παραμένουν σε πολλές περιπτώσεις ίδιοι ακόμη και σήμερα!

Κώστας Χατζηεμμανουήλ, Πέρσες του Αισχύλου, εικονογράφηση: Μαιρηλία Φωτιάδου, **εκδ. Ελληνοεκδοτική**

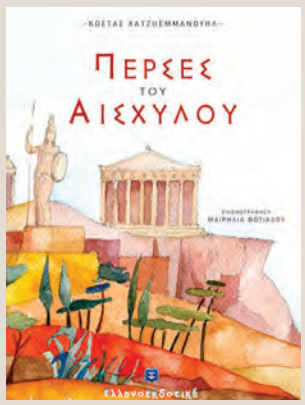

Δέκα ολόκληρα χρόνια έχουν περάσει από τότε που οι Αθηναίοι νίκησαν τους Πέρσες στον Μαραθώνα.
Οι Αθηναίοι δόξασαν το όνομα των Ελλήνων στα πέρατα της γης και τώρα απολαμβάνουν τα δώρα της ειρήνης.
Οι Πέρσες, όμως, δεν μπορούν να ξεχάσουν την ταπείνωση που γνώρισαν στον Μαραθώνα.
Ο βασιλιάς τους, ο Ξέρξης, διψάει για εκδίκηση.
Ονειρεύεται να γίνει αυτός αφέντης ολόκληρης της γης, Ανατολής και Δύσης.
Και αποφασίζει να εκστρατεύσει εναντίον των Ελλήνων, για να τους κατακτήσει.

Φίλιππος Μανδηλαράς, Το χρυσόμαλλο δέρας, εικονογράφηση: Ναταλία Καπατσούλια, **εκδ. Παπαδόπουλος**

Πάνω σε πλοίο που το λέγανε «Αργώ» ως την Κολχίδα φτάνει με σκοπό: το δέρας το χρυσόμαλλο απ' τον Αιήτη να κερδίσει.

Όμως γυναίκα γνώρισε εκεί που 'τανε μάγισσα σωστή.
Πρώτα τον έσωσε, μα έφερε και την καταστροφή. (Από την παρουσίαση της έκδοσης)

Η πασίγνωστη σειρά του Φίλιππου Μανδηλαρά με τους πιο αγαπημένους μύθους της ελληνικής μυθολογίας σε συντομευμένη μορφή με μαλακό εξώφυλλο και μοναδική τιμή.

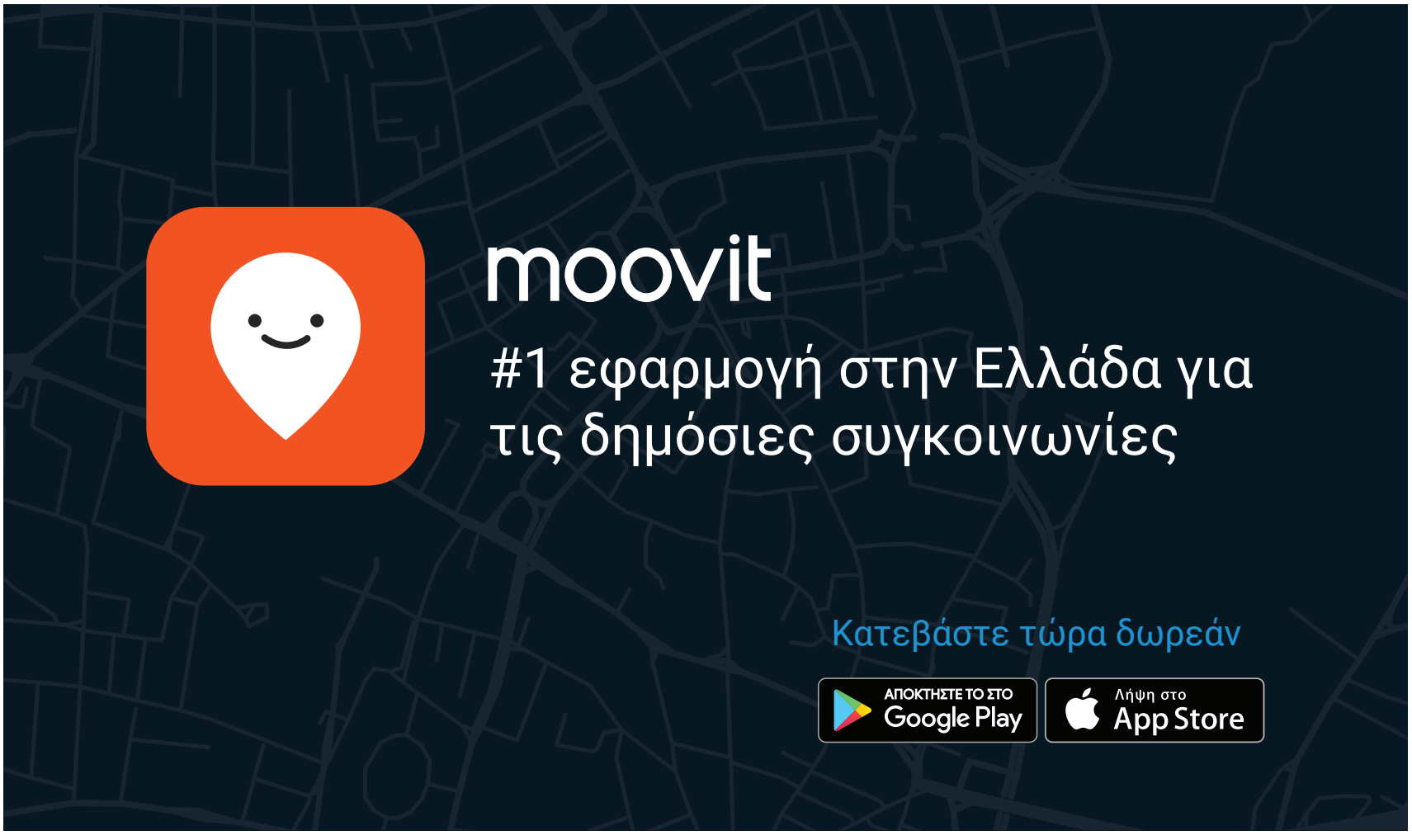

COOK FILES

*Η Abir Wazzan γεννήθηκε στον Λίβανο και μεγάλωσε στη Σαουδική Αραβία και στην Κύπρο. Σπούδασε Πολιτικές Επιστήμες και Ψυχολογία και ασχολήθηκε με τη μαγειρική στα 25 της, ενώ μέχρι τότε δεν είχε μαγειρέψει ποτέ. Από τότε μέχρι σήμερα ανακατεύει κουζίνες του κόσμου και παρουσιάζει δικές της συνταγές και μενού. Το 2017 ήταν στους 50 του «Master Chef».
Instagram: abirwazzan, Facebook: AbirWazzan

Κολοκύθα τσίλι κον κάρνε

ΤΗΣ ABIR WAZZAN*

Υλικά

- 1/2 κιλό κιμάς μοσχαρίσιος
- 1/4 φλιτζάνι ηλιέλαιο
- 1 μέτριο κρεμμύδι ψιλοκομμένο
- 1 κόκκινη πιπεριά ψιλοκομμένη
- 3 σκελίδες σκόρδο ψιλοκομμένες
- 2 κ.σ. τσίλι σε σκόνη
- 1 κ.σ. ρίγανη
- 1 1/2 κγλ κύμινο σε σκόνη
- 3 φλιτζάνια γλυκιά κολοκύθα κομμένη σε μέτρια κυβάκια
- 1 κονσέρβα μαύρα φασόλια
- 1 κονσέρβα ψιλοκομμένη ντομάτα
- 2 φλιτζάνια ζωμός μοσχαριού
- 1 1/4 κγλ αλάτι
- 2 κγλ μαύρο πιπέρι

Για τη γαρνιτούρα:

- χοντροκομμένο φρέσκο κόλιαντρο
- φρέσκο jalapenos ή τσίλι κομμένα σε λεπτές ροδέλες
- κυβάκια φρέσκο αβοκάντο ή γουακαμόλε
- Chipotle ξινή κρέμα (ανακατεύουμε 2 φλιτζάνια ξινή κρέμα ή στραγγιστό ελληνικό γιαούρτι, 2 κγλ ψιλοκομμένο τσίλι από κονσέρβα chipotle, 2 κγλ ξύσμα λάιμ και 1 κ.σ. φρεσκοστυμμένο χυμό λάιμ)
- ψιλοκομμένα φρέσκα κρεμμύδια (μόνο το πράσινο μέρος)
- νάτσος

Εκτέλεση

• Σε μια κατσαρόλα με χοντρό πάτο βάζουμε το λάδι σε μέτρια φωτιά μέχρι να ζεσταθεί. Ρίχνουμε μέσα τον κιμά και σοτάρουμε μέχρι να φύγει το κόκκινο χρώμα. Βγάζουμε τον κιμά, τον τοποθετούμε σε ένα πιάτο και το αφήνουμε στην άκρη. Στην ίδια κατσαρόλα ρίχνουμε το κρεμμύδι, την πιπεριά και το σκόρδο και σοτάρουμε για 7 λεπτά. Προσθέτουμε το τσίλι, τη ρίγανη και το κύμινο και σοτάρουμε για άλλο 1 λεπτό. Έπειτα ρίχνουμε μέσα την κολοκύθα, τα μαύρα φασόλια, την ντομάτα, τον ζωμό, αλάτι και πιπέρι.

• Όταν αρχίσουν να βράζουν τα υλικά μας, χαμηλώνουμε τη φωτιά και μαγειρεύουμε για 20-25 λεπτά ή μέχρι να μαλακώσει η κολοκύθα.

• Σερβίρουμε με όλα τα υλικά της γαρνιτούρας και καθένας διαλέγει τον συνδυασμό που του αρέσει.

Έχεις φετίχ με τις τσάντες;

ΝΤΕΠΥ ΚΟΥΡΕΛΛΟΥ

Η Miuccia Prada συνηθίζει να λέει: «Οι τσάντες έχουν μεγαλύτερη απήχηση από τα ρούχα. Οι τσάντες έχουν γίνει κάτι σαν τα γυαλιά ηλίου». Δύσκολο να αμφισβητήσεις την ιέρεια της βιομηχανίας της μόδας, αλλά ακόμα κι αν τολμούσες, με μια μικρή ενδοσκόπηση στο ίδιο συμπέρασμα θα κατέληγες.

Οι τσάντες δεν χρειάζεται να «ταιριάζουν». Δεν έχουν ώρα –ακόμα και σε βραδινή έξοδο μπορείς να πάρεις ένα backpack–, διατηρούν την αξία τους περισσότερο από τα παπούτσια και «γερνούν» με περισσότερη χάρη. Οι τσάντες για μια πραγματική fashionista είναι ο ορισμός του φετίχ.

Κι αν είσαι μία από εκείνες τις φετιχίστριες που έχουν βαρεθεί τις εξωπραγματικά ακριβές τσάντες με τα ευδιάκριτα logos που υποδηλώνουν τουλάχιστον κομπασμό, πρέπει να κάνεις τώρα login στο Greek Chic Handmades. Το ελληνικό brand επενδύει στην ποιότητα και στα άριστα υλικά και μας παραδίδει καθαρές γραμμές και μια ποικιλία σχεδίων και μεγεθών.

Πώς να μην ερωτευτείς την oversized Εστία και τη σικάτη Κυβέλη; Λατρεύουμε –σε όλα του τα χρώματα– το clutch Ηρώ από δέρμα nubuck, την ultrachic μίνι Κλειώ, την bucket bag Roxanne με μακριά και κοντή δερμάτινη αλυσίδα. Η δερμάτινη αλυσίδα είναι και το χαρακτηριστικό που ορίζει την Greek Chic Handmades σε όλες της τις δημιουργίες, από τις ζώνες έως τα σανδάλια – τώρα είναι η ευκαιρία για αγορά κι ας είναι off-season, αφού θα βρείτε εξαιρετικές τιμές.

Με την ίδια «εμμονή» στη λεπτομέρεια είναι σχεδιασμένα και τα βραχιόλια και οι χειροπέδες, όλα δερμάτινα, με περίτεχνα κουμπώματα. Στη φετινή κολεξιόν νέα άφιξη είναι οι ζώνες, που ειδικά φέτος είναι το απόλυτο αξεσουάρ. Η ζώνη, παρεξηγημένη από τους ανυποψίαστους, μπορεί να μεταμορφώσει τελείως ένα look. Λεπτές, με αλυσίδα ή με έντονη αγκράφα, θα θέλεις να τις πάρεις όλες.

Τα σανδάλια, οι τσάντες και τα αξεσουάρ Greek Chic Handmades σχεδιάζονται από την Ελευθερία Τυράκη, κατασκευάζονται στην Αθήνα με κορυφαίας ποιότητας ιταλικά δέρματα και ταξιδεύουν σε όλο τον κόσμο.

INFO

Website: https://greekchichandmades.gr/
Facebook: https://www.facebook.com/GreekChicHandmades/
Instagram: https://www.instagram.com/greekchichandmades/
Pinterest: https://www.pinterest.com/greekchic/

Beauty TIPS

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΛΑΣΚΑΡΗ

Φτιάξτε μόνες σας το δικό σας άρωμα

Το άρωμα είναι κάτι απαραίτητο για τους περισσότερους ανθρώπους. Τι θα λέγατε να φτιάχνατε μόνες σας το άρωμα που θα σας χαρακτηρίζει; Ακολουθούν οι μέθοδοι που θα σας οδηγήσουν στη δημιουργία του.

1η μέθοδος

- Μαζέψτε μερικά υλικά με τις αγαπημένες σας μυρωδιές, όπως είναι η λεβάντα, το δεντρολίβανο κ.λπ.
- Κοπανίστε τα σε ένα γουδί χωρίς τα φύλλα τους και κατόπιν ρίξτε περίπου 11 σταγόνες ροδόνερο.
- Προσθέστε 6 κ.σ. αλκοόλ, κατά προτίμηση βότκα.
- Περάστε το μείγμα από ένα σουρωτήρι και βάλτε το σε ένα δοχείο ψεκασμού.
- Κλείστε τη φιάλη και ανακινήστε καλά.
- Αφήστε το για μία εβδομάδα, ανακινώντας το κάθε δύο μέρες.

2η μέθοδος

- Κόψτε μερικά μυρωδάτα λουλούδια από τον κήπο σας. Σημασία έχει το άρωμα του λουλουδιού και όχι η εμφάνισή του, π.χ. γιασεμί.
- Γεμίστε ένα δοχείο με αμυγδαλέλαιο.
- Καθαρίστε τα λουλούδια από τα κοτσάνια τους, ρίξτε τα αμέσως στο δοχείο και κλείστε καλά το καπάκι.
- Ανοίξτε το δοχείο μετά από μερικές εβδομάδες και τοποθετήστε το σε ένα μπουκάλι αρώματος.

3η μέθοδος

- Θα χρειαστείτε: 2 κ.σ. φρέσκο δυόσμο, 5 σταγόνες δεντρολίβανο, τη φλούδα μισού λεμονιού ξυσμένη ή 5 σταγόνες αιθέριο έλαιο λεμονιού, τη φλούδα μισού πορτοκαλιού ξυσμένη ή 6 σταγόνες αιθέριο έλαιο πορτοκαλιού, μισό κ.γλ. μπαχάρι, 8 κ.σ. οινόπνευμα ή βότκα και 100 ml ροδόνερο.
- Βάζετε τα υλικά σε ένα μπουκάλι, το κλείνετε καλά και το ξεχνάτε για δέκα μέρες.

Γύμνασε πόδια, ώμους και πλάτη μόνο με ένα κοντάρι

Της Χριστίνας Μαυρίδου

Κάνε ημικάθισμα στηρίζοντας τα χέρια τεντωμένα στο κοντάρι. Πρόσεξε τα γόνατα να «κοιτάνε» μπροστά και να είναι πίσω από τις μύτες των ποδιών σου και η λεκάνη να είναι προς τα πίσω. Γύμνασε τετρακέφαλο και γλουτούς. Εισπνοή στο κατέβασμα, εκπνοή στο ανέβασμα. Κάνε 15 επαναλήψεις.

Λύγισε τα γόνατα σχηματίζοντας ορθή γωνία. Τα γόνατα και τα πέλματα να είναι στραμμένα προς τα έξω. Εισπνοή στο κάθισμα, εκπνοή στο ανέβασμα. Γύμνασε προσαγωγούς. Κάνε 10-15 επαναλήψεις. Στο κατέβασμα σήκωσε τα πέλματα στις μύτες γυμνάζοντας και γάμπες.

Κάνε κάθισμα σηκώνοντας τα χέρια τεντωμένα δίπλα στα αυτιά με ίσια πλάτη. Γύμνασε πόδια, γλουτούς, ώμους και πλάτη. Εισπνοή στο κατέβασμα και εκπνοή στο ανέβασμα. Κάνε 10 επαναλήψεις.

Φέρε το κοντάρι πίσω από το κεφάλι με λυγισμένους τους αγκώνες γυμνάζοντας πλάτη. Εισπνοή στο ανέβασμα και εκπνοή στο κατέβασμα. Κάνε 15 επαναλήψεις.

Η Χριστίνα Μαυρίδου είναι καθηγήτρια Φυσικής Αγωγής - personal trainer.

- *Instagram: christy_mavridou*
- *Facebook Page: Christy Mavridou*
- *Youtube Channel: Christy Mavridou*

ΤΟ ΝΕΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΥΡΤΣΟΥ.

Ένα βιβλίο που αποδίδει τον δυναμικό, σύνθετο και απρόβλεπτο χαρακτήρα της πανδημίας.

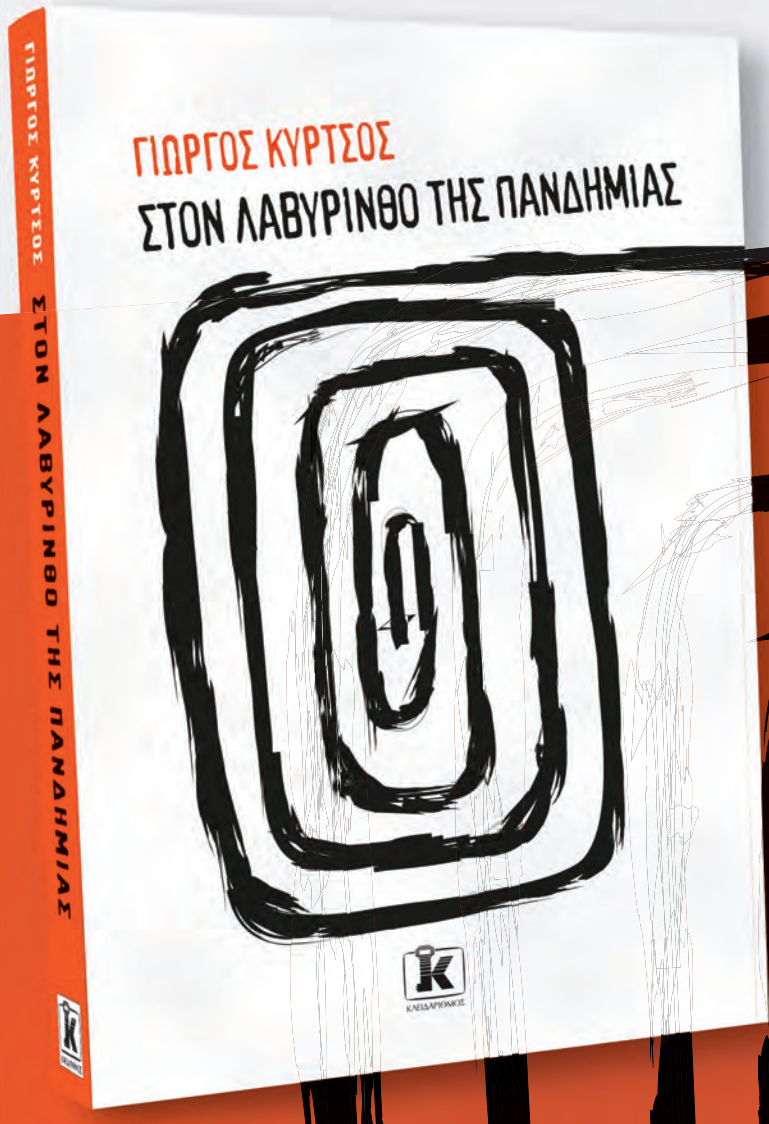

εκδόσεις ΚΛΕΙΔΑΡΙΘΜΟΣ

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΑΞΙΖΟΥΝ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ ΣΟΥ

Ακαδημίας 42 & Σίνα, 106 72 Αθήνα, Τηλ: 210 3300104
shop@klidarithmos.gr • www.klidarithmos.gr

Βρείτε μας και στα